

Onderzoeksverslag

Samenwerkingsverbanden tussen RSG Tromp Meesters en
jeugdzorgpartners

In samenwerking met Regionale
Scholengemeenschap Tromp Meesters

Maatschappelijk werk en dienstverlening

Ilse Bloemert

Rianne van den Brink

Sociaal pedagogische hulpverlening

Sharona van Zuuk

Norbert van den Brink

Mei 2017
Hogeschool Viaa

Onderzoeksverslag

Samenwerkingsverbanden tussen RSG Tromp Meesters en
jeugdzorgpartners

Auteurs

Bloemert, Ilse – 1310336
Brink, van den Norbert – 1310321
Brink, van den Rianne – 1310015
Zuuk, van Sharona - 1310188

Opdrachtgever

Regionale Scholengemeenschap Tromp Meesters

REGIONALE SCHOLENGEMEENSCHAP
TROMP MEESTERS

Opleider

Hogeschool Viaa

Eerste beoordelaar

I. Slood

Tweede beoordelaar

J. Huizenga

Datum en plaats

09 mei 2017, Zwolle

Voorwoord

Voor u ligt ons onderzoeksrapport, dat dient voor het afstuderen aan de opleidingen Maatschappelijk Werk en Dienstverlening (MWD) en Sociaal Pedagogische Hulpverlening (SPH) op Hogeschool Viaa te Zwolle. De groep waarmee wij dit onderzoek hebben uitgevoerd, bestaat uit twee Maatschappelijk Werk en Dienstverlening studenten en twee Sociaal Pedagogische Hulpverlening studenten. Ilse Bloemert en Rianne van den Brink studeren Maatschappelijk Werk en Dienstverlening aan de Hogeschool Viaa. Norbert van den Brink en Sharona van Zuuk studeren Sociaal Pedagogische Hulpverlening aan de Hogeschool Viaa.

Dit onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met RSG Tromp Meesters uit Steenwijk, de opdrachtgever van het onderzoek. Wat ons voornamelijk heeft aangetrokken in dit onderzoek, is het thema 'samenwerken en communicatie'; een intrigerend en dynamisch thema dat een belangrijke kern vormt in dit onderzoek. Vanaf het eerste contact met de opdrachtgever was er een helder einddoel om naar toe te werken, namelijk: het creëren van duidelijkheid en inzicht met betrekking tot de huidige samenwerkingsverbanden tussen RSG Tromp Meesters, de gemeente en zorg verlenende partijen. Door het prettige, open contact met de opdrachtgever over het onderzoeksonderwerp, werd ons enthousiasme al vanaf het eerste moment aangewakkerd.

Wij willen Ineke Sloot (begeleidend docent) en Jan Huizenga (beoordelend docent) vanuit school bedanken voor hun tijd, belangstelling en de snelle communicatie. Daarnaast willen wij RSG Tromp Meesters hartelijk bedanken voor haar gastvrijheid, prettige samenwerking en de leerervaring die zij ons heeft geboden. Tot slot gaat onze dank uit naar de respondenten die hun bereidheid hebben getoond en zich ingezet hebben voor een zo groot mogelijk rendement en hoge kwaliteit van de uitkomsten van de interviews en enquêtes.

Wij wensen u veel leesplezier toe.

Ilse Bloemert,
Norbert van den Brink,
Rianne van den Brink,
Sharona van Zuuk.

SAMENVATTING

Dit onderzoek is gedaan naar aanleiding van onduidelijkheid over de samenwerking en communicatie in de samenwerkingsverbanden tussen RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners. Het is voor de zorgmedewerkers niet altijd duidelijk hoe de samenwerking en externe communicatielijnen verlopen. Het onderzoek is uitgevoerd met als doel; het in kaart brengen van wat er nodig is om de jeugdhulp zodanig te optimaliseren dat er sneller en gericht gereageerd kan worden op de zorgbehoefte van de leerling.

Ter beantwoording van de hoofd- en deelvragen zijn er allereerst interviews afgenomen met RSG Tromp Meesters en enkele van haar samenwerkingspartners, om de visie op de samenwerking en communicatie te verduidelijken. Door middel van enquêtes is daarnaast onderzoek gedaan naar ervaringen en behoeften die men ervaart in de samenwerking en communicatie en hoe er in deze behoeften voorzien kan worden.

Uit het onderzoek is gebleken dat de huidige samenwerking en communicatie over het algemeen positief beoordeeld wordt. Tevens is er optimalisatie mogelijk binnen de communicatie en samenwerking tussen RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners in de jeugdhulp.

Naar aanleiding van het onderzoek zijn er aanbevelingen gedaan die gericht zijn aan RSG Tromp Meesters. Als RSG Tromp Meesters de aanbevelingen implementeert in haar communicatie- en samenwerkingsstructuur dan zal zij de zorgvraag van de leerling efficiënter en effectiever kunnen beantwoorden. Om deze communicatie en samenwerking te optimaliseren is het van belang dat bepaalde contacten opnieuw gelegd worden en/of geïntensiveerd worden, zodat men de kwaliteiten van de verschillende partners kan gebruiken ter beantwoording van de hulpvraag van de zorgleerling.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	3
SAMENVATTING	4
INHOUDSOPGAVE	5
1. INLEIDING	7
1.1 Aanleiding	7
1.1.1. Korte typering van de instelling	7
1.1.2. Aanduiding hulpvraag van organisatie	8
1.2 Theoretische inleiding	9
1.1.3 Het ontstaan van het knelpunt	9
1.1.4. De voorlopige vraagstelling	9
1.2.1. Inleiding	9
1.2.1.1. Micro-niveau	10
1.2.1.2. Meso-niveau	12
1.2.1.3. Macro-niveau	15
1.3 Probleemomschrijving	18
1.3.1. Probleemomschrijving	18
1.3.2. Centrale vraagstelling	18
1.3.3. Deelvragen	18
1.4 Begripsafbakening	20
2. METHODE	21
2.1. Onderzoeksgroep	21
2.2. MEETINSTRUMENTEN	22
2.2.1. Kwalitatief onderzoek deelvraag één	22
2.2.2. Kwantitatief onderzoek deelvragen twee, drie en vier	22
2.2.3. Methodische verantwoording	23
2.3 ONDERZOEKSPROCEDURE(S)	24
2.3.1. Afname interviews	24
2.3.2. Afname enquête	25
2.4 ANALYSEMETHODEN	25
3. RESULTATEN	26
3.1. Antwoorden per deelvraag	26
3.1.1. Deelvraag 1: "Wat is de visie van RSG Tromp Meesters en haar partners op de samenwerking en communicatie binnen de jeugdhulp rondom de zorgbehoeften van leerlingen?"	26

3.1.2.	Deelvraag 2: "Welke ervaringen hebben RSG Tromp Meesters en haar partners in de samenwerking en communicatie binnen de jeugdhulp rondom de zorgbehoeften van leerlingen?"	30
3.1.3.	Deelvraag 3: "Welke behoeften zijn er bij RSG Tromp Meesters en haar partners met betrekking tot de samenwerking en communicatie binnen de jeugdhulp rondom de zorgbehoeften van leerlingen?"	34
3.1.4.	Deelvraag 4: "Wat is er nodig om in de behoeften van RSG Tromp Meesters en haar partners te voorzien?"	36
4.	CONCLUSIE	38
4.1.	CONCLUSIES	38
4.1.1.	De visie op de samenwerking en communicatie	38
4.1.2.	De ervaringen in de huidige situatie	41
4.1.3.	De behoeften die er liggen	42
4.1.4.	Benodigheden om in de behoeften te voorzien	42
4.1.5.	Hoe de samenwerking en communicatie verbeterd kan worden ten behoeve van de zorgbehoefte van de leerling	43
4.2.	AANBEVELINGEN	44
4.3.	DISCUSSIE	46
	LITERATUURLIJST	48
	BIJLAGEN	50
	Bijlage 1: Organogram RSG Tromp meesters	50
	Bijlage 2: Sociale kaart van RSG Tromp Meesters	51
	Bijlage 3: Introductiebrief enquête	52
	Bijlage 4A: Half-gestructureerd groepsinterview binnen RSG Tromp meesters	53
	Bijlage 4B: Begrippen topiclijst/trefwoordenlijst	54
	Bijlage 5A: Half-gestructureerd interview met samenwerkingspartners van RSG Tromp Meesters	55
	Bijlage 5B: Begrippen topiclijst/trefwoordenlijst	56
	Bijlage 6: Enquête	57
	Bijlage 7: Getranscribeerde interviews	61
	Bijlage 8: Uitgewerkte enquête	62

1. INLEIDING

In dit hoofdstuk is de inleiding van het onderzoek uitgewerkt. In §1.1 wordt de aanleiding van het onderzoek beschreven. §1.2 bestaat uit de theoretische inleiding van het onderzoek. In §1.3 wordt de probleemstelling omschreven. Als laatste wordt er in §1.4 de begrippen – die in het onderzoek worden toegepast – afgebakend.

1.1 AANLEIDING

1.1.1. KORTE TYPERING VAN DE INSTELLING

RSG Tromp Meesters

Regionale scholengemeenschap (RSG) Tromp Meesters is gevestigd in Steenwijk. De scholengemeenschap bestaat uit twee locaties aan de Stationsstraat en Lijsterbesstraat. Het onderwijs dat op de RSG Tromp Meesters aangeboden wordt is het praktijkonderwijs (pro), vakcollege/voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo), basis- en kaderberoepsgerichte leerweg, middelbaar algemeen voortgezet onderwijs (mavo), hoger algemeen voortgezet onderwijs (havo), voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (vwo) en het Entree-onderwijs (mbo-niveau 1). Deze verschillende niveaus zijn verdeeld over de twee locaties. Het praktijkonderwijs en vakcollege/vmbo en de Entree-opleiding worden gegeven aan de Stationsstraat. Mavo, havo en het vwo worden aangeboden aan de Lijsterbesstraat.

In de missie, visie, normen en waarden beschrijft RSG Tromp Meesters wat zij de leerlingen wil aanbieden in het onderwijs en de begeleiding en hoe zij dit wil bereiken. De missie, visie, normen en waarden zijn als volgt beschreven (RSG Trompmeesters, 2016):

‘Onze missie: ‘Iedereen ontwikkelt zijn talent en haalt het maximale uit zichzelf’

De RSG Tromp Meesters is een openbare school. Dat houdt in dat onze school toegankelijk is voor alle levensbeschouwingen. Het accent op jouw talent is een belangrijk uitgangspunt. De leerlingen kunnen als zelfstandige, kritische en eigentijdse burgers een bijdrage leveren aan de internationale samenleving.

Onze visie: ‘We zijn ervan overtuigd dat elke leerling succes kan behalen’

Onze school realiseert haar missie door systematisch en doelgericht te werken aan ‘onderwijs op maat’. Hierbij kijken we naar pedagogiek, didactiek, leer- en leefklimaat en de contextrijke omgeving. Het onderwijs sluit aan bij het ontwikkelingsniveau en de mogelijkheden van de leerlingen. Het is gericht op de competenties die nodig zijn om te kunnen excelleren in de toekomstige maatschappij.

Onze normen en waarden: ‘We zorgen voor onszelf en voor elkaar’

We willen als school midden in de maatschappij staan en streven naar een goede relatie met de mensen en instellingen om ons heen. In onze school hebben de leerlingen en medewerkers oog voor elkaar en tonen respect voor opvattingen van de ander.’

Realisatie van missie en visie

RSG Tromp Meesters realiseert deze missie door systematisch en doelgericht te werken aan ‘onderwijs op maat’. Dit houdt in dat er gekeken wordt naar wat de leerling nodig heeft op het gebied van pedagogiek, didactiek, leer- en leefklimaat en wordt er gekeken naar de omgeving. Bij het geven van onderwijs wordt er aangesloten bij het ontwikkelingsniveau en de mogelijkheden van de leerlingen. Het is gericht op de competenties die nodig zijn om te kunnen excelleren in de toekomstige maatschappij. Als school wil de RSG Tromp Meesters midden in de maatschappij staan

en zij streeft naar een goede relatie met de mensen en instellingen om haar heen. Zij wil deze relatie bereiken door effectieve communicatie en samenwerking met alle betrokken partijen.

Leerlingen

De leerlingen waarmee op de RSG Tromp Meesters gewerkt wordt zijn 11-18 jaar. Deze leerlingen verschillen in levensbeschouwing en afkomst. Daarnaast heeft de school te maken met grote diversiteit in problematieken bij leerlingen. Men kan hierbij denken aan leerlingen met gedrags- en/of leerproblematiek. Het door de overheid ingevoerde passend onderwijs zorgt voor toename van leerlingen die extra zorg nodig hebben om binnen het reguliere onderwijs te kunnen functioneren. Het is voor RSG Tromp Meesters dan ook van belang om doelgericht te werken aan 'onderwijs op maat' om de kwaliteit van het onderwijs te waarborgen. Om met de eventuele problematieken van de leerlingen om te gaan heeft de school ervoor gekozen om een zorgteam in het leven te roepen, dat de ontwikkeling en voortgang van de leerlingen in de gaten houdt en hulp biedt waar nodig is.

Zorgteam

De leerlingbegeleiding ligt in handen van de mentor, de docent, de afdelingsleider, de decaan, de schoolcounselor, de schoolverpleegkundige, de zorgcoördinator en de orthopedagoog. Daarnaast is er binnen de RSG Tromp Meesters een zorgteam dat zich richt op de specifieke behoeften en hulpvragen van de leerlingen. De hulpvragen van de leerlingen variëren van huiswerkbegeleiding tot problematieken op persoonlijk vlak. Het zorgteam biedt begeleiding in verschillende vormen en bestaat uit onder andere zorgmentoren, zorgmedewerkers en zorgcoördinatoren. De leden van het zorgteam vergaderen maandelijks. Het zorgteam zit op een vaste plaats in de school, genaamd het OnderwijsAtelier. Leerlingen met een zorgvraag kunnen hier onder schooltijd terecht. Ook docenten kunnen bij het zorgteam terecht voor advies rondom de leerlingbegeleiding. Het doel van het zorgteam is dat zij zo laagdrempelig mogelijk toegang biedt voor ondersteuning bij de verschillende hulpvragen.

1.1.2. AANDUIDING HULPVRAAG VAN ORGANISATIE

Uit gesprekken met leden van het zorgteam is gebleken dat er behoefte is aan duidelijkheid en inzicht in hoe externe partners hun rol vervullen in het samenwerkingsverband zodat de samenwerking en communicatie efficiënter en effectiever kan verlopen. Door het veranderende overheidsbeleid dienen de gemeenten hun eigen zorgbeleid opnieuw te schrijven, dit heeft gevolgen voor aanpak en samenwerking tussen RSG Tromp Meesters en externe samenwerkingspartners.

Om de samenwerking rondom de leerlingenzorg te verbeteren heeft het zorgteam gevraagd of de projectgroep kan onderzoeken hoe deze samenwerking geoptimaliseerd kan worden. RSG Tromp Meesters vindt een goede samenwerking noodzakelijk om leerlingen met een hulpvraag zo spoedig mogelijk de benodigde hulp te bieden. Bij onduidelijkheid in de externe samenwerking – zoals bij RSG Tromp Meesters voorkomt – ontstaan haperingen in het aanvragen van de benodigde zorg. Dit kan ertoe leiden dat problemen verergeren. Effectieve samenwerking kan ook een preventieve functie hebben. Door een goede samenwerking kunnen signalen van problemen tijdig opgepakt en aangekaart worden. Dit voorkomt mogelijk de verdere ontwikkeling van problemen. In de theoretische inleiding op het onderzoek wordt het begrip samenwerking uitgewerkt zoals deze van toepassing zou moeten zijn binnen een (non-profit) organisatie.

Door onduidelijkheid over en eventuele afwezigheid van protocollen omtrent deze samenwerking weet men niet altijd waar aangeklopt moet of kan worden voor hulp. De onduidelijkheid binnen de organisatie van de leerlingenzorg kan ertoe leiden dat het lang duurt voordat een hulpvraag bij

de juiste persoon ligt. Er is voornamelijk behoefte aan overzicht wat betreft de externe samenwerking rondom de zorg voor leerlingen.

Wat grotendeels bijdraagt aan de onduidelijkheid is de topografische ligging van de RSG Tromp Meesters. Steenwijk ligt op de grens van vier provincies, namelijk Friesland, Overijssel, Drenthe en Flevoland. Leerlingen komen vanuit verschillende gemeenten uit deze vier provincies naar Steenwijk voor onderwijs. Door de decentralisatie is elke gemeente zelf verantwoordelijk voor de zorgvoorzieningen en hulpverleningsorganisaties als de burgers hulp nodig hebben. De gemeenten bepalen nu zelf hoe ze de budgetten verdelen over verschillende voorzieningen. Het samenwerken met verschillende gemeenten maakt het inschakelen van hulp voor de leerlingen bij externe organisaties onoverzichtelijk. Dit is voor het zorgteam een knelpunt bij het inschakelen van hulp voor de leerlingen. Het zorgteam zou hierin graag meer overzicht willen hebben.

1.2 THEORETISCHE INLEIDING

1.1.3 HET ONTSTAAN VAN HET KNELPUNT

Het knelpunt in de organisatie is niet van de ene op de andere dag ontstaan. Signalen waren al aanwezig vanaf de totstandkoming van het zorgteam van RSG Tromp Meesters. Het zorgteam bestaat sinds 2010. De volgende factoren spelen een rol rondom het knelpunt: de topografische ligging van de school draagt bij aan het ontstaan van het knelpunt. De decentralisatie vanuit de overheid heeft ervoor gezorgd dat er meer verantwoordelijkheid is gekomen bij gemeenten, waardoor de topografische ligging van de school een belangrijkere rol is gaan spelen. Leerlingen komen uit verschillende gemeenten die verschillende beleidsstukken hebben op het gebied van zorg/hulpverlening. Dit zorgt ervoor dat het zorgteam van RSG Tromp Meesters te maken heeft met meerdere beleidsstukken en aanpakmogelijkheden die moeten worden gehanteerd, die voor elke gemeente verschillend kunnen zijn.

Over het knelpunt is gecommuniceerd met de verschillende gemeenten, maar om daar één aanpak van te maken is niet gelukt. Doordat deze aanpak niet lukte, bleef het knelpunt bestaan. Bij de opdrachtgever is niet bekend wat er destijds gecommuniceerd is met de verschillende gemeenten.

1.1.4. DE VOORLOPIGE VRAAGSTELLING

Bij het zorgteam van RSG Tromp Meesters bestaat er onduidelijkheid over de interne en externe communicatie en samenwerking rondom de zorg voor de leerlingen. Het gaat hierbij met name om de samenwerking tussen RSG Tromp Meesters en de omliggende zorg verlenende partijen. De voorlopige vraagstelling voor dit onderzoek is:

'Hoe kan de RSG Tromp Meesters de externe communicatie en samenwerking tussen de verschillende partijen rondom de zorg voor leerlingen te optimaliseren?'

1.2.1. INLEIDING

De RSG Tromp Meesters heeft te maken met verschillende factoren die de kwaliteit van de zorg voor leerlingen waarborgen dan wel beïnvloeden. Factoren waar RSG Tromp Meesters mee te maken heeft betreffen de eigen organisatievorm, de zorgbehoefte van de leerling, de sociale kaart van de omgeving, veranderend overheidsbeleid, de onderlinge of integrale afstemming en de verdeling van rollen en taken. Bij deze factoren spelen communicatie- en samenwerkingsvormen een belangrijke rol.

Factoren rondom het knelpunt dat ervaren wordt in de zorg voor leerlingen, worden in de volgende paragrafen onderzocht op het micro-, meso- en macroniveau. Binnen het microniveau is de focus

gelegd op het organisatieniveau van RSG Tromp Meesters en de huidige regelgeving over de zorgstructuur in het onderwijs. Binnen het mesoniveau is er gericht op wat de term samenwerking inhoudt, hoe de samenwerking vorm gegeven kan worden, welke intenties er kunnen bestaan voor samenwerking, wat het belang is van communicatie en hoe de samenwerking georganiseerd kan worden. De focus van het macroniveau is gelegd op de trends en ontwikkelingen die er de afgelopen jaren zijn geweest rondom wetten en decentralisatie vanuit de overheid naar de gemeenten.

Op basis van de informatie die het onderzoek naar de verschillende niveaus zal opleveren, zal de verdere richting voor het onderzoek worden bepaald en worden de onderzoeksvragen vastgesteld. Bij de paragraaf 'deelvragen' (§1.3.3) wordt nader omschreven hoe de deelvragen voortvloeien uit het literatuuronderzoek.

1.2.1.1. MICRO-NIVEAU

Inleiding

Binnen RSG Tromp Meesters zijn afspraken gemaakt over de vormgeving en invulling van de leerlingenzorg. Hieronder wordt ingegaan op structuren binnen een organisatie, de vormgeving van een zorgteam en zorg- en adviesteam (ZAT) en er wordt ook aangegeven welke rol de huidige regelgeving hierin speelt.

Structuren en ontwikkelingen binnen een organisatie

Een organisatie is te beschrijven als een gestructureerd samenwerkingsverband dat bewust tot stand is gekomen om een bepaald doel of verschillende doelen te bereiken. Een organisatie kent een bepaalde arbeidsverdeling. Daarin worden taken en bevoegdheden gedelegeerd naar anderen. Coördinatie is daarbij noodzakelijk, omdat wat verdeeld is ook weer één geheel moet worden. Afhankelijk van de waarden, normen en doelen van een organisatie zal de structuur van een organisatie platter of steiler zijn; hieruit ontstaat een organisatieschema. In elke organisatie zijn er bepaalde posities waartussen meer hiërarchische (ongelijke) of meer collegiale (gelijke) relaties bestaan. Een organisatie zal zichzelf moeten kunnen verantwoorden aan een sturende macht boven zichzelf. De sociale structuur en de organisatiegenoten kunnen hierdoor in sterke mate gestuurd worden in het waarmaken van de waarden, normen en pretenties van de organisatie. De huidige ontwikkelingen naar steeds 'plattere' en meer netwerkachtige structuren is een kenmerk van democratiseringstendentie, waarbij de nadruk ligt op meer zelfbeschikkingsrecht van de medewerker. Medewerkers zijn tegenwoordig namelijk steeds hoger opgeleid en willen hun eigen werk regelen. De (sociale) controle evolueert hierin mee in nieuwe vormen die zorgen voor sterkere concurrentie (de Jager, Mok, & Sipkema, 2009).

Zorgteam

RSG Tromp Meesters heeft zowel een zorgteam op schoolniveau als een multidisciplinair zorg- en adviesteam (ZAT). De werkwijze waar zowel het zorgteam als het zorg- en adviesteam naar streeft zijn korte lijnen en snelle acties op en nabij school. RSG Tromp Meesters sluit op deze manier aan bij de laatste ontwikkelingen naar steeds 'plattere' en meer netwerkachtige structuren. De leerkracht, ouders en eventueel andere professionals nemen vaak ook deel aan de besprekingen. Voor complexere zaken die meer expertise vragen is er het ZAT (Moerkens, 2016).

Het Nederlands Jeugdinstituut (2015) beschrijft hoe een effectief en efficiënt zorgteam eruitziet. Een zorgteam is geen doel op zich maar een hulpmiddel om het kind (en het gezin) in een vroeg stadium passende hulp te bieden. Een zorgteam bestaat uit een aantal vaste deelnemers welke eventueel de expertise kunnen inschakelen van andere direct betrokken personen binnen de school. Het is belangrijk om afspraken te maken over frequentie, locatie en vormgeving van een vergadering zodat de kaders helder zijn. Door daarnaast concrete werkafspraken te maken over

benodigde informatie, de structuur en de coördinatie kan de kwaliteit en efficiëntie van een zorgteamoverleg gewaarborgd worden. (NJI, 2015)

Een zorgteam kan ingeschakeld worden wanneer er sprake is van onderwijs- of zorgbehoeften bij het kind en/of zijn opvoeders enerzijds en handelingsvragen of -verlegenheid bij de school anderzijds. De expertise van deelnemers aan het zorgteamoverleg biedt meerwaarde om tot een kansrijk oplossingsperspectief te komen.

Zorg- en adviesteam (ZAT)

Wanneer het zorgteamoverleg en daaruit voortkomende acties tot onvoldoende resultaat leiden, de problematiek zeer complex is of er vermoedens zijn dat meer gespecialiseerde professionals nodig zijn kan een casus voorgelegd worden aan het ZAT. De leerlingen worden besproken in het ZAT. Doordat er appèl gedaan wordt op de mogelijkheden van alle betrokken partijen is maatwerk mogelijk. Vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid komen de deelnemers tot een passende integrale aanpak. Hierna kan hulpverlening gestart worden volgens het plan van aanpak (Moerkens, 2016). Het ZAT van RSG Tromp Meesters bestaat uit de zorgcoördinator, de afdelingsleider(s), schoolcounselor, de orthopedagoog, leerplicht en de GGD op afroep. Het ZAT van RSG Tromp Meesters komt eens in de veertien dagen bij elkaar om de voortgang van de zorgleerlingen te bespreken.

Multidisciplinair Overleg (MDO)

Een MDO is een bijeenkomst waarbij alle betrokken partijen rondom de zorg voor de leerling aanwezig zouden moeten zijn. Een MDO heeft tot doel:

- De behandeldoelen, zorgdoelen en bijbehorende acties periodiek te toetsen en bij te stellen;
- Het uitwisselen van informatie over de leerling en met de leerling;
- Het vaststellen van het zorg beleid en de behandeldoelen en zorgdoelen met de leerling en betrokken disciplines (Verenso, 2015).

De meest voorkomende varianten van een MDO zijn:

1. Een intern zorgoverleg (met aansluiting van schoolmaatschappelijk werk (SMW)/generalist) waarin signalen van zorg, verzuim en incidenten besproken worden. De bespreking leidt tot een vervolgaanpak binnen school of tot:
 - a. een MDO met leerling en ouders,
 - b. of (bij signalen van ernstige problematiek op meerdere leefgebieden een bespreking in het 'oude' ZAT (schoolprofessionals in afstemming met leerplicht, jeugdgezondheidszorg (JGZ), generalist, politie, verslavingszorg, advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (AMHK) etc.)
2. Sommige scholen werken buiten het intern zorgoverleg alleen nog met een MDO;
3. Andere scholen werken buiten het Intern zorgoverleg alleen met een ZAT;
4. Weer andere scholen kennen zowel een MDO als een ZAT (NJI, 2015).

RSG Tromp Meesters werkt met zowel een MDO als een ZAT. Een keer per twee weken vindt er een vergadering plaats met het ZAT. Een MDO vindt voornamelijk plaats op initiatief van betrokken hulpverleningsorganisaties. De school wordt hierbij als aanwezige partij uitgenodigd. Een MDO dient voor RSG Tromp Meesters om met zorg verlenende partijen af te stemmen rondom de zorgbehoeften van de leerling.

Conclusie

In het bovenstaand wordt een organisatie beschreven als een samenwerkingsverband dat bewust tot stand is gekomen om een bepaald doel of verschillende doelen te bereiken. RSG Tromp Meesters werkt met een zorgteam, ZAT en MDO's. De waarden, normen en pretenties van de school en haar samenwerkingspartners zijn sturend voor structuren binnen de organisatie en voor

de integrale samenwerking. Het zorgteam en het ZAT naar streeft zijn korte lijnen en snelle acties op en nabij school. Uit gesprekken met leden van het zorgteam bleek er behoefte te zijn aan duidelijkheid en inzicht in hoe externe partners hun rol vervullen in het samenwerkingsverband zodat de samenwerking en communicatie efficiënter en effectiever kan verlopen. Op basis van de bovenstaande informatie kan er onderzoek gedaan worden naar belangrijke aspecten op microniveau voor het optimaliseren van de samenwerking.

1.2.1.2. MESO-NIVEAU

Inleiding

De RSG Tromp Meesters heeft aangegeven onduidelijkheid te ervaren in de samenwerking met de verschillende zorginstellingen. Personen die gelieerd zijn aan het ZAT, maar minder vaak aanwezig zijn binnen RSG Tromp Meesters, blijken moeilijker om mee in contact te komen. Deze personen zijn gedetacheerde maatschappelijk werkers die vanuit een externe hulpverleningsorganisatie op een vaste dag in de week hulp verlenen aan leerlingen binnen RSG Tromp Meesters. De functie, taakomschrijving en de communicatielijnen lijken niet voor iedereen duidelijk. Voor deze personen is daardoor niet altijd helder wie het volgende aanspreekpunt is. Dit geldt ook met betrekking tot de omliggende organisaties met wie de school samenwerkt. Er bestaan vragen over hoe de samenwerking verloopt, welke communicatielijnen er zijn en hoe de communicatie en samenwerking verloopt binnen het multidisciplinair overleg. De vraag is er hoe RSG Tromp Meesters de samenwerking en communicatie duidelijk kan krijgen en hoe ze dit vorm kunnen geven. De literatuur die hieronder wordt beschreven, gaat in op verschillende aspecten van een goed functionerende samenwerking en communicatie.

Definitie van samenwerken:

Competentievoorbeelden (2011) geeft de volgende definitie van samenwerken: *'Bijdragen aan een gezamenlijk resultaat door een optimale afstemming tussen de eigen kwaliteiten en belangen en die van een groep of collega.'* Daarnaast zijn kenmerken van een gezonde samenwerking dat het anderen motiveert om input te geven, er een correcte informatievoorziening is en er aandacht geluisterd wordt naar elkaar. De vaardigheden die aan het samenwerken gekoppeld zijn: communicatieve vaardigheden, aanpassingsvermogen, plooibaarheid, spreekvaardigheid en wendbaarheid (CPV, 2011).

Samenwerken met een doel

In het boek *Organiseren tussen Organisaties* beschrijven Kaats, van Klaveren en Opheij (2005) dat samenwerkingsverbanden zich op verschillende wijzen laten inzetten en vanuit verschillende invalshoeken te bekijken zijn. Dit heeft met name te maken met de intentie of doelstelling en de inhoudelijke vormgeving van de samenwerking. Het helder hebben van de doelstelling/intentie van de samenwerking geeft duidelijk aan wat er verwacht wordt van het samenwerkingsverband.

Doelstellingen van samenwerkingsverbanden zijn als volgt te onderscheiden:

- Samenwerken als incidentele oplossing: deze organisaties denken vanuit hun eigen organisatie en zien samenwerking als een kans of als oplossing voor een probleem. Over samenwerking wordt niet nagedacht als strategische issue, vandaar dat het ook wel impliciet samenwerken genoemd wordt.
- Samenwerken als structureel instrument: deze organisaties hebben de samenwerking in hun doelstellingen verankerd, omdat men vaak met elkaar te maken heeft.
- Samenwerken als 'way-of-life': samenwerking zit in de genen van het bedrijf. Het is een onderdeel van de identiteit van het bedrijf. Het bedrijf beschouwt zichzelf als een netwerkorganisatie en stelt verschillende aspecten van de dienstvoering ten dienste van het lerend vermogen op het gebied van samenwerken.

Samenwerken is geen doel op zich; het dient een doel. Samenwerken is daarmee een instrument. Zonder ambitie en doelstelling is het moeilijk om samenwerking duurzaam te organiseren. De vraag wat men wil bereiken is daarom een belangrijke vraag. Een groep krijgt gestalte vanaf het moment waarop organisaties onderling samenwerkingsafspraken maken en deze afspraken voorzien van een organisatorische vormgeving. Een samenwerkingsverband vormt een nieuwe werkgemeenschap. Deze heeft verschillende eigenschappen die daarbij horen zoals: een gemeenschappelijk doel, eigen werkprocessen, die aansluiten op werkprocessen van de samenwerkingspartners, een vorm van besturing en structuur, gedragsafspraken, gezamenlijke informatie- en communicatiefaciliteiten en een financiële huishouding. Ieder samenwerkingsverband vraagt een andere manier van organiseren en besturen, omdat de intentie en aard van de samenwerking verschillen (Kaats, van Klaveren, & Opheij, 2005).

Intentie van samenwerking

Om samenwerkingsrelaties vorm te geven is het belangrijk om te kijken naar de intentie van de samenwerking (verbeteren versus vernieuwen) en de aard van de samenwerking (delen versus ontwikkelen). Er zijn vier grondvormen van samenwerken (welke zijn te combineren tot tussenvormen):

- Transactioneel samenwerken: de intentie is een keten verbeteren en de samenwerking is gericht op effectief en efficiënt uitwisselen van mensen, producten, diensten of informatie.
- Functioneel samenwerken: de intentie is het verbeteren van bijvoorbeeld een bedrijfsfunctie door het inschakelen van een ander bedrijf.
- Verkennend samenwerken: de intentie is het vernieuwen van het kennisniveau, de partijen zijn niet exclusief verbonden aan elkaar en zijn gelijkwaardig aan elkaar.
- Ondernemend samenwerken: Door het delen van competenties, informatie, technieken en kennis ontstaan er nieuwe producten. De allianties zijn uit naar ontdekking en ontwikkeling.

Definitie van communicatie:

Competentievoorbeelden (2011) geeft de volgende definitie van communicatie; '*communicatie is feiten, ideeën of meningen aan anderen duidelijk maken, gebruikmakend van heldere en correcte taal, gebaren en non-verbale communicatie.*' Binnen de communicatie is het belangrijk om gesprekken efficiënt en duidelijk te laten verlopen, het taalgebruik aan te passen op de situatie, spreken in begrijpelijke termen, een goede werkrelatie te hebben met stakeholders, actief kunnen luisteren, samenvatten en anticiperen en een openhouding aan te nemen. De vaardigheden die belangrijk zijn bij communicatie zijn: communicatieve vaardigheden, luistervaardigheden, overtuigingskracht, spreekvaardigheden (CPV, 2011). Het is van belang om de wijze van informeren af te stemmen op de doelgroep en hier de juiste kanalen voor te gebruiken. Daarnaast is het belangrijk om de communicatiestijl af te stemmen op de behoefte van de ander (Van Nieuwkuijk, 2012).

Communicatie en coördinatie

Hoe groter de complexiteit van organisatiestructuren, des te groter de noodzaak voor coördinatie tussen mensen, afdelingen en partijen om te zorgen dat een organisatie effectief en efficiënt werkt. Een communicatie- en overlegstructuur kan worden opgevat als een coördinatievoorziening. Onder communicatie worden alle activiteiten verstaan waardoor informatie wordt overgebracht naar andere mensen. Het gaat hierbij om de uitwisseling van gegevens, feiten, gedachten en gevoelens. Hierbij zijn twee kernaspecten van belang: doorstroming van de informatie tussen organisaties en interactie en de samenwerking tussen personen. Deze twee kernaspecten dienen elkaar in evenwicht te houden. Communicatie kan op twee manieren plaatsvinden: persoonlijk of niet persoonlijk. De communicatiestructuur heeft met name betrekking tot de wijze waarop en de richting waarin de communicatie plaatsvindt. Een vorm van communicatie kan bijvoorbeeld schriftelijk zijn of mondeling. Met communicatierichting wordt bedoeld op horizontale (tussen

partijen op hetzelfde hiërarchische niveau), verticale (tussen partijen op verschillende hiërarchische niveaus) en laterale (los van hiërarchische niveaus) communicatie. Verticale communicatie of communicatie tussen verschillende afdelingen of divisies wordt vast gelegd in een overlegstructuur (Marcus & van Dam, 2012).

Oorzaak van sterke toename van samenwerkingsverbanden

Om verschillende redenen is er maatschappij breed sprake van een sterke toename in het aangaan van samenwerkingsverbanden. Kaats, van Klaveren en Opheij (2015) beschrijven dat de beslissing om een samenwerkingsverband aan te gaan strategisch is van aard met als doel het verminderen van concurrentie, het spreiden van risico, het samenwerken op specifieke ondernemingsgebieden of het wegnemen van specifieke barrières. Een voor RSG Tromp Meesters belangrijke vorm van samenwerken is outsourcing – ook wel uitbesteding genoemd. Door toenemende schaalvergroting bezinnen steeds meer organisaties zich op hun kerntaken. Het resultaat hiervan is dat bepaalde activiteiten wordt afgestoten en andere worden uitbesteed aan verschillende organisaties. RSG Tromp Meesters heeft te maken met de overheid als instantie en dienen daaraan verantwoording af te leggen. Uitbesteding zorgt ervoor dat RSG Tromp Meesters samenwerkt met andere organisaties, die gespecialiseerd zijn in het zorg aspect.

Succes van een samenwerkingsverband hangt samen met verschillende beïnvloedende factoren. Cultuurverschillen, de juiste 'fit' en de inhoud van het samenwerkingsverband spelen hier zeker een grote rol in. Cultuurverschillen tussen organisaties dienen weloverwogen aangepakt te worden. Voor het vormen van de beste 'fit' voor een samenwerkingsverband is het belangrijk om stil te staan bij de werkelijke motieven en doelen van de samenwerking (Kaats, van Klaveren, & Opheij, 2005).

Belangrijke partijen voor organisaties

Verschiedende partijen hebben een directe invloed op een organisatie. Afnemers zijn een belangrijke partij omdat zij vraag uitoefenen naar diensten, en de organisatie haar bestaansrecht ontleent aan het voorzien in deze behoeften. Elke organisatie maakt gebruik van diensten van een andere organisatie. RSG Tromp Meesters maakt gebruik van verschillende organisaties die haar diensten levert en andersom. Organisaties hebben te maken met concurrentie, de concurrentie bepalen min of meer de speelruimte die organisaties hebben. Zo heeft RSG Tromp Meesters te maken met middelbare scholen in de omgeving. Leerlingen en hun ouders mogen zelf de keuze maken op welke middelbare school zij het onderwijs willen volgen. Organisaties zijn aangewezen op vermogensverschaffers zoals financiële instellingen en overheid, omdat een organisatie aangewezen op financiële middelen om hun activiteiten uit te kunnen breiden of in bestaande vorm te kunnen blijven uitoefenen (Kaats, van Klaveren, & Opheij, 2005).

Verbinding van onderwijs en jeugdhulp

Het Nederlands Jeugd Instituut (2015) reikt een achttal ijkpunten aan die een optimale kwaliteit en samenwerking te realiseren in de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp. Het kan van belang zijn om deze ijkpunten mee te nemen in het onderzoek om op deze manier te onderzoeken in welke mate RSG Tromp Meesters aan de ijkpunten voldoet.

- In de belangrijkste basisvoorzieningen is hulp voor jeugdigen en hun ouders snel, laagdrempelig en zo dichtbij mogelijk beschikbaar.
- Jeugdhulppartners dragen bij aan de versterking van de basisondersteuning op scholen en in de kinderopvang en andersom; de jeugdhulp werkt schoolgericht en de school heeft het gezin in beeld.
- Bij complexe ondersteuningsbehoeften of hulpvragen wordt een multidisciplinair overleg bijeengeroepen op school, voor weging van de vragen/behoeften en het bepalen van een aanpak.
- Jeugdigen, ouders en de school zijn nadrukkelijk betrokken bij het formuleren van de ondersteuningsbehoeften en hulpvragen, doelen en oplossingsrichting/aanpak.

- Bij de noodzaak van ondersteuning door het onderwijs en hulp door gemeentelijke partners worden gezamenlijk doelen en aanbod bepaald en afspraken gemaakt over evaluatie en coördinatie.
- Vanuit het multidisciplinair overleg kan direct lichte hulp worden geboden aan jeugdige en/of ouders of er kan via een zeer korte lijn specialistische jeugdhulp ingeschakeld worden.
- De werkprocessen voor de multidisciplinaire samenwerking zijn zorgvuldig, effectief en efficiënt ingericht, rekening houdend met de privacy van jeugdigen/ouders, en worden regelmatig geëvalueerd.
- Voor jeugdigen met specifieke ondersteuningsbehoeften en hulpvragen worden gecombineerd arrangementen van onderwijs en jeugdhulp ingericht (NJI, 2015).

Conclusie

De visie op eigenschappen van de samenwerking – zoals intenties, een gemeenschappelijk doel en werkprocessen – geven duidelijk aan wat er verwacht wordt van de samenwerkingsverbanden. Een grotere complexiteit van organisatiestructuren vergroot ook de noodzaak voor coördinatie, zodat een organisatie effectief en efficiënt te werk gaat. Zoals aangegeven in de beschrijving van het knelpunt (1.1.2) bestaat er behoefte aan meer duidelijkheid en inzicht met betrekking tot deze eigenschappen van de samenwerking en communicatie tussen RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners binnen de jeugdhulp.

1.2.1.3. MACRO-NIVEAU

Inleiding

Door oriëntatie op het macroniveau kan het beeld geschetst worden van verschillende factoren in de samenleving die van invloed zijn op de samenwerking tussen RSG Tromp Meester en haar partners binnen de jeugdhulp. Een aantal ontwikkelingen in de samenleving die hierbij om aandacht vragen, worden in de volgende paragrafen beschreven. Mede door de topografische ligging van RSG Tromp Meesters heeft de school te maken met verschillende gemeenten. 'De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van scholen en geeft geld uit aan leerlingen die extra begeleiding nodig hebben' (Rijksoverheid, 2016). Door het veranderende overheidsbeleid is er sprake van een verschuiving van veel en nieuwe taken naar scholen en gemeenten. Er komt meer accent op een stevige basis, betere preventie, vroege signalering en passende hulp. Het veranderende overheidsbeleid schept nieuwe verwachtingen naar onderwijsinstellingen. Dit is van invloed op het aanbod en de vorm van de zorgstructuur bij RSG Tromp Meesters.

Beïnvloedende omgevingsfactoren

Gedrag van organisaties wordt beïnvloed door verschillende factoren vanuit de omgeving. Politieke keuzes en veranderende opvattingen en trends daarnaast in de samenleving zijn van invloed op het gedrag van organisaties. Technologische ontwikkelingen zorgen er voordat er anders gewerkt kan worden. De factor tijd en afstand worden bijvoorbeeld weg gehaald door communicatienetwerken. Er is meer communicatie mogelijk tussen verschillende afdelingen en organisaties. Ook is er een verandering waarneembaar in het afstemmen van activiteiten tussen medewerkers. Demografische factoren zijn de omvang, groei en samenstelling van de bevolking. Deze factoren bepalen in grote mate op welke organisaties ze zich richten en welke diensten ze aanbieden (Marcus & van Dam, 2012). Onderstaand worden enkele relevante en actuele verschijnselen in de samenleving naar voren gehaald die van invloed zijn op de huidige samenwerking tussen RSG Tromp Meesters en partijen die betrokken zijn bij het verlenen van zorg aan de leerling.

Decentralisatie

Gemeenten zijn sinds 1 januari 2015 verantwoordelijk voor alle jeugdhulp. Dat is vastgelegd in de nieuwe Jeugdwet. Hierdoor kunnen jeugdigen zorg dicht bij huis krijgen en is het eenvoudiger om

knelpunten aan te pakken. Daarnaast zijn de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Participatiewet ingegaan (Rijksoverheid, 2016). De Rijksoverheid (2016) er door de decentralisatie meer taken bij de gemeenten zijn komen te liggen.

Dit heeft zijn invloed op de manier van samenwerken tussen organisatiesystemen in de regio's die betrokken zijn bij RSG. Iedere gemeente heeft zijn eigen beleid en met iedere gemeente moet afzonderlijk het contact worden opgebouwd. Het onderhouden van een goed contact met de gemeente is van belang voor de kwaliteit van zorg voor de leerling.

Decentralisatie

Bevoegdheidsspreiding gekarakteriseerd door toedeling van regelende en bestuurlijke bevoegdheden aan lagere overheidsinstellingen ~ kan leiden tot overheveling van taken (en de daartoe benodigde middelen) van de centrale overheid naar andere overheden. *Art. 117 Gemw*

De fundamentele uitgangspunten die centraal staan in het rijksbeleid zijn: integraal samenwerken door het samenbrengen van voorzieningen bij de gemeente en het stimuleren en faciliteren van zelfredzaamheid en eigen kracht van de burgers. Daarnaast vormt 'vermindering van regeldruk' voor burgers, bedrijven en professionals een belangrijk aandachtspunt bij de decentralisatie.

De decentralisatie van verschillende taken van de overheid naar de gemeente heeft plaatsgevonden onder een aantal maatregelen. De gemeente beschikt over één budget, waardoor geldstromen worden vereenvoudigd en de verantwoording hierover overzichtelijker is. Om taken op lokaal niveau goed uit te voeren, moeten gemeenten samenwerken. Gemeenten krijgen hierin beleidsvrijheid van de Rijksoverheid. Om de decentralisatie in goede banen te leiden brengt Rijksoverheid ieder jaar een overall rapportage uit. Hierin worden onder andere de uitkomsten in kaart gebracht van de ontwikkeling van voorzieningen in het sociaal domein, gevolgen voor de kwaliteit van leven, hoe de gemeenten hun rol hebben opgepakt en relevante bestuurlijke aspecten. Doordat RSG Tromp Meesters te maken heeft met verschillende gemeenten en gemeenten hun eigen beleid schrijven, krijgt de school te maken met verschillende regelingen en veel nieuwe structuren in de samenwerking. Dit kan verwarring oproepen en vereist een goede integrale samenwerking en communicatie van de betrokken partijen op de zorg voor de leerling.

Passend onderwijs

Alle kinderen verdienen een zo passend mogelijke plek in het onderwijs. Dit houdt in dat er onderwijs wordt gegeven dat leerlingen uitdaagt, uitgaat van hun mogelijkheden en rekening houdt met hun beperking. Kinderen gaan, als dat kan, naar het regulier onderwijs. Het speciaal onderwijs blijft bestaan voor kinderen die daar het best op hun plek zijn. Het passend onderwijs legt een zorgplicht bij scholen. Sinds 1 augustus 2014 zijn zij verantwoordelijk om voor alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een goede onderwijsplek te bieden. De school zoekt in overleg met de ouders naar een passende plek. Op de eigen school of, als de school niet de juiste begeleiding kan bieden, op een andere reguliere school of speciale school. In het schoolondersteuningsprofiel leggen scholen vast welke ondersteuning zij kunnen bieden. Omdat passend onderwijs, jeugdhulp en participatie veel raakvlakken hebben, is goede afstemming tussen schoolbesturen en gemeenten belangrijk (Passendonderwijs.nl, 2016).

Ouders

Ouderbetrokkenheid is de betrokkenheid van ouders bij de opvoeding en het onderwijs van hun kind, zowel thuis als op school. Hierbij hoort ook de ouderparticipatie. Dat wil zeggen: de actieve deelname van ouders aan schoolactiviteiten. Ouderbetrokkenheid valt of staat met goede contacten tussen de school en de ouders. Ouders en school hebben hetzelfde belang: het welzijn van het kind. Toch geven ouders aan dat zij erkenning, een luisterend oor en openheid missen (Stichting De Ombudsman, 2012), dat is jammer. Want ouderbetrokkenheid heeft een positieve invloed op het kind. Het heeft niet alleen te maken met het welzijn van het kind, maar het verhoogt ook de schoolprestaties. Ouderbetrokkenheid zorgt voor een gezamenlijk

verantwoordelijkheidsgevoel en daardoor kan passend onderwijs zo goed mogelijk gerealiseerd worden.

Het rapport *In Gesprek* is geschreven na onderzoek dat door Stichting De Ombudsman is uitgevoerd om in kaart te brengen wat redenen zijn die samenwerking en communicatie tussen ouders en school kunnen doen stagneren. Het is voor ouders erg waardevol betrokken te kunnen zijn bij het onderwijs en de ondersteuningsbehoefte van hun kind. Om als volwaardig gesprekspartner te kunnen participeren is het volgens het rapport *In gesprek* van Stichting de Ombudsman (2012) vooral erg belangrijk voor ouders dat zij informatie hebben over wat zij mogen verwachten van de school en over de onderwijsmogelijkheden voor het kind. Een informatiekloof kan in de weg staan van een goede samenwerking tussen ouder en docent, ten behoeve van het kind.

Het onderzochte probleem van de 'informatiekloof' van beide kanten en de 'verwachtingskloof' vanuit ouders, blijkt tegelijk de sleutel tot succes te bevatten. Onder de voorwaarde elkaar serieus te nemen en elkaars rol te accepteren, kan duidelijkheid over informatiebehoefte en het open staan voor informatieaanbod leiden tot gelijkwaardigheid als gesprekspartners. Stichting De Ombudsman doet onder andere aanbevelingen aan scholen om de samenwerking met ouders op te zoeken, hen actief informatie aan te bieden en in de benodigde kennis van de ouders te investeren wanneer dit voor hen een drempel blijkt te zijn om deel te nemen aan collectieve inspraak.

Ontwikkelingen met betrekking tot de Jeugdwet

De Jeugdwet is van kracht geworden om veilig opgroeien te bevorderen, waarin talenten kunnen worden ontwikkeld en naar vermogen geparticipeerd kan worden in de samenleving. Eigen kracht van jongeren en zorgend en probleemoplossend vermogen in de directe omgeving worden versterkt. Waar voorheen afzonderlijke kaders waren geregeld voor de voorzieningen biedt de Jeugdwet een integraal kader voor alle voorzieningen. Door iets meer dan 10% van 0-17-jarigen wordt gebruik gemaakt van voorzieningen binnen de jeugdhulp, met betrekkelijk grote verschillen tussen de clusters. Het gebruik van deze voorzieningen door 0-17-jarigen is bovenin Nederland hoger (Sociaal Cultureel Planbureau, 2016).

Integrale samenwerking en nieuwe taakomschrijvingen

De huidige ontwikkeling brengt een nieuw motto met zich mee: 'één huishouden, één plan, één regisseur'. De gemeente koppelt hier vervolgens één budget aan vast. Van de gemeente en de betrokken partijen vraagt dit om integrale samenwerking. Ook vraagt dit om meer verticale integratie, een samenwerking tussen beleid en uitvoering. Dit brengt echter regeldruk met zich mee voor zowel de gemeenten als de zorgaanbieders. Gemeenten krijgen met veel aanbieders te maken en aanbieders krijgen met veel gemeenten te maken, die allen hun eigen beleid hebben.

De nieuw geboden ruimte brengt risico's met zich mee doordat professionals onwennig zijn met de nieuwe invulling deze nieuw verkregen ruimte (Rijksoverheid, 2016). Gevolgen van deze onduidelijkheid zijn ook merkbaar in de samenwerking tussen gemeenten en organisatie, zo ook in de samenwerkingsverbanden tussen RSG Tromp Meesters en de bij hen betrokken gemeenten.

Conclusie

RSG Tromp Meesters heeft te maken met verschillende omgevingsfactoren die van invloed zijn op haar onderwijs en de samenwerking met andere partijen rondom de zorg voor leerlingen.

Ontwikkelingen als: passend onderwijs, de jeugdwet en decentralisatie, maakt een goede afstemming noodzakelijk. De overheid richt zich op generalistisch werken binnen één plan, met één regisseur. De huidige ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op de manier van samenwerken en de visie van verschillende partijen op de zorg voor leerlingen. Om duidelijkheid en inzicht te krijgen in de samenwerking en communicatie tussen RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners, is het van belang om deze invloedrijke omgevingsaspecten te betrekken bij het onderzoek.

1.3 PROBLEEMOMSCHRIJVING

1.3.1. PROBLEEMOMSCHRIJVING

Binnen de RSG Tromp Meesters is er onduidelijkheid over de externe samenwerking omtrent de zorg voor leerlingen. Het is voor de zorgmedewerkers niet altijd duidelijk hoe de samenwerking en externe communicatielijnen verlopen. Door decentralisatie heeft de school te maken met veranderend beleid van omliggende gemeenten, waardoor samenwerkingsverbanden nog geen duidelijke vorm hebben aangenomen.

Doelstelling:

Aan het eind van dit onderzoek kan de RSG Tromp Meesters de communicatie en samenwerking met haar partners binnen jeugdhulp zodanig optimaliseren dat er sneller en gericht gereageerd kan worden op de zorgbehoefte van de leerling.

1.3.2. CENTRALE VRAAGSTELLING

Hoe kan de RSG Tromp Meesters de communicatie en samenwerking met haar partners binnen de jeugdhulp en gemeenten zodanig verbeteren dat er sneller en gericht gereageerd kan worden op de zorgbehoefte van de leerling?

1.3.3. DEELVRAGEN

1. Wat is de visie van RSG Tromp Meesters en haar partners op de samenwerking en communicatie binnen de jeugdhulp rondom de zorgbehoeften van leerlingen?
Verantwoording deelvraag:
RSG Tromp Meesters heeft behoefte aan verduurzaming van de samenwerking met haar partners binnen de jeugdhulp. Door beantwoording van deze beschrijvende deelvraag, wordt verhelderd wat de visie van RSG Tromp Meesters is op de samenwerking met haar partners binnen de jeugdhulp. Het is van belang om de visie van RSG Tromp Meesters te onderzoeken om duidelijkheid te krijgen wat de kernwaarden en richtlijnen zijn met betrekking tot het organiseren van de samenwerking. De beschrijving van deze visie ondersteunt de beantwoording van de hier op volgende deelvragen welke ingaan op de ervaringen en behoeften van verschillende partijen.
2. Welke ervaringen hebben de RSG Tromp Meesters en haar partners in de samenwerking en communicatie binnen de jeugdhulp rondom de zorgbehoeften van leerlingen?
Verantwoording deelvraag:
Door onderzoek naar de ervaringen betreffende de onderlinge samenwerking tussen RSG Tromp Meesters en haar partners, wordt inzichtelijk gemaakt hoe de samenwerking op dit moment verloopt. Dit geeft een beeld van de positieve ervaringen en eventuele knelpunten binnen de samenwerking.
3. Welke behoeften zijn er bij de RSG Tromp Meesters en haar partners met betrekking tot de samenwerking en communicatie binnen de jeugdhulp rondom de zorgbehoeften van leerlingen?
Verantwoording deelvraag:
De voorgaande deelvraag draagt bij aan verduidelijking van de huidige situatie. Op basis hiervan kunnen vervolgens de behoeften van RSG Tromp Meesters en haar partners in kaart gebracht worden. Dit leidt tot verbeterpunten welke de samenwerking kunnen verduurzamen.

4. Wat is er nodig om in deze behoeften van de RSG Tromp Meesters en haar partners te voorzien?

Verantwoording deelvraag:

Beantwoording van deze deelvraag leidt tot verduidelijking over wat RSG Tromp Meesters en haar partners nodig hebben om in de eerder in kaart gebrachte behoeften te voorzien.

Gebaseerd op deze behoeften kunnen er handvatten beschreven worden die de RSG Tromp Meesters kan gebruiken om de samenwerking met haar partners te verduurzamen.

1.4 BEGRIPSAFBAKENING

Begrip	Betekenis
Behoeften	De wensen die men graag in vervulling wil zien gaan, alsook de benodigdheden die de huidige situatie in stand houden. In dit onderzoek gaat het om de behoeften die men heeft, welke de samenwerking en communicatie optimaliseren.
Communicatie	Communicatie is het met elkaar in verbinding staan van mensen om te overleggen of berichten uit te wisselen.
Communicatiestijl	De wijze waarop informatie overgebracht wordt aan anderen.
Decentralisatie	Het afstoten van taken door de overheid naar lagere overheden.
Ervaring	Een vorm van kennis die verkregen wordt door ondervinding en het reflecteren op deze ondervinding van en betrokkenheid bij bepaalde processen of toestanden.
Integraal	Allesomvattend, er ontbreekt niets. In deze context als 'integrale samenwerking'. Integrale samenwerking is een samenwerking waarbij iedere noodzakelijke partij betrokken is.
Jeugdhulp	Hulpverlening die is bestemd voor jongeren met problemen, veelal in de vorm van het bieden van bescherming en opvang of in de vorm van extra begeleiding en opvoeding.
MDO	Multidisciplinair overleg. Overleg van deskundigen uit verschillende beroepsgroepen, om aanpak met betrekking tot een individu of systeem op elkaar af te stemmen. In de context van dit onderzoek gaat het hierbij om de afstemming rondom de zorgbehoefte van de leerling.
Partners	Iemand met wie samengewerkt wordt. In de context van dit onderzoek gaat het hierbij om samenwerkingspartners van RSG Tromp Meesters met betrekking tot de zorg voor leerling.
Passend onderwijs	Dit is een wet die ervoor zorgt dat scholen sinds 1 augustus 2014 verantwoordelijk zijn om alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een goede onderwijsplek te bieden.
Samenwerking	Het richten van de inspanningen van twee of meer personen of instanties op hetzelfde doel.
Samenwerkingsverband	Afspraken over de manier hoe twee of meer partijen met elkaar samenwerken.
Voorzien	Het zorgen voor de aanwezigheid of mogelijkheid van iets – in dit onderzoek: de behoeften van RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners.
Zorgadviesteam (ZAT)	In een zorgadviesteam werken diverse zorgverleners in en om de school samen om te beoordelen welke extra begeleiding de leerling nodig heeft.
Zorgbehoeften	De behoeften van mensen om zorg te kunnen krijgen (subjectief), of de behoefte aan zorg volgens een vastgestelde maatstaf (objectief). In de context van dit onderzoek gaat het om de zorgbehoeften van de leerling.
Zorgteam	Een team van zorgverleners van wie een cliënt zorg en ondersteuning krijgt.

2. METHODE

In dit hoofdstuk is de methodische verantwoording beschreven van het onderzoek. In §2.1 wordt er beschreven wie de onderzoeksgroep is en waarom er gekozen is voor deze onderzoeksgroep. Daarnaast wordt er in §2.1 beschreven welke criteria er worden gesteld aan de onderzoeksgroep. In §2.2 is beschreven welke meetinstrumenten er zijn toegepast in het onderzoek. Als laatste is er in §2.3 over de methodische verantwoording geschreven.

2.1. ONDERZOEKSGROEP

De populatie binnen dit onderzoek bestaat uit de externe samenwerkingspartners van RSG Tromp Meesters en de bij de zorg betrokken personen binnen de school. Er is besloten om de ouders niet mee te nemen in de populatie, omdat zij niet direct betrokken zijn bij de samenwerking en communicatie tussen RSG Tromp Meesters en haar partners in de jeugdhulp.

Mogelijke beperkingen in het onderzoek waren de beschikbare tijd om dataverzamelmethode toe te passen en eventuele non-respons van de onderzoeksgroep op de enquête. Een maatregel die getroffen is om de invloed van de mogelijke tijdsbeperkingen in dit onderzoek te verkleinen is het nauw volgen van de planning en het realistisch selecteren van de operationele populatie. De onderzoeksgroep is beperkt tot interne en externe betrokken personen en samenwerkingsrelaties van RSG Tromp Meesters om de haalbaarheid van het onderzoek te bewaken. Door enquêtes tijdig te verzenden, ruim de tijd te geven voor het invullen van de enquête en een herinnering te verzenden, zijn er interventies gedaan om het aantal non-respondenten zo beperkt mogelijk gehouden.

De operationele populatie van het kwalitatieve deel bestond uit intern en extern betrokken personen of partijen bij RSG Tromp Meesters. De operationele populatie bestond uit de zorgcoördinator, een leerlingbegeleider, orthopedagoog, een zorgmentor, een mentor en een docent. De medewerkers van RSG Tromp Meesters die geïnterviewd zijn, hebben allemaal een andere functie en voldoen aan het kenmerk dat ze betrokken zijn bij de leerlingenzorg. Er is ook een selectie gemaakt uit de betrokken partijen, waarbij een interview afgenomen is. RSG Tromp Meesters heeft deze belangrijke samenwerkingspartners geselecteerd. Het ging hier om partijen die een werkrelatie hebben met de school en die concrete informatie kunnen geven. De volgende partijen zijn door RSG Tromp Meesters geselecteerd als belangrijke samenwerkingspartners: Tactus, gemeente Steenwijkerland/CJG, Autistart en de Ambelt scholengemeenschap.

Deze eenheden zijn geselecteerd op basis van een doelgerichte selectie door RSG Tromp Meesters. Dit houdt in dat de operationele populatie bepaalde kenmerken bezit. Verhoeven (2011, pag. 191) beschrijft dat het doel van doelgerichte selectie (op bepaalde kenmerken) was om informatie dáár te halen waar deze zit. Een van de kenmerken in het kwalitatieve deel is het beschikken over kennis aangaande de visie op samenwerking en communicatie rondom de zorg voor leerlingen. Een ander belangrijk kenmerk was dat de respondent werkzaam is bij RSG Tromp Meesters óf bij een van haar samenwerkingspartners en betrokken is bij de leerlingenzorg. De operationele populatie is representatief voor de algehele populatie, omdat de personen werkzaam zijn binnen verschillende disciplines. De verschillende disciplines zijn betrokken bij de communicatie en samenwerking rondom de leerlingenzorg en zijn op basis hiervan geïnterviewd.

De operationele populatie van het kwantitatieve deel bestond uit de intern en extern betrokken partijen of personen. Om de haalbaarheid van het onderzoek te bewaken, is er per organisatie gevraagd de enquête te laten invullen door één of enkele personen die betrokken zijn bij de samenwerking en communicatie met RSG Tromp Meesters. De organisaties met wie RSG Tromp Meesters een samenwerkingsrelatie heeft, worden weergegeven in bijlage twee. In het

kwantitatieve deel zijn geen personen of partijen uitgesloten uit de populatie. Dit maakt de uitkomsten van de enquêtes betrouwbaarder en te generaliseren. Het invullen van de enquête door de samenwerkingspartners van de school is gerealiseerd op basis van zelfselectie binnen de organisatie zelf – op voorwaarde dat de respondent direct betrokken is bij de samenwerking en communicatie rondom de leerlingenzorg. De organisatie is uitgenodigd om deel te nemen aan de enquête, die ingevuld wordt door een of meerdere vertegenwoordigers die betrokken zijn bij de samenwerking en communicatie met RSG Tromp Meesters. Een nadeel van de zelfselectie was een risico op een lage respons, omdat de organisatie zelf de vertegenwoordigers uitkoos om de enquête in te vullen. Hier zijn interventies op ingezet door de enquête tijdig te verzenden – samen met een begeleidende brief – en door het verzenden van twee e-mails ter herinnering aan de enquête. Een ander nadeel kon zijn dat hiermee de steekproef niet representatief is voor de gehele populatie. Op dit nadeel is invloed uitgeoefend door een eis te stellen waar de respondent aan moest voldoen. De eis was dat de respondent direct betrokken diende te zijn bij de samenwerking en communicatie tussen RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners.

2.2. MEETINSTRUMENTEN

2.2.1. KWALITITIEF ONDERZOEK DEELVRAAG ÉÉN

Binnen de eerste deelvraag zal er gebruik worden gemaakt van kwalitatief onderzoek. Kwalitatief onderzoek is de meeste geschikte onderzoeksmethode voor deelvraag één. In deze deelvraag wordt de subjectieve betekenisverlening van RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners met betrekking tot de visie op samenwerking en communicatie onderzocht. Dit kwalitatieve onderzoek zal worden ingezet om informatie te verzamelen bij zowel RSG Tromp Meesters als enkele belangrijke partners in de samenwerking binnen de jeugdhulp. Op deze wijze kan er belangrijke informatie verzameld worden om de visie op de samenwerking en communicatie tussen RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners te schetsen. Hierbij zal de onderzoeksgroep bestaan uit vier medewerkers binnen de school en vier externe partijen welke betrokken zijn bij de zorg voor leerlingen. De operationele populatie zal worden opgedeeld in twee groepen, namelijk: intern en extern. De medewerkers van externe partijen en de medewerkers binnen RSG Tromp Meesters zullen afzonderlijk worden geïnterviewd.

De visie van de medewerkers van RSG Tromp Meesters op de samenwerking en communicatie, wordt verhelderd door een interdisciplinair half-gestructureerd groepsinterview. Een groepsinterview is een interview waarbij een groep personen tegelijkertijd wordt geïnterviewd. Tijdens dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van een groepsinterview waarbij er over een afzonderlijk onderwerp wordt gesproken (Verhoeven, 2011). Er is gekozen voor een groepsinterview zodat de verschillende disciplines binnen één organisatie elkaar kunnen aanvullen waaruit een gezamenlijke visie geschetst kan worden.

De visies van de externe partijen worden verhelderd door middel van een half-gestructureerd interview. Middels dit kwalitatieve deel van het onderzoek wordt onderzocht welke waarde en betekenis er door de onderzoeksgroep gegeven wordt aan de samenwerking en communicatie met samenwerkingspartners. Een open en flexibele benadering is van belang om een zo volledig mogelijk beeld te creëren. Bij de externe partijen is er gekozen voor afzonderlijke half-gestructureerde interviews om per organisatie de visie te schetsen.

2.2.2. KWANTITATIEF ONDERZOEK DEELVRAGEN TWEE, DRIE EN VIER

In de tweede, derde en vierde deelvraag zal door kwantitatief onderzoek ingaan worden op ervaringen en behoeften van alle betrokken partijen en wat er nodig is om in deze behoeften te kunnen voorzien. Het kwantitatieve onderzoek is er ook op gericht om onderliggende motivaties en

beweegredenen te onderzoeken wat betreft de behoeften. Daarnaast zal er worden ingegaan op wat er nodig is voor de verschillende partijen om in deze behoeften te voorzien – ter verduurzaming van de samenwerkingsrelatie. Het gebruik van een kwantitatieve onderzoeksmethode bevordert de eenduidigheid in beantwoording van de vragen. In dit kwantitatieve deel van het onderzoek zullen alle bij de samenwerking betrokken partijen en personen benaderd worden om deel uit te maken van de onderzoeksgroep. Dit vergroot de validiteit en betrouwbaarheid van de enquête.

Binnen het kwantitatieve deel van het onderzoek wordt er gebruik gemaakt van een enquête om de informatie cijfermatig in kaart te brengen. In de enquête wordt gemeten hoe tevreden men is over de samenwerking en communicatie, in hoeverre verbetering hier wenselijk is en welke aspecten van de samenwerking en communicatie zouden kunnen bijdragen ter optimalisering. Dit laatste betreft het onderzoeken van de behoeften en wat er nodig is om in de behoeften te voorzien. Uit de resultaten zal blijken rondom welke aspecten van de communicatie en samenwerking verbetering wenselijk is. Binnen de beschikbare tijd voor dit onderzoek is het niet haalbaar om alle samenwerkingspartners – middels een kwalitatieve onderzoeksmethode – te vragen hoe zij vinden dat er in de behoeften kan worden voorzien. Er is gekozen voor een kwantitatieve meting zodat er op basis van alle samenwerkingspartners (bijlage twee) een aanbeveling gedaan kan worden.

2.2.3. METHODISCHE VERANTWOORDING

Betrouwbaarheid

De betrouwbaarheid van de enquête is gewaarborgd door iedereen binnen de onderzoeksgroep dezelfde enquête toe te sturen. De samenwerkingspartners van RSG Tromp Meesters hebben exact dezelfde vragen voorgelegd gekregen als de medewerkers van RSG Tromp Meesters. De betrouwbaarheid van de interviews is gewaarborgd door middel van een topiclist. Voor alle interviews is dezelfde topiclist gebruikt en gevolgd. Wel is er onderscheid te zien in de zinsopbouw van de topiclist, zodat deze gericht is op de organisatie van de geïnterviewde.

Objectiviteit

Het vaststellen van een topiclist – die de basis vormt voor het interview – vergroot de objectiviteit van de resultaten, omdat het een te grote subjectieve sturing van de interviewer tijdens het interview voorkomt. Ook genereert de topiclist zo veel mogelijk informatie over het object van dit onderzoek, wat de objectiviteit waarborgt.

Begripsvaliditeit

Om de begripsvaliditeit te waarborgen, is er allereerst een begeleidende brief meegezonden naar de onderzoeksgroep. In deze begeleidende brief las men waar het onderzoek over ging, namelijk over ervaringen en behoeften rondom de samenwerking en communicatie tussen RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners. Ook ten tijde van de interviews is toegelicht wat het doel was van het gesprek, namelijk het schetsen van de visie over deze samenwerking en communicatie. Hiermee werd een kader neergezet zodat de juiste informatie gegeven, in kaart gebracht en gemeten kon worden. Zowel de enquêtevragen als de topiclist voor de interviews zijn bestudeerd door de opdrachtgever zodat de onderwerpen en vraagstellingen valide zouden zijn om de informatie te vinden waar de opdrachtgever naar op zoek was. De resultaatanalyse is uitgevoerd volgens een vooraf ontworpen plan, dat tijdens de resultaatanalyse goed bleek uit te werken op de verzamelde informatie. De labels zijn vooraf opgesteld, op basis van de topiclist. Door de labels te verzamelen, is een duidelijk beeld ontstaan van de visie van de betrokken partijen op de samenwerking en de communicatie binnen de samenwerkingsverbanden.

Externe validiteit

De belangrijkste factor die in dit onderzoek de externe validiteit beïnvloedt, is de respons. In het onderzoeksverslag is uitgezet hoe er in de fase van dataverzameling maatregelen getroffen werden

om zo veel mogelijk respons te bereiken. Er is besloten om geen gebruik te maken van de mogelijkheid om telefonisch contact te leggen met de samenwerkingspartners, ter herinnering aan de in te vullen enquête. Deze beslissing is genomen omdat er geen beschikking was over mobiele nummers, maar enkel over informatienummers van de organisatie. Het bellen naar informatienummers neemt veel tijd in beslag omdat er vaak teruggebeld moet worden in het geval dat de betrokken collega op dat moment afwezig of in gesprek is. Daarom is er gekozen voor één effectieve en efficiënte wijze van benadering, namelijk per e-mail. Tweemaal is er een herinneringsmail verstuurd naar de onderzoeksgroep om hen te herinneren aan de enquête. Deze herinneringsmails zijn verstuurd naar alle betrokken personen of partijen binnen dit onderzoek. Ook is er tijdens de afgenomen interviews aangegeven dat het wenselijk is dat de geïnterviewde ook een respons uitbrengt op de enquête, aangezien deze over ervaringen en behoeften gaat. Het mogelijke probleem van een te lage respons is – zoals bovenstaand beschreven – voorzien en er is actie ondernomen om dit risico te verkleinen.

Respons en representatief

Uit de betrokken medewerkers van RSG Tromp Meesters en de betrokken samenwerkingspartners is geen selectie gemaakt. Op deze manier is de representativiteit van de resultaten van de enquête gewaarborgd. De volledige onderzoeksgroep is namelijk benaderd middels de enquête, er is niemand uit de onderzoeksgroep uitgesloten. De respons is gespreid over de breedte van de onderzoeksgroep. Daarmee is de respons representatief voor de gehele onderzoeksgroep, maar dient er rekening mee gehouden te worden dat een deel van de onderzoeksgroep geen mening heeft gegeven. Wat betreft de respons op de enquêtes zijn enkele opvallende signalen te noemen. Allereerst is er de respons van de verschillende gemeenten. Er zijn vier betrokken gemeenten benaderd voor een respons op de enquête. Van deze gemeenten werd respons ontvangen via de mail. Drie van de vier gemeenten gaven aan dat er sprake is van weinig samenwerking of dat de contactpersoon voor deze samenwerking was weggefallen uit het team – waardoor zij de enquête niet konden beantwoorden. De vierde gemeente gaf aan dat de enquête werd doorgestuurd naar een derde partij, omdat de gemeente zelf niet over de benodigde informatie beschikte wat betreft de samenwerking en communicatie. Daarnaast is er een lagere respons op de enquête dan verwacht, ondanks de verzonden herinneringsmails – namelijk 28 responses van de 99 personen of partijen in de onderzoeksgroep. De oorzaak van de lage respons vanuit de onderzoeksgroep is onduidelijk. Ondanks de lage respons kan er vanuit gegaan worden dat de respons representatief is voor de gehele populatie. Zowel bij RSG Tromp Meesters als bij haar samenwerkingspartners hebben medewerkers vanuit verschillende disciplines deelgenomen aan de enquête. Dit betekent dat de resultaten beschouwd kunnen worden als representatief.

2.3 ONDERZOEKSPROCEDURE(S)

2.3.1. AFNAME INTERVIEWS

RSG Tromp Meesters heeft aangegeven welke partners belangrijk voor haar zijn binnen de samenwerking en communicatie rondom de zorg voor leerlingen. Tevens heeft RSG Tromp Meesters aangegeven welke partners zij graag geïnterviewd zou willen hebben, dit waren in totaal vier partners. Deze partners zijn gekozen, omdat RSG Tromp Meesters een nauw samenwerkingsverband met hen heeft. RSG Tromp Meesters heeft voorzien in de telefoonnummers van deze samenwerkingspartners. Met deze partners is telefonisch contact en/of mailcontact opgenomen met de vraag of zij mee willen werken aan de visie bevestigende interviews. Vervolgens is er een afspraak gemaakt met de desbetreffende samenwerkingspartner. De interviews hebben plaatsgevonden op de locatie van de partners of bij gebrek aan ruimte heeft het interview plaats gevonden bij RSG Tromp Meesters.

2.3.2. AFNAME ENQUÊTE

Vanuit de sociale kaart zijn alle samenwerkingspartners geselecteerd om een uitnodiging te ontvangen voor de enquête. Op de website van de desbetreffende samenwerkingspartners of via de interne mailinglijst zijn de e-mail adressen overgenomen, waarnaar de partners en medewerkers van RSG Tromp Meesters een uitnodiging kregen voor de enquête. Twee weken voor de officiële verzending van de enquête zijn de medewerkers van RSG Tromp Meesters er via een interne nieuwsbrief nogmaals op geattendeerd dat zij een enquête kunnen verwachten. De enquête werd uitgewerkt in Google.Docs en is verzonden per mail met de uitnodigende enquêtebrief (bijlage drie). Na verloop van de eerste en de tweede week – na het versturen van de enquête – is er een herinneringsmail verstuurd naar alle samenwerkingspartners.

2.4 ANALYSEMETHODEN

Na de toepassing van de meetinstrumenten (groepsinterview, half-gestructureerd interview en enquête), werd de verzamelde data geanalyseerd volgens vastgestelde methoden. De analysemethode is afhankelijk van de kwalitatieve of kwantitatieve eigenschappen van de methode van dataverzameling.

Data-analyse van de kwalitatieve methode

Zowel het half-gestructureerde groepsinterview als de half-gestructureerde interviews werden opgenomen met een audio opname. Beide vormen van interviews zijn volledig getranscribeerd. Na het transcriberen van alle interviews werd er een protocolanalyse toegepast om de verzamelde gegevens te verwerken. De protocolanalyse is een methode om de geschreven teksten te analyseren. Dit kan op twee verschillende manieren: exploratief of onderzoeksvragen beantwoordend. Bij dit onderzoek werd er gebruik gemaakt van de onderzoeksvragen beantwoordende manier. De tekst is hierbij ondergebracht bij vooraf opgestelde trefwoorden of onderwerpen (bijlage 4A en 5A). Het vooraf vaststellen van de onderwerpen, waarborgt de richting waarin antwoorden gegeven worden die bijdragen aan de beantwoording van de onderzoeksvraag.

In protocolanalyse zijn de volgende stappen onderscheiden:

- 1) Uitschrijven van gegevens
- 2) Irrelevante informatie wissen
- 3) Opsplitsen van de tekst in fragmenten
- 4) Labelen van de fragmenten
- 5) Ordenen van de labels
- 6) Verplaatsen van de tekstfragmenten onder de labels
- 7) Herschrijven van de tekst

Data-analyse van de kwantitatieve methode

De kwantitatieve methode – bestaande uit een enquête – wordt geanalyseerd middels verschillende methoden. Er zal gebruikt gemaakt worden van de univariate (één variable) analyse, waarmee op zichzelf staande variabelen in kaart worden gebracht. Dit zal worden gedaan middels diverse grafieken of diagrammen. Er zijn twee controle variabelen vastgesteld. Het gaat hierbij om de controlevariabelen 'financiële middelen' en 'problematieken'.

De univariate analyse zal worden toegepast op alle vraagstellingen in de enquête. In bijlage zes zijn de vragen beschreven, welke naar voren zijn gekomen in de enquête. Deze vragen gaan over de ervaringen, de behoeften en de benodigdheden om in de bevraagde behoeften te voorzien. De resultaten uit de enquête worden univariaat in kaart gebracht om een beeld te schetsen van de ervaringen en behoeften van de algehele populatie.

3. RESULTATEN

In §3.1 is een terugkoppeling te vinden van de resultaten vanuit de interviews en de enquête. De paragraaf is ingedeeld in vier sub paragrafen, op basis van onderscheid in deelvragen. Deelvraag één wordt beantwoord door middel van de interviews. De uitslagen van de enquête beantwoorden deelvragen twee, drie en vier. Deze resultaten zijn dan ook verdeeld over sub paragrafen twee, drie en vier van de paragraaf 'resultaten'. Voor een overzicht van alle uitkomsten van de meetinstrumenten, wordt verwezen naar bijlage zeven en acht.

3.1. ANTWOORDEN PER DEELVRAAG

3.1.1. **DEELVRAAG 1: "WAT IS DE VISIE VAN RSG TROMP MEESTERS EN HAAR PARTNERS OP DE SAMENWERKING EN COMMUNICATIE BINNEN DE JEUGDHULP RONDOM DE ZORGBEHOEFTE VAN LEERLINGEN?"**

Ter beantwoording van deelvraag één hebben er visie-bevragende interviews plaatsgevonden. Deze interviews zijn afgenomen bij zowel medewerkers van RSG Tromp Meesters als een aantal van haar samenwerkingspartners. De deelvraag die centraal stond in dit meetinstrument was: *"Wat is de visie van RSG Tromp Meesters en haar partners op de samenwerking en communicatie binnen de jeugdhulp rondom de zorgbehoeften van leerlingen?"* Onderstaand worden de resultaten beschreven aan de hand van de topics uit het interviews. Bij aanvang van elk interview is er toestemming gevraagd voor het opnemen van het gesprek ten behoeve van de verdere verwerking in het onderzoeksverslag. Op 4 april 2017 is er een interview afgenomen met een medewerker van de Ambelt in Steenwijk, na afname van het interview gaf deze medewerker aan geen toestemming te verlenen voor de opname van het transcript in het verslag. Naar aanleiding hiervan is er contact geweest met de betreffende medewerker en is afgesproken dat de transcriptie niet als bijlage zal worden toegevoegd in het verslag. Wel worden belangrijke punten uit het gesprek gebruikt in het onderzoeksverslag en eventueel voor de aanbevelingen.

Doel van de samenwerking

Het eerste topic in de interviews betreft het doel van de samenwerking – van RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners – binnen de jeugdhulp. Er werd tijdens de interviews gevraagd naar het doel van de samenwerking. Elke geïnterviewde gaf aan dat de hulp aan de jongere het doel is van de samenwerking. Het is belangrijk om de verschillende expertises zodanig op elkaar aan te laten sluiten, zodat er passende hulp geboden kan worden aan de problematieken die er spelen. Volgens Ambelt kun je door samen te werken elkaar versterken, de doelgroep beter bedienen en voorbereiden op de toekomst.

Samenwerking draagt er aan bij dat informatie gedeeld kan worden en dat een ieder weet wat er gebeurt. Dit zorgt er voor dat bepaalde dingen niet dubbelop gedaan worden en kunnen uitkomsten van verschillende partijen gecombineerd worden. Het is voor de desbetreffende leerling ook prettig dat er tussen verschillende partijen afgestemd wordt. Dit zorgt ervoor dat diegene niet telkens opnieuw zijn verhaal hoeft te doen. Het is belangrijk dat de hulpverlening een stabiele factor vormt voor de leerling. Dit is helpend voor het opbouwen van een vertrouwensband. Ook preventief samenwerken draagt er aan bij dat er zo min mogelijk jongeren in de jeugdhulp terecht komen.

Voor sommige partijen is samenwerking ook noodzakelijk om de doelgroep te kunnen bereiken. Het begint bij het opvangen van signalen van problematieken binnen de groep jeugdigen in de regio. Maar om uiteindelijk tot individuele begeleiding te komen is samenwerking essentieel. *"Jongeren komen niet uit zichzelf naar ons toe. Wij zijn afhankelijk van de plekken waar de jongeren samenkomen. Als er geen contact is met scholen, heb ik geen jongeren die ik kan spreken (Tactus)."*

Gezamenlijke verantwoordelijkheid

Het tweede topic in de interviews betreft de gezamenlijke verantwoordelijkheid – van RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners – over de zorg voor de leerling. Tijdens de interviews werd er gevraagd naar hoe deze gezamenlijke verantwoordelijkheid vorm krijgt. Hierbij werd unaniem aangegeven dat de onderlinge afstemming tussen de verschillende betrokken disciplines erg belangrijk is om de gezamenlijke verantwoordelijkheid te dragen. Door een goed contact kan men tot een gezamenlijk plan komen.

Zo wordt er aangegeven dat men graag met elkaar in gesprek raakt om gesignaleerde problematieken onder de doelgroep gezamenlijk op te pakken. De inzet van een MDO is hierbij een belangrijke manier om af te stemmen, hoewel dit ook bijeenkomsten zijn die veel geld kosten. Het is dan ook belangrijk om goed in oog te houden wat het doel en het nut van een MDO is, geeft RSG Tromp Meesters aan. *"Iedere partij heeft zijn eigen expertise en kan elkaar versterken om zo nog beter de doelgroep te begeleiden (Ambelt)."* Zoals iedere partij zijn eigen expertise(s) heeft, heeft deze partij ook zijn eigen functie(s). Daar kan men elkaar in opzoeken en aanvullen. Daarnaast is een snelle reactie op situaties belangrijk om deze verantwoordelijkheid te dragen.

Hoe een gezamenlijke verantwoordelijkheid vorm krijgt is afhankelijk van de problematiek en van de personen die betrokken zijn bij de samenwerking tussen RSG Tromp Meesters en een samenwerkingspartner. *"Het achteraf evalueren van de samenwerking is helpend om bij te sturen waar dit nodig is, zodat de verantwoordelijkheid gezamenlijk gedragen kan worden (Autistart)".* Wanneer RSG Tromp Meesters een problematiek signaleert die onder de expertise valt van een externe zorg verlenende partij, wordt het signaal gezamenlijk opgepakt. Afspraken tussen Tactus en RSG Tromp Meesters – over de samenwerking en de aanpak van verslavingsproblematiek – liggen vast in een convenant dat in het verleden is ondertekend door beide partijen.

Vaardigheden samenwerking

Om het doel van de samenwerking en een gezamenlijke verantwoordelijkheid te realiseren, zijn er belangrijke vaardigheden, kernwaarden, kwaliteiten en belangen te noemen. Een veelgenoemde kernwaarde is dat men niet op elkaars stoel gaat zitten, maar elkaar respecteert in ieders eigen functie. Een belangrijke kernwaarde van de samenwerking is ook dat de leerling centraal gesteld wordt.

Een vlotte communicatie, duidelijkheid over de taakverdeling en het houden aan gemaakte afspraken zijn belangrijke vaardigheden in de samenwerking. *"Een helicopterview en het – als partners – verder kijken dan alleen binnen de kaders van de eigen organisatie, voorkomt eenrichtingsverkeer in de samenwerking (RSG Tromp Meesters)."* Het onderhouden van korte lijntjes (zodat men elkaar weet te vinden), een goede zorgstructuur en afstemmingsoverleg, zijn vaardigheden die bijdragen aan samenwerking die gericht zijn op deze kernwaarden. Wederzijds respect, een luisterende houding en ruimte voor inbreng van een mening zijn belangrijk om de samenwerking goed te laten verlopen. *"Juiste informatievoorziening en een goede voorbereiding voor de betrokken ouders van de leerling zijn essentieel om binnen de samenwerking aan te sluiten op het werk dat de ander uitvoert (Tactus)."*

Integrale samenwerking

De samenwerking tussen RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners, is ook wel een integrale samenwerking te noemen. Het vierde thema van de topiclist, is hoe de integrale samenwerking volgens de geïnterviewde zou moeten verlopen binnen passend onderwijs of binnen de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. Zoals verwacht (en meegenomen in de enquête) is de beschikbaarheid van financiële middelen een veelgenoemd thema, als het gaat om de integrale samenwerking. Daarnaast is 'maatwerk' een veelgenoemd begrip, dat centraal staat in een integrale afstemming.

Door het regelmatig inplannen van een gesprek, worden werkzaamheden afgestemd en kunnen er tips worden gegeven vanuit eigen expertise. *"Het samen aan tafel zetten van expertises, biedt de mogelijkheid om begeleiding van de leerling zo goed mogelijk samen op te pakken (CJG)."* Door integrale samenwerking kan de behandeling en de begeleiding van de leerling door verschillende partijen zo goed mogelijk op elkaar worden afgestemd. Het is daarbij belangrijk om te kijken naar de zaken waarin men elkaar kan aanvullen en versterken. *"Het delen van kennis en expertise, elkaar meenemen in processen van verandering en hierover in gesprek gaan heeft daarbij een meerwaarde (Ambelt)."* Er vinden overleggen plaats – in de vorm van een ZAT of MDO – ten behoeve van de afstemming. Hier zitten, wat Tactus betreft, nog kansen in ter optimalisering van de samenwerking.

De samenwerking wordt steeds breder als het gaat om het betrekken van de gemeente en het systeem bij begeleiding en preventie. Autistart geeft aan niet altijd bij overleggen aanwezig te kunnen zijn, omdat het ook afhankelijk is van de gemeente of zij hier meerwaarde in zien. Hierin kan zij zelf ook stappen zetten, maar dit betekent tegelijk dat er veel tussenstappen nodig zijn voor er zorg ingezet kan worden.

Vaardigheden communicatie

In het vijfde thema van de topiclist wordt er ingezoomd op de belangrijke communicatieve vaardigheden in de samenwerking – tussen de RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners – binnen de jeugdhulp. Unaniem werd aangegeven dat open en korte communicatielijnen essentieel zijn binnen de samenwerking. Op deze manier kan er zo snel mogelijk afgestemd worden met verschillende partijen en afspraken over de zorg aan de leerling gemaakt worden. Om deze open en korte communicatielijnen te creëren is het belangrijk dat er niet gewacht wordt tot er een gepland overleg plaatsvindt, maar dat er ook tussendoor contact met elkaar opgenomen kan worden en hier een snelle reactie op komt. *"Om gezamenlijk tot een open communicatie te komen is het belangrijk dat men niet blijft hangen in de wetgeving rondom privacy (Tactus)."* Het delen van informatie kan namelijk bijdragen aan het verlenen van effectievere hulp aan de leerlingen.

Binnen de communicatie is het belangrijk dat er goed geluisterd wordt naar elkaar. Daarnaast is het doorvragen een belangrijke vaardigheid binnen communicatie. Om goed naar elkaar te kunnen luisteren en door te kunnen vragen is het belangrijk dat je op hetzelfde 'level' met elkaar communiceert (RSG Tromp Meesters). Hiervoor is kennis van problematieken nodig. Men moet weten waar over gecommuniceerd wordt. Wat ook naar voren kwam, wat betreft belangrijke communicatieve vaardigheden, in de verschillende interviews is transparantie, respect en ruimte. Transparant zijn naar elkaar toe bevordert het wederzijdse vertrouwen. Het is belangrijk om respect te hebben voor elkaars inbreng en ideeën en er op durven te vertrouwen dat diegene handelt vanuit zijn of haar expertise. *"Je moet niet op elkaars stoel gaan zitten (RSG Tromp Meesters)."* Hierdoor kun je de krachten bundelen en elkaar versterken. Ruimte aan elkaar geven zorgt ervoor dat een ieder zijn of haar ideeën in kan brengen binnen de samenwerking. Daarbij is het belangrijk dat er door de verschillende betrokken partijen uitgegaan wordt van het positieve en gedacht wordt in mogelijkheden.

Bijdrage communicatie aan samenwerking

Het zesde onderwerp van de topiclist, is de bijdrage die de communicatie kan leveren aan de samenwerking. *"Goede communicatie is essentieel voor de samenwerking, ik ben geheel afhankelijk van wat zij mij vertellen (Tactus)."*

Het CJG geeft aan dat het goed is om veel zicht te hebben op elkaars welkvel. Door voldoende oog te hebben voor zaken waar beide partijen tegenaan lopen, blijft men in gesprek en blijft men de samenwerking opzoeken. *"Als we open en positief blijven in de communicatie, gaan we het meeste"*

bereiken. Dan ga je echt heel ver komen. Dan kun je echt samen optrekken (CJG)." Het hebben van korte lijntjes is helpend voor een vlotte communicatie, wat eraan bij draagt dat de samenwerking soepel verloopt.

RSG Tromp Meesters geeft aan dat de communicatie vooral moet bijdragen aan de zorg voor de leerling. Het belang van de leerling staat voorop in het gesprek en daarbij ook de afstemming over de aanpak. *"Het contact dat wij hebben is heel welwillend. Er wordt gekeken naar wat we aan elkaar kunnen hebben (Autistart)."*

Efficiënter en effectiever

Er zijn verschillende manieren te noemen waarop men kan communiceren. Tijdens de interviews werd aangegeven wat men ziet als effectieve en efficiënte vormen van communicatie. Een vlot verlopende communicatie wordt door alle geïnterviewde partijen als erg belangrijk gezien. *"De belangrijkste componenten van een effectieve en efficiënte communicatie zijn dat je elkaar de ruimte geeft, respect hebt voor elkaars ideeën en dat je luistert naar elkaar (Ambelt)."*

"In het verleden werd er snel een budget uitgegeven, waarmee het werken zelf weer uit het zicht van de gemeente was. Nu wordt er juist de gelijkwaardigheid en afstemming gezocht en bereikt (CJG)." Het is waardevol om de momenten op te zoeken om samen om tafel te gaan, waarbij gekeken wordt naar wat men nog meer voor elkaar kan betekenen. Door binnen een organisatie één aanspreekpunt aan te wijzen voor een casus, kan er effectief gebouwd worden aan een vertrouwensrelatie met de leerling. Stabiliteit binnen de organisatie werkt hierbij erg prettig.

Autistart geeft aan het belangrijk te vinden om overzicht te creëren. Voor de voortgang is het daarnaast erg fijn om met regelmaat bij elkaar te zitten en te bespreken hoe het gaat, omdat op die manier veel ondervangen worden. Hoe vaak dit plaatsvindt is afhankelijk van de leerling waar het om draait. Het is daarbij belangrijk om informatie tijdig door te geven.

Restjes voor in aanbeveling

Aan het begin van ieder interview is aangegeven dat er alle ruimte is voor inbreng van eigen thema's met betrekking tot de samenwerking en communicatie tussen RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners. Ook is ieder interview afgesloten met de vraag of er thema's te noemen zijn die belangrijk zijn om te behandelen, maar die niet ter sprake zijn gekomen. *"Er is veel vertrouwen over en weer. Iedereen doet zijn eigen werk en men gaat niet op elkaars stoel zitten (Tactus)."*

Een thema dat hieruit naar voren is gekomen is het onbegrip voor diagnostiek, wat kan bestaan onder medewerkers die minder kennis van diagnostiek in huis hebben. Het aanbieden van cursussen en voorlichting, kan hierin een mooi hulpmiddel zijn. Bij Autistart bestaat de vraag in hoeverre de school bekend is met Autisme en wat zij daarvan weten. Autistart geeft aan benieuwd te zijn of er vanuit RSG Tromp Meesters interesse bestaat om de samenwerking breder op te pakken, elkaar nog beter te vinden en meer kennis met elkaar te delen. RSG Tromp Meesters geeft aan dat zij het erg belangrijk vindt om de leerling centraal te stellen en het systeem achter de leerling in de gaten te houden. Binnen de zorgstructuur werken de medewerkers op dezelfde manier en kan men elkaar goed vinden. Wat betreft docenten, kijkt niet iedere medewerker altijd dezelfde richting uit. Het is goed om daarvan bewust te zijn.

3.1.2. **DEELVRAAG 2: "WELKE ERVARINGEN HEBBEN RSG TROMP MEESTERS EN HAAR PARTNERS IN DE SAMENWERKING EN COMMUNICATIE BINNEN DE JEUGDHULP RONDOM DE ZORGBEHOEFTEN VAN LEERLINGEN?"**

Ter beantwoording van deelvragen twee, drie en vier, zijn er enquêtes verzonden naar de volledige onderzoeksgroep. Deze deelvragen dienen om in kaart te brengen wat de ervaringen en behoeften zijn rondom de samenwerking en communicatie en wat er nodig is om in die behoeften te voorzien. De resultaten van de enquête zijn in het onderstaande beschreven. De enquête is geanalyseerd op de volgorde van de deelvragen die gevormd zijn voor het onderzoek.

Voorafgaand aan de deelvragen is er de vraag gesteld waar de respondent werkzaam is. Een ruime meerderheid van de enquête is ingevuld door de personen die werkzaam zijn voor RSG Tromp Meesters. Een kleiner deel van de enquête is ingevuld door de samenwerkingspartners van RSG Tromp Meesters. Deze vraag is gesteld om de representativiteit van de onderzoeksgroep inzichtelijk te krijgen.

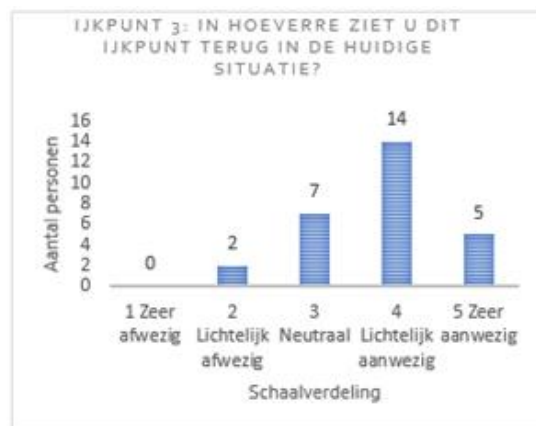
IJkpunten

De respondenten zijn gevraagd om een achttal ijkpunten van het NJI (2015) te beoordelen aan de hand van de volgende vraag: In hoeverre ziet u dit ijkpunt terug in de huidige situatie?

De acht ijkpunten bestaan uit: In de belangrijkste basisvoorzieningen is hulp voor de jeugdigen snel, laagdrempelig en zo dichtbij mogelijk beschikbaar; Jeugdhulppartners dragen bij aan de versterking van de basisondersteuning op scholen, de jeugdhulp werkt schoolgericht en de school heft het systeem in beeld; Bij complexe ondersteuningsbehoeften of hulpvragen wordt een multidisciplinair overleg bijeengeroepen op school, voor weging van de vragen/behoeften en het bepalen van een aanpak; Jeugdigen en school zijn nadrukkelijk betrokken bij het formuleren van de ondersteuningsbehoeften en hulpvragen, doelen en oplossingsrichting/aanpak; Bij de noodzaak van ondersteuning door het onderwijs en hulp door gemeentelijke partners worden gezamenlijk doelen en aanbod bepaald en afspraken gemaakt over evaluatie en coördinatie; Vanuit het multidisciplinair overleg kan direct lichte hulp worden geboden aan de jeugdige of er kan via een zeer korte lijn specialistische hulp worden ingeschakeld; De werkprocessen voor de multidisciplinaire samenwerking zijn zorgvuldig, effectief en efficiënt ingericht, rekening houdend met de privacy van de jeugdige en worden regelmatig geëvalueerd en als laatst werd er naar het achtste ijkpunt gevraagd die als volgt luidt: Voor jeugdigen met specifieke ondersteuningsbehoeften en hulpvragen worden gecombineerde arrangementen van onderwijs en jeugdhulp ingericht.

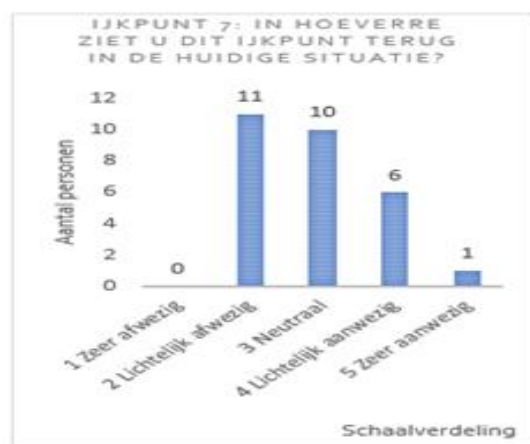
Het merendeel van de respondenten heeft aangegeven dat de ijkpunten 1, 2, 4, 5, 6 en 8 binnen de huidige situatie lichtelijk afwezig tot lichtelijk aanwezig is (bijlage acht) binnen de hulp voor leerlingen. Hieruit blijkt dat er geen groot verschil zit in hoe de respondenten de huidige situatie ervaren.

Bij ijkpunt drie (figuur 4A) heeft de meerderheid van de respondenten aangegeven dat er bij complexe ondersteuningsbehoeften of hulpvragen een multidisciplinair overleg bijeengeroepen wordt. Hieruit blijkt dat er zicht is op complexe ondersteuningsbehoeften of hulpvragen en hier actie in ondernomen wordt.

Figuur 4A: Ijkpunt 3 in de huidige situatie

Opvallend is dat de meerderheid van de respondenten bij ijkpunt zeven (figuur 8A) ervaren dat er een lichtelijke afwezigheid tot een neutraal gevoel is over hoe de werkprocessen voor de multidisciplinaire samenwerking ingericht zijn, daarbij rekening houdend met de privacy van de jeugdige en een regelmatige evaluatie.

Figuur 8A: Ijkpunt 7 in de huidige situatie

Gebieden van problematieken

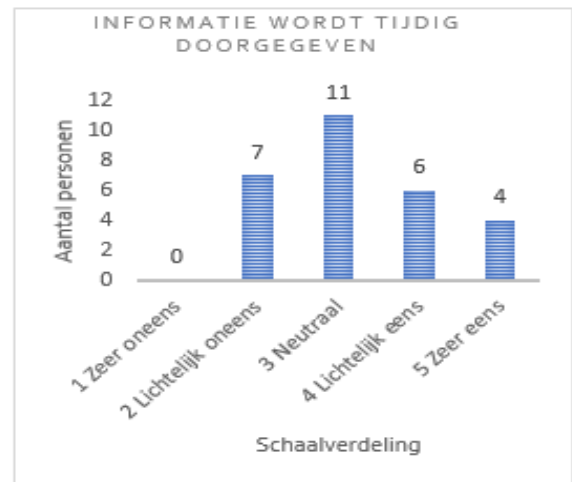
De meerderheid van de respondenten heeft aangegeven dat er voornamelijk wordt samengewerkt en gecommuniceerd op de gebieden van problematieken rondom de thuis-/woonsituatie, het gedrag, de psychische gesteldheid van de jeugdigen en verslaving (zie bijlage acht, figuur 10A).

Huidige communicatie

De respondenten zijn gevraagd om de huidige communicatie te beoordelen aan de hand van de volgende stellingen: Binnen de samenwerking tussen RSG Tromp Meesters en partners is het voor mij duidelijk wie voor mij het aanspreekpunt is; De aanspreekpunten/contactpersonen in de samenwerking zijn goed te bereiken; informatie wordt tijdig doorgegeven; Informatie wordt goed opgepakt; De communicatie verloopt efficiënt; De huidige vorm van communicatie motiveert mij om zelf relevante input te geven; Mijn input wordt door samenwerkingspartners meegenomen in de afstemming rondom de zorg voor de leerling.

Het merendeel van de respondenten geeft door middel van de stellingen aan neutraal tot zeer tevreden te zijn over hoe de huidige communicatie rondom de zorg voor de leerling verloopt. Hieruit blijkt dat er geen groot verschil zit in hoe de respondenten de huidige situatie ervaren.

Opvallend is dat een kwart van de respondenten heeft aangegeven lichtelijk de ervaring te hebben dat informatie niet tijdig wordt doorgegeven (Figuur 11C). Ongeveer de helft van de respondenten heeft aangegeven dat ze neutraal staan in de het tijdig ontvangen van informatie. De overige respondenten geven aan dat informatie lichtelijk tot zeer eens tijdig wordt ontvangen. Hieruit blijkt dat de informatie doorstroom geoptimaliseerd kan worden.

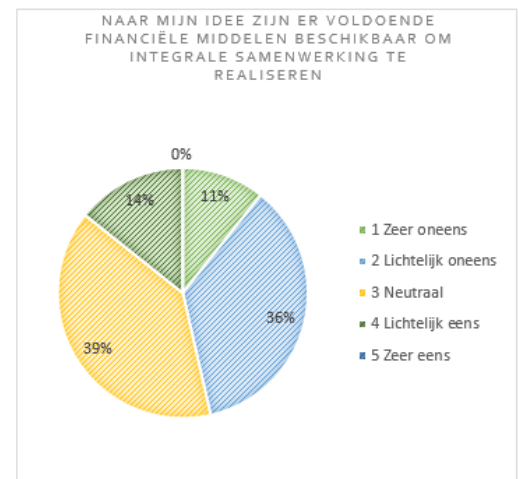

Figuur 11C: Tijdig doorgeven van informatie

Huidige samenwerking:

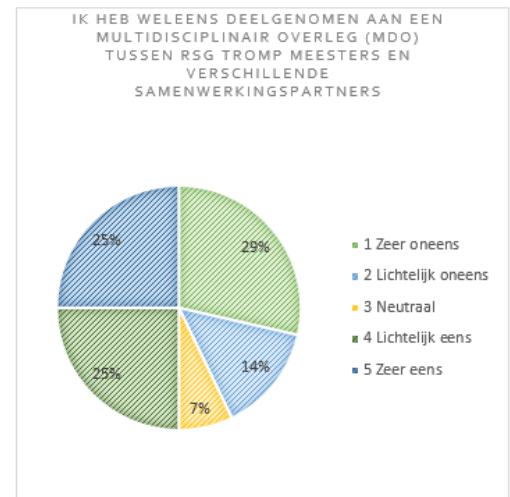
De respondenten zijn gevraagd om de huidige samenwerking te beoordelen aan de hand van de volgende stellingen: Naar mijn idee zijn er voldoende financiële middelen beschikbaar om integrale samenwerking te realiseren; Er wordt gezamenlijke verantwoordelijkheid gedragen om passende zorg te bieden aan de leerling; Ik heb weleens deelgenomen aan een multidisciplinair overleg (MDO) tussen RSG Tromp Meesters en verschillende samenwerkingspartners; Na een (multidisciplinair) overleg is door een goede afstemming voor mij duidelijk wat ieders taken zijn; Afspraken die binnen een multidisciplinair overleg (MDO) gemaakt zijn, zijn helpend geweest voor het bieden van jeugdhulp aan de zorgleerlingen. Het merendeel van de respondenten is het lichtelijk oneens tot lichtelijk eens over de stellingen omtrent de huidige samenwerking rondom de zorg voor de leerling en hoe deze verloopt.

Bijna de helft van de respondenten heeft aangegeven dat er niet voldoende financiële middelen beschikbaar zijn om de integrale samenwerking te realiseren (Figuur 13A). Opvallend is dat een kwart van de respondenten aan heeft gegeven dat er wel voldoende financiële middelen zijn om de integrale samenwerking te realiseren. Hieruit blijkt dat er, volgens de respondenten, niet voldoende financiële middelen beschikbaar zijn om een goede integrale samenwerking te realiseren. Om de integrale samenwerking te optimaliseren zouden er meer financiële middelen beschikbaar gesteld moeten worden.

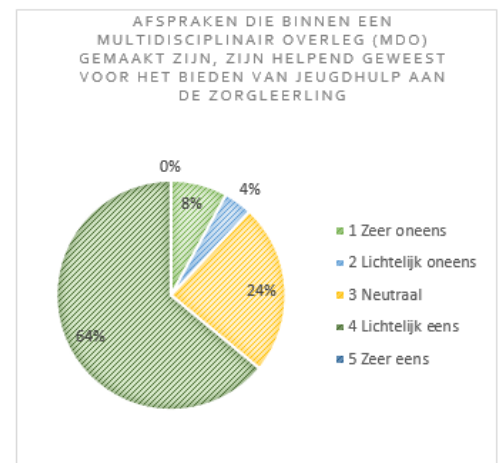
Figuur 13A: Voldoende financiële middelen

Bijna de helft van de respondenten heeft aangegeven dat hij niet of nauwelijks heeft deelgenomen aan een multidisciplinair overleg tussen RSG Tromp Meesters en (verschillende) samenwerkingspartners (Figuur 13C). De helft van de respondenten heeft weleens deelgenomen aan een multidisciplinair overleg tussen RSG Tromp Meesters en (verschillende) samenwerkingspartners.

Figuur 13C: Deelname MDO

Opvallend is dat twee derde van de respondenten heeft aangegeven dat afspraken die binnen een multidisciplinair overleg gemaakt zijn, helpend zijn geweest voor het bieden van jeugdhulp aan de zorgleerling. Terwijl een derde van de respondenten aangeeft hierin neutraal te zijn of te hebben ervaren dat afspraken die gemaakt zijn niet helpend zijn geweest voor de zorgleerling. Hieraan is te zien dat de afspraken die binnen een multidisciplinair overleg zijn gemaakt niet altijd helpend zijn geweest voor het bieden van jeugdhulp aan de zorgleerlingen.

Figuur 13E: Helpende afspraken

3.1.3. DEELVRAAG 3: “WELKE BEHOEFTE ZIJN ER BIJ RSG TROMP MEESTERS EN HAAR PARTNERS MET BETREKKING TOT DE SAMENWERKING EN COMMUNICATIE BINNEN DE JEUGDHULP RONDOM DE ZORGBEHOEFTE VAN LEERLINGEN?”

IJkpunten

In de enquête is gevraagd in wat voor mate de respondenten het belangrijk vonden om de acht ijkpunten van het NJI (2015) over een goede verbinding tussen het onderwijs en jeugdhulp mee te nemen ter verbetering voor de samenwerking en communicatie.

De acht ijkpunten lopen – zoals beschreven in §1.2.1.2 – uiteen van de belangrijkste basisvoorzieningen in de hulp voor jongeren tot de specifieke ondersteuningsbehoeften en hulpvragen van de jongeren.

In de enquête is gevraagd in hoeverre de respondenten het van belang vinden dat ijkpunt 1 ‘de belangrijkste basisvoorzieningen in de hulp voor de jeugdige snel, laagdrempelig en zo dichtbij mogelijk beschikbaar is’ meegenomen wordt ter optimalisatie van de samenwerking en communicatie. Bijna alle respondenten achten het van belang dat dit ijkpunt meegenomen wordt om de samenwerking en communicatie te verbeteren. Over ijkpunt 2 ‘Jeugdhulppartners dragen bij aan de versterking van de basisondersteuning op scholen’ is het grootste deel van de respondenten het eens dat ook dit ijkpunt bij zal dragen aan de samenwerking en communicatie als dit ijkpunt wordt meegenomen in de verbetering. Ijkpunt 3 ‘bij complexe ondersteuningsbehoeften of hulpvragen wordt een multidisciplinair overleg bijeengeroepen op school, voor weging van de vragen/behoeften en het bepalen van een aanpak’ is volgens het grootste gedeelte van de respondenten van belang om mee te nemen ter verbetering van de samenwerking en communicatie. Over ijkpunt 4 ‘Jeugdigen en school zijn nadrukkelijk betrokken bij het formuleren van de ondersteuningsbehoeften en hulpvragen, doelen en oplossingsrichting/aanpak’ vinden ook de meeste respondenten het belangrijk dat dit ijkpunt meegenomen wordt ter optimalisatie van de samenwerking en communicatie. Ijkpunt 5 gaat over ‘bij de noodzaak van ondersteuning door het onderwijs en hulp door gemeentelijke partners worden gezamenlijk doelen en aanbod bepaald en afspraken gemaakt over evaluatie en coördinatie’, hierbij geeft het grootste gedeelte van de respondenten aan dat het belangrijk is dat dit ijkpunt meegenomen wordt ter verbetering. Bij ijkpunt 6 ‘vanuit het multidisciplinair overleg kan direct lichte hulp worden geboden aan de jeugdige of er kan via een zeer korte lijn specialistische hulp worden ingeschakeld’ vindt het merendeel van de respondenten het van belang dat het ijkpunt wordt meegenomen. Over ijkpunt 7 ‘de werkprocessen voor de multidisciplinaire samenwerking zijn zorgvuldig, effectief en efficiënt ingericht, rekening houdend met de privacy van de jeugdige en worden regelmatig geëvalueerd’ is het grootste deel van de respondenten het eens dat ook dit ijkpunt meegenomen moet worden zodat het bij zal dragen aan de verbetering van de samenwerking en communicatie. Als laatste is ijkpunt 8 gevraagd die gaat over ‘voor jeugdigen met specifieke ondersteuningsbehoeften en hulpvragen worden gecombineerde arrangementen van onderwijs en jeugdhulp ingericht’ ook hier heeft het grootste gedeelte van de respondenten aangegeven dat het belangrijk is dat dit ijkpunt wordt meegenomen ter optimalisatie van de samenwerking en communicatie.

Het grootste gedeelte van de respondenten heeft aangegeven dat het voor alle ijkpunten lichtelijk tot zeer belangrijk is dat deze worden meegenomen ter optimalisatie van de samenwerking en communicatie. Een klein gedeelte van de respondenten heeft aangegeven hier neutraal in te staan en het kleinste gedeelte geeft aan het zeer tot lichtelijk onbelangrijk te vinden.

Gebieden van problematieken

Ruim de helft van de respondenten vindt dat er efficiënter en effectiever samengewerkt kan worden rondom de thuis-/woonsituatie van de jeugdigen en het gedrag van de jeugdigen, zoals te zien is in figuur 10B. Opvallend is dat er aangegeven wordt dat er efficiënter en effectiever gewerkt kan worden rondom seksualiteit, terwijl er bij deelvraag 2 wordt aangegeven dat er bijna niet gewerkt wordt rondom deze gebieden van de problematiek.

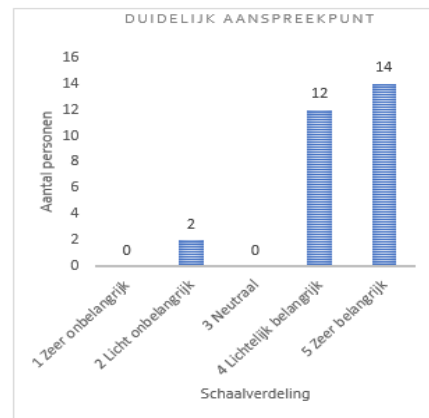

Figuur 10B: Efficiënter en effectiever samenwerken rondom gebieden

3.1.4. DEELVRAAG 4: "WAT IS ER NODIG OM IN DE BEHOEFTE VAN RSG TROMP MEESTERS EN HAAR PARTNERS TE VOORZIEN?"

In de enquête hebben de respondenten aangegeven wat hun behoeften zijn en wat er nodig is om in deze behoeften te kunnen voorzien. Bij de volgende aspecten hebben de respondenten aangegeven dat zij het belangrijk vinden dat er verbetering komt, zodat de kwaliteit van de gewenste communicatie geoptimaliseerd kan worden.

Bijna alle respondenten hebben aangegeven dat het belangrijk is dat duidelijker wordt per organisatie wie het aanspreekpunt is (bijlage acht, figuur 12A). Maar niet alleen de duidelijkheid van het aanspreekpunt wordt als verbeterpunt aangegeven. Ook de bereikbaarheid van het aanspreekpunt is iets dat meer dan driekwart van de respondenten aangeeft als punt voor verbetering (bijlage acht, figuur 12B). Hieruit blijkt dat de duidelijkheid en bereikbaarheid van het aanspreekpunt door de meerderheid van de respondenten als belangrijk verbeterpunt gezien wordt binnen de samenwerking en communicatie.

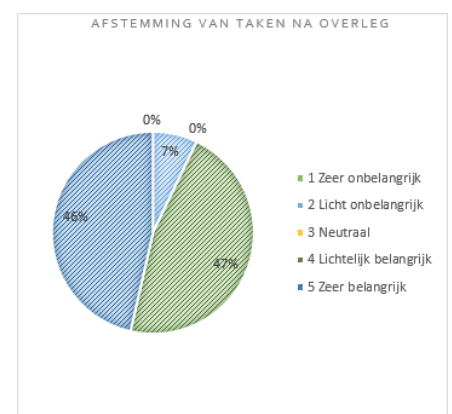
Figuur 12A: Belang van duidelijke aanspreekpunt

Wat betreft het doorgeven en oppakken van informatie is verbetering mogelijk volgens de respondenten. Meer dan drie kwart van de respondenten vindt dat informatie tijdiger doorgegeven moet worden en een vierde van de personen geeft aan dat dit op dit moment goed verloopt (bijlage acht, figuur 12C). De grote meerderheid geeft aan dat als de informatie tijdig doorgegeven wordt, dit ervoor zorgt dat de samenwerking beter verloopt (bijlage acht, figuur 12D).

De meerderheid van de respondenten vindt het van belang dat er iets veranderd in de gelegenheid om relevante input te geven. Deze gelegenheid wordt door de meerderheid van de respondenten te weinig ervaren (bijlage acht, figuur 12E). Als de relevante input gegeven is kan er – volgens het merendeel van de respondenten – beter afgestemd worden (bijlage acht, figuur 12F). Als er meer afgestemd wordt naar aanleiding van de input, kan dit bijdragen aan optimalisatie van de samenwerking en communicatie.

Ook is er in de enquête bij verschillende aspecten aangegeven dat deze verbeterd kan worden, zodat de kwaliteit van de gewenste samenwerking geoptimaliseerd kan worden. Zo zijn bijvoorbeeld volgens meer dan driekwart van de respondenten de financiële middelen erg belangrijk in het realiseren van de gewenste samenwerking (bijlage acht, figuur 14A).

In de enquête is er gevraagd naar het aspect 'Multidisciplinair overleg (MDO)'. Meer dan de helft van de respondenten heeft aangegeven dat ze de frequentie van een MDO erg belangrijk vinden om de samenwerking te optimaliseren (bijlage acht, figuur 14B). Bijna driekwart van de respondenten gaf aan dat ze wel eens deelgenomen hebben aan een MDO en de deelname aan een MDO ook belangrijk vinden binnen de samenwerking (bijlage acht, figuur 14C). Bijna alle respondenten zijn het met elkaar eens dat de afstemming van taken na een overleg wel verbeterd kunnen worden om zo de kwaliteit van de samenwerking te optimaliseren (figuur 14D).

Figuur 14D: Belang afstemming van taken na overleg

Na een MDO worden afspraken gemaakt tussen verschillende partijen, welke moeten bijdragen aan de begeleiding van de zorgleerling.

Driekwart van de respondenten geeft aan het belangrijk te vinden dat de bijdrage van deze afspraken meer bij gaan dragen aan de begeleiding van de zorgleerling (bijlage acht, figuur 14E). Verbetering rondom het aspect 'afspraken die gemaakt zijn, helpen de zorgleerling voldoende' kan de kwaliteit van de samenwerking optimaliseren.

4. CONCLUSIE

Dit onderzoek is uitgevoerd ten behoeve van de optimalisering van de samenwerking en communicatie tussen RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners binnen de jeugdhulp. RSG Tromp Meesters wil door middel van dit onderzoek in kaart brengen hoe de huidige samenwerking en communicatie verloopt. Daarnaast wil RSG Tromp Meester weten hoe zij de huidige samenwerking en communicatie zodanig kan optimaliseren zodat er effectief en efficiënt gereageerd kan worden op de hulpvraag van de leerling.

In de verschillende vraagstellingen binnen het onderzoek is er gericht op de visie, de ervaring en de behoefte (en wat er nodig is om in deze behoefte te voorzien) omtrent de samenwerking en communicatie tussen RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners. Deze aspecten zijn onderzocht door middel van een half-gestructureerd groepsinterview met medewerkers van RSG Tromp Meesters, meerdere half-gestructureerde interviews met belangrijke samenwerkingspartners en een enquête onder de gehele onderzoeksgroep. De resultaten van alle interviews en de enquêtes zijn uitgewerkt in hoofdstuk drie.

In hoofdstuk vier wordt antwoord gegeven op zowel de deelvragen als de centrale vraagstelling. Aan de hand van deze antwoorden worden er aanbevelingen geformuleerd. Door middel van een discussie wordt de eigen mens- en maatschappijvisie en verantwoording onderbouwd.

4.1. CONCLUSIES

4.1.1. DE VISIE OP DE SAMENWERKING EN COMMUNICATIE

In §3.1.1 worden de resultaten van het groepsinterview en de interviews met samenwerkingspartners beschreven. De deelvraag die centraal stond in dit meetinstrument is: *"Wat is de visie van RSG Tromp Meesters en haar partners op de samenwerking en communicatie binnen de jeugdhulp rondom de zorgbehoeften van leerlingen?"* Deze resultaten worden besproken aan de hand van de topiclist. Onderstaand worden de resultaten toegelicht per topic van het interview. De resultaten worden afgezet tegen de literatuur die is gebruikt in het theoretische gedeelte van dit onderzoek. In deze paragraaf worden de resultaten concluderend beschreven zodat de algemene visie over de samenwerking en communicatie verhelderd wordt.

Het eerste topic ging over het doel van de samenwerking en communicatie tussen RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners. Dit topic is geformuleerd op basis van de literatuur (§1.2.1.1.) die aangeeft dat ieder samenwerkingsverband ontstaat met een bepaald doel. Afspraken over de samenwerking en communicatie worden gemaakt ten dienste van dit vastgestelde doel. Elke geïnterviewde gaf aan dat de hulp aan de jongere het doel is van de samenwerking. Het is belangrijk om de verschillende expertises op elkaar aan te laten sluiten waardoor er passende hulp geboden kan worden aan de problematieken die er spelen. Door samen te werken en met elkaar te communiceren kan informatie gedeeld worden zodat een ieder op de hoogte is van het proces. Uitkomsten van verschillende partijen kunnen gecombineerd worden waardoor de hulp zo passend mogelijk aan de leerling geboden kan worden.

Het tweede topic in de interviews ging over de gezamenlijke verantwoordelijkheid die in het samenwerkingsverband gedragen wordt. De theorie (§1.2.1.1.) beschrijft hoe de gezamenlijke verantwoordelijkheid van bij zorg betrokken partijen, gedragen kan worden door het inplannen van MDO en ZAT overleggen. Deze gezamenlijke verantwoordelijkheid krijgt volgens de geïnterviewden vorm door een nauwe samenwerking en effectieve communicatie. Hierbij werd unaniem aangegeven dat de onderlinge afstemming tussen de verschillende betrokken disciplines erg belangrijk is om de gezamenlijke verantwoordelijkheid te dragen. Door een goed contact kan men

tot een gezamenlijk plan komen en problematieken onder de doelgroep gezamenlijk oppakken. De inzet van een MDO werd hierbij ook genoemd als een belangrijke manier om af te stemmen, hoewel dit ook bijeenkomsten zijn die veel geld kosten. Om efficiënter om te gaan met de financiële mogelijkheden hoeft er niet altijd een officieel MDO te zijn met alle betrokken partijen. Vaak is het al heel waardevol wanneer een aantal van de belangrijkste betrokken partijen aanwezig zijn voor een afstemmingsoverleg. Hoe een gezamenlijke verantwoordelijkheid vorm krijgt is ook afhankelijk van de problematiek en van de personen die betrokken zijn op de samenwerking tussen RSG Tromp Meesters en een samenwerkingspartner.

Het derde topic ging in op de kernwaarden, kwaliteiten, belangen en vaardigheden met betrekking tot de samenwerking en communicatie tussen RSG Tromp Meesters en samenwerkingspartners. In de theorie (§1.2.1.2.) zijn aspecten genoemd die bijdragen aan een goede samenwerking. Aan de geïnterviewden is gevraagd welke aspecten zij belangrijk achten om een goede samenwerking te realiseren. De belangrijkste genoemde kernwaarde is dat men niet op elkaars stoel gaat zitten, maar elkaar respecteert in ieders eigen functie. Een andere belangrijke kernwaarde van de samenwerking is dat de leerling centraal gesteld wordt. In de vaardigheden die door verschillende partijen genoemd zijn is er sprake van veel overlap. Belangrijke vaardigheden hierin zijn korte lijntjes, duidelijkheid over de taakverdeling en het houden aan gemaakte afspraken. Daarnaast worden er verschillende essentiële aspecten genoemd, als: wederzijds respect, een luisterhouding, ruimte voor inbreng van een mening, juiste informatievoorziening en afstemming(overleg). De voorgaand beschreven waarden en vaardigheden worden door de geïnterviewde partijen als belangrijk aangewezen binnen de samenwerking. RSG Tromp Meesters vat deze vaardigheden en kernwaarden als volgt samen: *"Een helicopterview en het – als partners – verder kijken dan alleen binnen de kaders van de eigen organisatie voorkomt eenrichtingsverkeer in de samenwerking (RSG Tromp Meesters)."*

In het vierde topic werd aan de geïnterviewde partijen gevraagd hoe hun visie is op de integrale samenwerking. De theorie (§1.2.1.1. en §1.2.1.3.) geeft aan dat deze voortvloeit uit een gezamenlijk gedragen verantwoordelijkheid. Hoe deze integrale samenwerking er vervolgens uit ziet voor de populatie van dit onderzoek, is getoetst in dit topic. Zoals verwacht (en meegenomen in de enquêtering) is de beschikbaarheid van financiële middelen en veelgenoemd thema, als het gaat om de integrale samenwerking. Daarnaast is 'maatwerk' hierin een veelgenoemd begrip. De geïnterviewde partijen zijn unaniem van mening dat de integrale samenwerking bijdraagt aan het voorzien in de zorgbehoeften van de leerlingen. Door het regelmatig inplannen van een gesprek worden werkzaamheden afgestemd en kunnen er tips worden gegeven vanuit kennis en expertise die gedeeld wordt. Op deze manier wordt de begeleiding van de leerling gezamenlijk opgepakt. Het is daarbij belangrijk om te kijken naar de zaken waarin men elkaar kan aanvullen en versterken. Het heeft een meerwaarde om betrokken partijen te betrekken in overleg rondom casuïstiek. De samenwerking wordt steeds breder als het gaat om het betrekken van de gemeente en het systeem bij begeleiding en preventie.

Het vijfde topic bevroeg de geïnterviewden naar de visie op de vaardigheden die belangrijk zijn om een goede communicatie te realiseren. In de theorie (§1.2.1.2.) worden een aantal voorbeelden gegeven van belangrijke communicatieve vaardigheden. In het interview werd er door middel van openvraagstelling gevraagd welke vaardigheden de geïnterviewde belangrijk vindt in de communicatie, zonder vooraf voorbeelden te geven van communicatieve vaardigheden. Binnen dit topic werd unaniem door de geïnterviewden aangegeven dat open en korte communicatielijnen essentieel zijn binnen de communicatie, om een effectieve en efficiënte samenwerking te realiseren. Er zijn een aantal vaardigheden te benoemen die meerdere partijen als belangrijk hebben aangewezen in de communicatie. Zo kan men denken aan het snel delen van informatie, het niet wachten tot er een overleg plaatsvindt, goed luisteren naar elkaar, doorvragen en kennis van problematieken. Deze vaardigheden kunnen pas gerealiseerd worden als er een basis is van

transparantie, respect, wederzijds vertrouwen en ruimte voor elkaars inbreng. Een belangrijk uitgangspunt, waar alle partijen achter staan, is dat er uitgegaan wordt van het positieve en dat in mogelijkheden wordt gedacht.

In het zesde topic is er gesproken over de bijdrage die de communicatie kan leveren aan de samenwerking. In de theorie (§1.2.1.2.) wordt beschreven dat communicatieve vaardigheden bijdragen aan een goede samenwerking. Door middel van dit topic is er een beeld geschetst van hoe dit vorm krijgt binnen de samenwerkingsverbanden tussen RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners. Er werd aangegeven dat er met een open en positieve communicatie veel bereikt kan worden. Hierdoor kunnen betrokken partijen samen optrekken. Door in gesprek te blijven en ernaar op zoek te gaan wat men aan elkaar heeft, blijft men ook de samenwerking opzoeken. Een vlotte communicatie draagt bij aan een soepel verlopende samenwerking. Deze resultaten laten zien hoe de eerder genoemde vaardigheden en kwaliteiten van belang en zelfs essentieel zijn voor het creëren van een goede samenwerking. Het uiteindelijke doel is te allen tijde dat de communicatie moet bijdragen aan de samenwerking, zodat er een effectieve zorg voor de leerling kan worden aangeboden.

Het zevende topic was bevestigend op manieren van communiceren, die bijdragen aan een effectievere en efficiëntere samenwerking. De theorie (§1.2.1.2.) spreekt over het belang van het afstemmen van de communicatiestijl op de behoeften van een ander. Er worden een aantal voorbeelden genoemd hoe men gesprekken efficiënt en duidelijk kan laten verlopen. Binnen topic zeven wordt de geïnterviewde gevraagd welke manier van communiceren wat hen betreft effectief en efficiënt werkt. De geïnterviewden gaven aan dat elkaar de ruimte geven, respect hebben voor elkaars inbreng en luisteren naar elkaar belangrijke componenten zijn om effectiever en efficiënter te kunnen communiceren. Ook is het hiervoor van belang om gelijkwaardigheid en afstemming te zoeken tussen de verschillende partijen. Stabiliteit binnen de organisatie, vaste aanspreekpunten, overzicht en regelmatig contact omtrent de situatie, bevordert de effectiviteit en efficiëntie in de samenwerking.

In het achtste topic was er ruimte voor inbreng vanuit de verschillende partijen over onderwerpen die niet in het interview naar voren waren gekomen zijn, maar in hun ogen wel essentieel zullen zijn binnen de samenwerking en communicatie. Het is mogelijk dat er ten tijde van het stellen van het theoretische kader van het onderzoek belangrijke aspecten binnen de literatuur zijn gemist. Om te voorkomen dat hiermee een blinde vlek ontstaat in het visie-bevestigende interview is er gekozen om de ruimte te geven voor inbreng van belangrijke aspecten. Een thema dat naar voren kwam is het onbegrip voor diagnostiek. Het aanbieden van cursussen en voorlichting, in samenwerking met de samenwerkingspartners, kan een hulpmiddel zijn om docenten hierin kundiger te maken, zodat zij passend onderwijs kunnen bieden aan leerlingen met een zorgvraag. Daarnaast is het belangrijk om niet alleen de cliënt centraal te stellen, maar ook het systeem van de leerling meer te betrekken bij de begeleiding die geboden wordt.

Terugblikkend op de bovenstaande conclusie van de resultaten, valt het op dat de geïnterviewde partijen veel antwoorden gegeven hebben die elkaar overlappen. Men kan een gezamenlijke visie vinden over de besproken topics omtrent de samenwerking en communicatie. Zo werden er vaak soortgelijke uitspraken gedaan, wat aangeeft dat deze betrokken partijen op één lijn zitten wat betreft de samenwerking en communicatie binnen het samenwerkingsverband. Er is door de geïnterviewden geen opvallende, afwijkende of tegenstrijdige informatie gegeven in de behandelde topics. Ook is er sprake van overlap van de visie op de praktijk en de informatie uit de literatuur (§1.2.). Wat opvalt is dat iedere partij veel waarde hecht aan de bestaande samenwerking en zo zijn ideeën heeft over hoe deze er in de ideale situatie uit zou moeten zien. De resultaten van de interviews bevestigen en versterken de theoretische informatie uit het theoretische gedeelte van dit onderzoek. De topics waren vastgesteld op basis van dit theoretische kader. Uit de resultaten van

de interviews blijkt hoe men – in de betreffende samenwerkingsverbanden – vorm wenst te geven aan de samenwerking en communicatie.

4.1.2. DE ERVARINGEN IN DE HUIDIGE SITUATIE

In §3.1.2 zijn de resultaten van de enquête beschreven die betrekking hebben tot de ervaringen die medewerkers van RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners hebben in de samenwerking en communicatie. De bijbehorende deelvraag is: "Welke ervaringen hebben de RSG Tromp Meesters en haar partners in de samenwerking en communicatie binnen de jeugdhulp rondom de zorgbehoeften van leerlingen?" Onderstaand zal ingegaan worden op de resultaten van de enquête. De resultaten worden afgezet tegen de literatuur die is gebruikt in het theoretische gedeelte van dit onderzoek. In deze paragraaf worden de resultaten concluderend beschreven, zodat de ervaringen in de samenwerking en communicatie verhelderd worden.

Er is in de enquête gevraagd naar de ervaringen van de respondenten op het gebied van de acht verschillende ijkpunten van het NJI (2015). Het NJI (§1.2.1.2) heeft ijkpunten opgesteld om de samenwerking en communicatie binnen de jeugdzorg te optimaliseren, zodat de hulpvraag van de jongeren zo snel mogelijk beantwoord kan worden. RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners hebben in de enquête aangegeven in hoeverre zij deze ijkpunten in de huidige samenwerking en communicatie terugzien. Vanuit de resultaten kan er geconcludeerd worden dat de meeste respondenten ijkpunten 1, 2, 3, 4, 5, 6 en 8 terugzien in de huidige situatie. Er zijn echter ook een aantal van de respondenten die deze ijkpunten niet terugzien of hier neutraal in staan omtrent de huidige samenwerking en communicatie. Opvallend is dat bij ijkpunt 7 – welke betrekking heeft op de inrichting van de werkprocessen voor de multidisciplinaire samenwerking – door het merendeel van de respondenten is aangegeven dat dit ijkpunt niet voldoende terug te zien is in de huidige samenwerking en communicatie.

Over de huidige situatie heeft de meerderheid van de respondenten aangegeven dat er voornamelijk wordt samengewerkt en gecommuniceerd op de gebieden van problematieken rondom de thuis-/woonsituatie, het gedrag de psychische gesteldheid van de jeugdigen en verslaving (zie bijlage acht, figuur 10A).

In de theoretische inleiding (§1.2.1.2) is beschreven wat kenmerkend is voor een effectieve en efficiënte communicatie. Bij de stellingen over de huidige communicatie zijn de meeste respondenten neutraal tot zeer tevreden. Hieruit kan geconcludeerd worden dat men over het algemeen tevreden is over de huidige communicatie en dat er geen grote verschillen zitten over hoe de respondenten de huidige communicatie ervaren. Echter is het opvallend dat een kwart van de respondenten heeft aangegeven dat de informatie niet tijdig wordt doorgegeven, dit aspect van de communicatie zou geoptimaliseerd kunnen worden.

Bij de stellingen over de huidige samenwerking zijn de antwoorden van de respondenten verdeeld tussen oneens en eens. In de theoretische inleiding (§1.2.1.2) is beschreven wat kenmerkend is voor een effectieve en efficiënte samenwerking. Er zijn een aantal opvallende enqueteresultaten te noemen, die goed zijn om uit te lichten. Zo is het opvallend dat de helft van de respondenten van mening is dat er te weinig financiële middelen beschikbaar zijn om een goede integrale samenwerking te realiseren. Daarnaast is het een opvallend gegeven dat bijna de helft heeft aangegeven dat zij niet hebben deelgenomen aan een MDO. Wat betreft de tevredenheid over gemaakte afspraken binnen een MDO, zijn de meningen van de respondenten verdeeld. Twee derde van de respondenten heeft aangegeven dat afspraken die gemaakt zijn tijdens een MDO helpend zijn geweest voor de zorgleerling, tegelijkertijd heeft een derde van de respondenten aangegeven dat deze afspraken niet helpend zijn geweest voor de zorgleerling.

4.1.3. DE BEHOEFTE DIE ER LIGGEN

In §3.1.3. zijn de resultaten van de enquête beschreven die betrekking hebben tot de behoeften die medewerkers van RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners hebben rondom de communicatie en samenwerking. De bijbehorende deelvraag is: "Welke behoeften zijn er bij RSG Tromp Meesters en haar partners met betrekking tot de samenwerking en communicatie binnen de jeugdhulp rondom de zorgbehoeften van leerlingen?" Onderstaand zal ingegaan worden op de resultaten van de enquête. De resultaten worden afgezet tegen de literatuur die is gebruikt in het theoretische gedeelte van dit onderzoek. In deze paragraaf worden de resultaten concluderend beschreven, zodat de behoeften in de samenwerking en communicatie verhelderd worden.

Er is in de enquête gevraagd naar de behoeften van de respondenten op het gebied van de acht verschillende ijkpunten van het NJI (2015). Het NJI (§1.2.1.2) heeft deze ijkpunten opgesteld om de samenwerking en communicatie binnen de jeugdzorg te optimaliseren, zodat de hulpvraag van de jongeren zo snel mogelijk beantwoord kan worden. RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners hebben aangegeven in de enquête in hoeverre zij het van belang vinden dat deze ijkpunten meegenomen worden ter optimalisatie van de samenwerking en communicatie. De meerderheid van de respondenten heeft aangegeven het belangrijk te vinden dat alle ijkpunten worden meegenomen ter optimalisatie van de samenwerking en communicatie.

Ook kan er geconcludeerd worden dat er een behoefte bestaat tot een efficiëntere en effectievere samengewerkt rondom de thuis-/woonsituatie en het gedrag van de jeugdigen. Opvallend is dat er aangegeven is dat er efficiënter en effectiever gewerkt kan worden rondom seksualiteit terwijl er bij deelvraag 2 aangegeven is dat er bijna niet samengewerkt wordt rondom dit gebied. Hieruit kan geconcludeerd worden dat er sprake is van behoefte aan samenwerking als het gaat om problematieken rondom seksualiteit.

4.1.4. BENODIGDHEDEN OM IN DE BEHOEFTE TE VOORZIEN

In §3.1.4. zijn de resultaten van de enquête beschreven welke betrekking hebben tot de behoeften die medewerkers van RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners hebben rondom de communicatie en samenwerking. De bijbehorende deelvraag is: "Wat is er nodig om in deze behoeften van de RSG Tromp Meesters en haar partners te voorzien?" Onderstaand zal ingegaan worden op de resultaten van de enquête. De resultaten worden afgezet tegen de literatuur die is gebruikt in het theoretische gedeelte van dit onderzoek. In deze paragraaf worden de resultaten concluderend beschreven, zodat er verduidelijkt wordt wat er nodig is om in de behoeften te voorzien.

Er is in de enquête gevraagd naar de behoeften van de respondenten en wat er naar hun mening nodig is om daarin te kunnen voorzien. De theorie (§1.2.1.2.) beschrijft wat voor eigenschappen de samenwerking en communicatie moeten bevatten. Deze eigenschappen zijn in de enquête aan de respondenten voorgelegd. Vanuit de resultaten van de enquête kan er geconcludeerd worden dat het van belang is dat het duidelijk wordt wie het aanspreekpunt is in de samenwerking en communicatie. Daarnaast is het van belang dat de bereikbaarheid van het aanspreekpunt vergroot wordt. Ook in het tijdig oppakken en doorgeven van informatie is verbetering mogelijk. Dit zou volgens de respondenten efficiënter en effectiever moeten verlopen.

Naast bovenstaande aspecten kan er geconcludeerd worden dat er behoefte is aan meer afstemming onderling. In de theoretische inleiding (§1.2.1.1.) staat beschreven hoe een efficiënt en effectief MDO eruit zou moeten zien. De respondenten hebben aangegeven het nodig te vinden dat er frequenter een MDO plaatsvindt en dat zij hieraan kunnen deelnemen. Het afstemmen van taken

en het maken van afspraken na een overleg is volgens de respondenten van belang zodat deze kunnen bijdragen aan de hulp voor de zorgleerling.

4.1.5. HOE DE SAMENWERKING EN COMMUNICATIE VERBETERD KAN WORDEN TEN BEHOEVE VAN DE ZORGBEHOEFTE VAN DE LEERLING

De bovenstaande conclusies met betrekking tot de vier opgestelde deelvragen, leiden uiteindelijk tot een conclusie van de hoofdvraag: "Hoe kan RSG Tromp Meesters de communicatie en samenwerking met haar partners binnen de jeugdhulp en gemeenten zodanig verbeteren dat er sneller en gerichtere gereageerd kan worden op de zorgbehoefte van de leerling?" In de beantwoording van de deelvragen is veel overlap te zien van aspecten die steeds opnieuw terugkomen. Aandacht voor deze aspecten kan verbetering aanbrengen in de samenwerking en communicatie tussen RSG Tromp Meesters en gemeenten/haar partners binnen de jeugdhulp. Deze aspecten worden onderstaand concluderend beschreven.

Uit de enquête bleek dat de onderzochte samenwerking en communicatie tussen RSG Tromp Meesters en de gemeenten zeer onduidelijk verloopt. Drie van de vier gemeenten konden geen antwoord geven op de enquêtevragen, zo werd door hen aangegeven. De vierde gemeente heeft het invullen van de enquête uitbesteedt aan een derde partij. De reden die werd opgegeven, was dat er te weinig kennis was over de samenwerking of dat er te weinig samenwerking plaatsvindt om deze te evalueren in een enquête. Hieruit kan geconcludeerd worden dat er verbetering mogelijk is in de samenwerking en communicatie tussen RSG Tromp Meesters en de gemeenten waarin haar leerlingen wonen.

Uit de resultaten van de meetinstrumenten blijkt dat de onderzoeksgroep het belangrijk vindt dat expertise goed op elkaar aansluit en dat iedereen op de hoogte is van het proces. Goede onderlinge afstemming tussen de verschillende betrokken disciplines is erg belangrijk om de gezamenlijke verantwoordelijkheid te dragen en met elkaar op te trekken. Hierbij is het belangrijk dat men niet op elkaars stoel gaat zitten maar elkaar respecteert in ieders eigen functie. De leerling staat centraal in de samenwerking. Het is opvallend dat bijna de helft van de respondenten aangeeft niet te hebben deelgenomen aan een MDO. Een derde van de respondenten heeft aangegeven dat afspraken – die gemaakt zijn binnen een MDO – niet helpend zijn geweest voor de zorgleerling. De respondenten hebben aangegeven dat er een behoefte ligt om vaker een MDO in te plannen. Er is behoefte aan meer onderlinge afstemming over taken en het maken van afspraken na een overleg. In de interviews werd aangegeven dat financiële middelen een belangrijke rol spelen in het realiseren van de integrale samenwerking.

Er zijn veel vaardigheden te noemen die belangrijk zijn gebleken om de communicatie open te houden. Het delen van informatie is een van de aspecten die als zeer belangrijk aangewezen wordt. Het is belangrijk dat er niet gewacht wordt tot er een overleg plaatsvindt, maar dat informatie tijdig doorgegeven wordt. Een basis van transparantie, respect, wederzijds vertrouwen en ruimte voor elkaars inbreng maakt het mogelijk om deze vaardigheden te realiseren. Men is over het algemeen tevreden met de communicatie rondom de zorg voor de leerling. Een aandachtspunt is het tijdig oppakken en doorgeven van informatie. Uit de enquêteresultaten blijkt dat hier verbetering in mogelijk is. Het is belangrijk dat er duidelijkheid is over wie het aanspreekpunt is in de samenwerking en communicatie. Daarnaast is het van belang dat de bereikbaarheid van het aanspreekpunt vergroot wordt.

Een thema dat in de interviews naar voren kwam is het onbegrip voor diagnostiek. Het aanbieden van cursussen en voorlichting, in samenwerking met de samenwerkingspartners, kan een hulpmiddel zijn om docenten hierin kundiger te maken zodat zij passend onderwijs kunnen bieden aan leerlingen met een zorgvraag. Daarnaast wordt aangegeven dat het wenselijk is om effectiever

en efficiënter samen te werken rondom de gebieden van problematiek 'thuis-/woonsituatie', 'gedrag', 'psychisch' en 'seksualiteit'.

De ijkpunten van NJI dienen als maatstaf voor de kwaliteit van samenwerking in de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp. Vanuit de resultaten kan er geconcludeerd worden dat de meeste respondenten ijkpunten 1, 2, 3, 4, 5, 6 en 8 terugzien in de huidige situatie. Alleen bij ijkpunt 7 – is door het merendeel van de respondenten aangegeven dat dit ijkpunt niet voldoende terug te zien is in de huidige samenwerking en communicatie. De meerderheid van de respondenten heeft aangegeven het belangrijk te vinden dat alle ijkpunten worden meegenomen ter optimalisatie van de samenwerking en communicatie.

4.2. AANBEVELINGEN

Hervatten van de samenwerking met de gemeenten

De enquête is verzonden naar RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners. Onder deze samenwerkingspartners vallen ook de vier gemeenten: Steenwijkerland, Weststellingwerf, Noordoostpolder en Westerveld. De gemeenten hebben te kennen gegeven dat er sprake is van weinig samenwerking met RSG Tromp Meesters of dat de contactpersoon van deze samenwerking is weggevallen uit het team en de samenwerking nog niet is hervat. Hierdoor konden zij de enquête niet beantwoorden (§2.2.3.).

"Gemeenten zijn sinds 1 januari 2015 verantwoordelijk voor alle jeugdhulp. Dit is vastgelegd in de nieuwe jeugdwet. Iedere gemeente heeft een eigen beleid en met iedere gemeente moet afzonderlijk het contact worden opgebouwd. Het onderhouden van een goed contact met de gemeente is van belang voor de kwaliteit van de zorg voor de leerling (§1.2.1.3.)."

RSG Tromp Meesters en de gemeente dragen samen de verantwoordelijkheid voor het opbouwen en onderhouden van een goed functionerende samenwerking. Uit de respons blijkt dat er behoefte is aan vernieuwing en optimalisering van de samenwerking tussen de gemeente en onderwijs. Hiervoor dient allereerst het contact opnieuw te worden opgebouwd.

"De gemeente beschikt over één budget, waardoor geldstromen worden vereenvoudigd en de verantwoording hierover overzichtelijker is. Om taken op lokaal niveau goed uit te voeren, moeten gemeenten samenwerken (§1.2.1.3.)."

Ook de financiële middelen spelen een grote rol in de optimalisering van de samenwerking. Uit de interviews en de enquête blijkt dat men een tekort aan financiële middelen ervaart. Door de samenwerking te concretiseren wordt duidelijk welke financiële mogelijkheden er bestaan en hoe de verbinding kan worden gelegd tussen de school en de gemeente.

Effectiever en efficiënter inrichten van multidisciplinaire samenwerking

Uit de interviews is gebleken dat zowel RSG Tromp Meesters als haar samenwerkingspartners veel waarde hechten aan de bestaande samenwerking, zodat er over de kaders van de eigen organisatie heen gekeken kan worden. Door de betrokken partijen is regelmatig benoemd dat zij het belangrijk vinden om de expertises uit verschillende organisaties op elkaar te laten aansluiten en de onderlinge afstemming te zoeken tussen de betrokken disciplines.

"Een MDO is een bijeenkomst waarbij alle betrokken partijen rondom de zorg voor de leerling aanwezig zouden moeten zijn (§1.2.1.1.)."

Ondanks de unanieme visie van de betrokken partijen op het belang van de multidisciplinaire samenwerking, heeft het merendeel van de respondenten in de enquête aangegeven dat deze niet

voldoende efficiënt en effectief vormgegeven wordt. Een derde van de respondenten heeft aangegeven dat de gemaakte afspraken niet helpend zijn geweest voor de leerling. Bijna de helft van de respondenten geeft daarnaast aan dat zij niet of nauwelijks hebben deelgenomen aan een MDO – terwijl de respondenten ook hebben aangegeven dat er vaker een MDO zou moeten plaatsvinden waar de belangrijkste partijen aan deelnemen.

Er is behoefte aan meer onderlinge afstemming van taken en het maken van afspraken die helpend zijn voor de leerling. Er zou frequenter en efficiënter een multidisciplinair overleg moeten plaatsvinden. Om dit financieel haalbaar te houden is het niet altijd nodig om alle betrokken partijen hierbij uit te nodigen. Men kan er ook voor kiezen om alleen de – in de betreffende situatie rondom de zorgleerling – belangrijkste partijen uit te nodigen.

Informatie tijdig doorgeven

Open en korte communicatielijnen komen in de interviews veelvuldig terug als belangrijk component in de samenwerking. Om samen te werken rondom de zorg van een leerling, vinden de betrokken partijen een juiste informatievoorziening en afstemming (overleg) belangrijk. Uit de enquête is gebleken dat sprake is van een algemene tevredenheid over de huidige communicatie.

“In een goede samenwerking worden signalen van problemen tijdig opgepakt (§1.1.2.).”

Een opvallend gegeven uit zowel de enquête als de interviews, is dat informatie niet altijd tijdig wordt doorgegeven. Het tijdig doorgeven van informatie is helpend zodat de betrokken partijen goed kunnen reageren op de hulpvraag van de leerling. Dit kan worden aangepakt door afspraken te maken over hoe partijen elkaar op de hoogte brengen van ontwikkeling rondom de zorg voor de leerling.

“Het is van belang om de wijze van informeren af te stemmen op de doelgroep en hier de juiste kanalen voor te gebruiken. Daarnaast is het belangrijk om de communicatiestijl af te stemmen op de behoefte van de ander (§1.2.1.2.).”

Bereikbaarheid van het aanspreekpunt

Vanuit de resultaten van de enquête en interviews kan er geconcludeerd worden dat het van belang is dat er meer duidelijkheid komt over wie het aanspreekpunt is in de samenwerking en communicatie. Daarnaast is het nodig dat de bereikbaarheid van dit aanspreekpunt vergroot wordt, zodat informatie tijdig doorgegeven kan worden.

“Hoe groter de complexiteit van organisatiestructuren, des te groter de noodzaak voor coördinatie tussen mensen, afdelingen en partijen om te zorgen dat een organisatie effectief en efficiënt werkt. (§1.2.1.2.).”

Voor effectieve en efficiënte communicatie en samenwerking tussen RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners is het van belang om duidelijke afspraken te maken over wie het aanspreekpunt is, hoe er gecommuniceerd wordt met het aanspreekpunt en hoe het aanspreekpunt ervoor zorgt dat hij bereikbaar is.

Begrip voor diagnostiek

Een thema dat in de interviews naar voren kwam, is dat er sprake is van onbegrip voor diagnostiek onder docenten van RSG Tromp Meesters. Dit thema is naar voren gekomen vanuit eigen input van de geïnterviewde. Het aanbieden van cursussen en voorlichtingen kan een hulpmiddel zijn om docenten hierin kundiger te maken zodat zij passender onderwijs kunnen bieden aan leerlingen met

een zorgvraag. Hierin kan gezocht worden naar meer samenwerking met de samenwerkingspartners.

Samenwerking op verschillende gebieden van problematiek

RSG Tromp Meesters heeft te maken met een grote diversiteit aan problematieken onder de leerlingen. Rondom deze problematieken wordt samengewerkt met andere zorg verlenende partijen. De ruime meerderheid van de respondenten van de enquête geeft hierover aan dat er effectiever en efficiënter samengewerkt kan worden rondom de probleemgebieden 'thuis-/woonsituatie', 'gedrag', 'psychisch' en 'seksualiteit'.

Door afspraken te maken over de samenwerking en de afstemming van werkzaamheden, kan de expertise van andere partijen worden benut. Hierdoor kan de hulpvraag van de leerling effectief en efficiënt beantwoord worden.

Ijkkpunten NJI

Het merendeel van de respondenten gaf aan dat alle ijkkpunten, behalve ijkpunt zeven, terug te zien is in de huidige samenwerkingsverbanden tussen het onderwijs en de jeugdhulp. Daarnaast geven zij aan het belangrijk te vinden dat alle ijkkpunten worden meegenomen ter optimalisatie van de samenwerking en communicatie. De ijkkpunten zijn hieronder te lezen.

1. In de belangrijkste basisvoorzieningen is hulp voor jeugdigen en hun ouders snel, laagdrempelig en zo dichtbij mogelijk beschikbaar.
2. Jeugdhulppartners dragen bij aan de versterking van de basisondersteuning op scholen en in de kinderopvang en andersom; de jeugdhulp werkt schoolgericht en de school heeft het gezin in beeld.
3. Bij complexe ondersteuningsbehoeften of hulpvragen wordt een multidisciplinair overleg bijeengeroepen op school, voor weging van de vragen/behoeften en het bepalen van een aanpak.
4. Jeugdigen, ouders en de school zijn nadrukkelijk betrokken bij het formuleren van de ondersteuningsbehoeften en hulpvragen, doelen en oplossingsrichting/aanpak.
5. Bij de noodzaak van ondersteuning door het onderwijs en hulp door gemeentelijke partners worden gezamenlijk doelen en aanbod bepaald en afspraken gemaakt over evaluatie en coördinatie.
6. Vanuit het multidisciplinair overleg kan direct lichte hulp worden geboden aan jeugdige en/of ouders of er kan via een zeer korte lijn specialistische jeugdhulp ingeschakeld worden.
7. De werkprocessen voor de multidisciplinaire samenwerking zijn zorgvuldig, effectief en efficiënt ingericht, rekening houdend met de privacy van jeugdigen/ouders, en worden regelmatig geëvalueerd.
8. Voor jeugdigen met specifieke ondersteuningsbehoeften en hulpvragen worden gecombineerd arrangementen van onderwijs en jeugdhulp ingericht (§1.2.1.2.)."

Om de samenwerking en communicatie te optimaliseren is het nodig om deze ijkkpunten te implementeren in het samenwerkingsverband tussen RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners binnen de jeugdhulp.

4.3. DISCUSSIE

Dit onderzoek is uitgevoerd om de samenwerking en de communicatie tussen RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners te optimaliseren. Het doel hiervan is dat er sneller en gericht gereageerd kan worden op de hulpvraag van de leerling. Ten tijde van het verzenden van de enquêtes signaleerden wij dat de gemeente een minder centrale plek inneemt in de samenwerking

rondom de zorg voor de leerling, dan wij hadden verwacht naar aanleiding van het literatuuronderzoek.

Omdat passend onderwijs, jeugdhulp en participatie veel raakvlakken hebben, is goede afstemming tussen schoolbesturen en gemeenten belangrijk (§1.2.1.3.).

Op 1 januari 2015 is de nieuwe Jeugdwet van kracht gegaan. Dit houdt in dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor alle jeugdhulp. Hierdoor kunnen jeugdigen zorg dicht bij huis krijgen en is het eenvoudiger om knelpunten aan te pakken (§1.2.1.3.). Naast de gemeenten zijn ook de scholen verantwoordelijk voor het bieden van hulp aan de jeugdige. RSG Tromp Meesters geeft dit vorm door haar een eigen zorgteam en haar Onderwijsatelier. Het is de taak aan de gemeente en de school om deze verantwoordelijkheid samen te dragen en een samenwerkingsrelatie te onderhouden.

Uit de respons (§2.2.3.) blijkt dat er weinig contact is tussen de RSG Tromp Meesters en de vier belangrijkste betrokken gemeenten. De respons vanuit de gemeenten, dat de samenwerking was komen stil te liggen, heeft ons tot grote verbazing gebracht. Bij ons rees de vraag in welke mate er verantwoordelijkheid gedragen wordt – door beide partijen – om deze samenwerking te bewerkstelligen.

Naar ons idee is de samenleving in zijn geheel verantwoordelijk voor het welzijn van haar burgers. Deze verantwoordelijkheid vinden we terug in informatie van Rijksoverheid en in beleidsstukken die gemeenten zelf schrijven. Onder de beroepstaken van medewerkers binnen onderwijs en medewerkers van de gemeente valt bijvoorbeeld het onderhouden van een goed contact, zodat de zorg voor de leerling afgestemd kan worden. De zorg voor de leerling is waar het uiteindelijk om draait in onze ogen. Een goed contact tussen de gemeente en een school is naar ons idee cruciaal om jeugdigen in het oog te kunnen houden, problemen en hulpvragen te signaleren en hier tijdig op te anticiperen.

We vinden het opvallend dat drie van de vier benaderde gemeenten heeft aangegeven dat bij hen niet bekend is hoe samenwerking verloopt. De gemeenten welke benaderd zijn voor het invullen van de enquête, zijn gemeenten die door de opdrachtgever zijn aangewezen als de gemeenten waarin de meeste van de leerlingen van RSG Tromp Meesters woonachtig zijn. Door een van de gemeenten werd aangegeven dat er wel behoefte bestaat om deze samenwerking weer op te pakken.

Wij vinden het bijzonder dat er geen of weinig contact onderhouden wordt tussen enerzijds de partij die verantwoordelijk is voor het verdelen van geldstromen en het coördineren van zorg en anderzijds de partij die in opvoedend karakter verantwoordelijk is voor de mens om wie het gaat. Vanuit deze verantwoordelijkheid kan namelijk veel bereikt worden met jeugdigen en zou er beter maatwerk geleverd kunnen worden.

De methodes die we hebben gevolgd in het onderzoek hebben bruikbare informatie opgeleverd over de samenwerking en communicatie tussen RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners binnen de jeugdhulp. De gemeente heeft een grote verantwoordelijkheid als regisseur binnen het sociale domein. De respons van de gemeente roept bij ons veel vragen op, die tijdens dit onderzoek onbeantwoord zijn gebleven. Doordat dit onderzoek de volledige breedte aan partners betreft, kon er niet dieper ingegaan worden op de redenen waarom de samenwerking en communicatie tussen de gemeenten en RSG Tromp Meesters is gestagneerd. Dit zou veel informatie opgeleverd kunnen hebben, waarmee we gerichter aanbevelingen konden doen over de samenwerking en communicatie tussen RSG Tromp Meesters en de gemeenten. Naar aanleiding van de respons van de gemeente op de enquête zou dit een goed thema zijn voor een vervolgonderzoek.

LITERATUURLIJST

- CPV. (2011, november 25). *Competentiesvoorbeelden.nl*. Opgehaald van Competentie communicatie: <http://www.competentiesvoorbeelden.nl/2011/11/25/competentie-communicatie>
- CPV. (2011, december 21). *Definitie van de competentie samenwerken*. Opgehaald van Competentievoorbeelden.nl: <http://www.competentiesvoorbeelden.nl/2011/12/12/definitie-van-de-competentie-samenwerken>
- de Jager, H., Mok, A., & Sipkema, G. (2009). *Grondbeginselen der sociologie*. Groningen: Noordhoff Uitgevers.
- Juridischwoordenboek.nl. (2015). *Decentralisatie*. Opgehaald van Lycaeus Juridisch Woordenboek: <http://www.juridischwoordenboek.nl/woordenboekdec.html#13012>
- Kaats, E., van Klaveren, P., & Opheij, W. (2005). *Organiseren tussen organisaties*. Schiedam: Scriptum.
- Marcus, J., & van Dam, N. (2012). *Een praktijkgerichte benadering van Organisatie en Management*. Groningen: Noordhoff Uitgevers.
- Moerkens, M. B. (2016, November 17). *Een effectief en efficient zorgteam op school*. Opgehaald van Nederlands Jeugdinstituut: http://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Publicatie-NJi/Handreiking_intern_begeleider_bij_wegwijzer.pdf
- NJI. (2010). *Eigen Kracht-conferentie*. Utrecht: Nederlands Jeugd Instituut.
- NJI. (2015, juni 10). *IJkpunten voor een goede verbinding van onderwijs en jeugdhulp*. Opgehaald van Nederlandse Jeugd Instituut: www.nji.nl/nl/Download-NJi/IJkpunten-goed-verbinding.pdf
- NJI. (2015). *Multidisciplinair Overleg*. Utrecht: Nederlands Jeugd Instituut.
- Passend onderwijs. (sd). Opgehaald van Passend onderwijs: <https://www.passendonderwijs.nl/samenwerkingsverbanden-en-gemeenten/pioniers-in-passend-onderwijs/helmond/informereren-van-ouders/>
- Passendonderwijs.nl. (2016, november 8). *Zorgplicht*. Opgehaald van Passend Onderwijs: <https://www.passendonderwijs.nl/over-passend-onderwijs/zorgplicht/>
- Rijksoverheid. (2016, oktober 22). *Decentralisatie van overheidstaken naar de gemeente*. Opgehaald van Rijksoverheid: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gemeenten/inhoud/decentralisatie-van-overheidstaken-naar-gemeenten>
- Rijksoverheid. (2016, mei 13). *Overall rapportage sociaal domein 2015*. Opgehaald van Rijksoverheid: <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2016/05/13/overall-rapportage-sociaal-domein-2015/overall-rapportage-sociaal-domein-2015.pdf>
- Rijksoverheid. (2016, oktober 22). *Taken van een gemeente*. Opgehaald van Rijksoverheid: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/gemeenten/inhoud/taken-gemeente>
- RSG Tromp Meesters. (2016). *Van zorg naar succes*. Steenwijk: RSG Tromp Meesters.
- RSG Trompmeesters. (2016). *Schoolplan 2015-2019*. Steenwijk: RSG Trompmeesters.
- Stichting De Ombudsman. (2012). *In gesprek*. Hilversum.

Van Nieuwkuijk, I. (2012, oktober 24). *Competentielijst: overzicht en wat houden ze in*. Opgehaald van FNVprofessionals.nl: <http://fnvprofessionals.nl/competenties-lijst/>

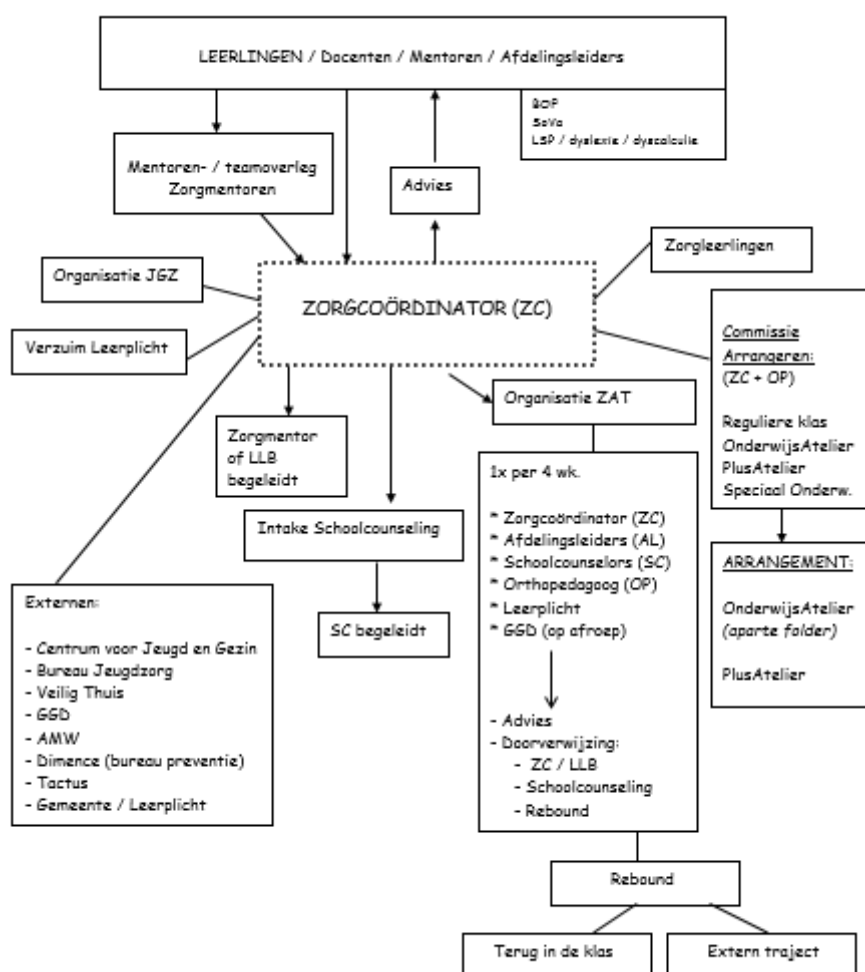
Verenso. (2015, maart 5). *Handreiking Multidisciplinair overleg (MDO)*. Utrecht: Verenso.

Verhoeven, N. (2011). *Wat is onderzoek?* Den Haag: Boom Lemma uitgevers.

Visser, J., Brandsma, J., & Ten Kate, E. (2016). *Schoolgids 2016-2017*. Steenwijk: RSG Trompmeesters.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: ORGANOGRAM RSG TROMP MEESTERS

(RSG Tromp Meesters, 2016)

BIJLAGE 2: SOCIALE KAART VAN RSG TROMP MEESTERS**Externe partijen Tromp Meesters**

Gemeente Steenwijkerland
Gemeente Westerveld
Gemeente Weststellingwerf
Gemeente Noordoostpolder
CJG (Centrum Jeugd en Gezin)
Politie
Wajong (Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten)
DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs)
PGB (Persoons Gebonden Budget)
Zorggroep Oude en Nieuwe land
IGSD (Intergemeentelijk sociale dienst)
Huisarts
AMW (Algemeen Maatschappelijk Werk)
Accare
Educare
Vitree
Auti-Start
GGZ (Geestelijke Gezondheid Zorg)
Stichting MEE
Veilig Thuis
Tactus
Visio
Ambelt (Steenwijk)
De Maargies Hoeve
Kentalis De Enkschool
Rebound
RIBW (Regionale Instelling voor Beschermd Wonen)

BIJLAGE 3: INTRODUCTIEBRIEF ENQUÊTE

Geachte heer/mevrouw, beste medewerker/samenwerkingspartner van RSG Tromp Meesters,

Hierbij ontvangt u een uitnodiging om deel te nemen aan ons onderzoek naar de samenwerking en communicatie tussen RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners. U ontvangt deze enquête omdat u betrokken bent bij de samenwerking rondom de zorg voor de leerlingen.

Door het invullen van de enquête kunt u delen welke ervaringen en behoeften u heeft met betrekking tot deze samenwerking. Met de uitkomsten van deze enquête kunnen wij in kaart brengen welke behoeften er bestaan die de samenwerking tussen RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners kunnen verbeteren. De enquête duurt, naar schatting, maximaal tien minuten.

Aan het eind van de enquête geven wij de optie om uw e-mailadres in te voeren zodat u een terugkoppeling kan ontvangen zodra het onderzoek afgerond is. Het invoeren van een e-mailadres is niet verplicht.

Wij willen u alvast bedanken voor uw medewerking.

Met vriendelijke groet,

Ilse Bloemert
Norbert van den Brink
Rianne van den Brink
Sharona van Zuuk

Afstudeeronderzoek Viaa

BIJLAGE 4A: HALF-GESTRUCTUREERD GROEPSINTERVIEW BINNEN RSG TROMP MEESTERS

Deze topiclist is opgesteld ten behoeve van het groepsinterview met medewerkers RSG Tromp Meesters. Het doel van het groepsinterview is – door inbreng van meningen en waarden – het schetsen van de visie van de school, op de samenwerking met haar samenwerkingspartners binnen de jeugdhulp.

Voorstelronde

- *Naam*
- *Functie*

Samenwerken

- *Doel*: wat is het doel van de samenwerking met samenwerkingspartners binnen de jeugdhulp?
- *Gezamenlijke verantwoordelijkheid*: hoe krijgt gezamenlijke verantwoordelijkheid vorm binnen de samenwerking met samenwerkingspartners binnen de jeugdhulp? Zowel inhoudelijk (gebieden van problematieken) als op samenwerkingsgebied?
- *Belangrijke vaardigheden/kernwaarden/kwaliteiten/belangen*: die voor RSG Tromp Meesters essentieel zijn in de samenwerking.
- *Integrale samenwerking*: hoe zou de integrale samenwerking moeten verlopen binnen passend onderwijs – of de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp?

Communicatie

- *Belangrijke communicatieve vaardigheden*: in de samenwerking tussen RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners binnen de jeugdhulp (en waarom?).
- *Bijdrage*: hoe kan de communicatie bijdragen aan deze samenwerking.
- *Efficiënt en effectief*: wat vinden de medewerkers van RSG Tromp Meesters een efficiënte en effectieve manier van communiceren.

Ruimte voor eigen inbreng

- De medewerkers van RSG Tromp Meesters kunnen visiebepalende thema's inbrengen die niet zijn besproken, maar die wel belangrijk zijn voor de samenwerking en communicatie met samenwerkingspartners binnen de jeugdhulp.

BIJLAGE 4B: BEGRIPPEN TOPICLIJST/TREFWOORDENLIJST

Doel	Wat een organisatie probeert te bereiken
Samenwerking	Het richten van de inspanningen van twee of meer personen of instanties op hetzelfde doel namelijk op de zorgbehoeften van de jongere
Gezamenlijke verantwoordelijkheid	Samen inzetten voor een goed resultaat en eigenaar zijn van dezelfde doelen
Vaardigheden	Geven aan waar iemand bedreven in is: - Luisteren - Vragen - Overtuigen - Respecteren - Helpen - Delen - Deelnemen
Kernwaarden	Belangrijkste waarden van een bedrijf/organisatie/samenwerkingsverband: - Commitment - Betrouwbaarheid - Respect - Duidelijkheid
Kwaliteiten	- Eigen kwaliteit - Andermans kwaliteit - Gezamenlijke kwaliteit bieden
Belangen	Redenen die mensen hebben om voor of tegen een bepaalde oplossing te kiezen
Integrale samenwerking	Integrale samenwerking is een samenwerking waarbij iedere noodzakelijke partij betrokken is
Communicatieve vaardigheden	Communicatie is het met elkaar in verbinding staan van mensen om te overleggen of berichten uit te wisselen. Belangrijke communicatieve vaardigheden: - Luisteren - Doorvragen - Samenvatten - Open vragen stellen - Duidelijkheid bieden - Geen waarom vragen stellen
Efficiënt	Er wordt voor gezorgd dat er met zo weinig mogelijk geld of tijd, zoveel mogelijk resultaat behaald wordt
Effectief	Een persoon of organisatie verricht activiteiten die het doel van die persoon of organisatie realiseren
Zorgbehoeften	De behoeften van mensen om zorg te kunnen krijgen (subjectief), of de behoefte aan zorg volgens een vastgestelde maatstaf (objectief). In de context van dit onderzoek gaat het om de zorgbehoeften van de leerling

BIJLAGE 5A: HALF-GESTRUCTUREERD INTERVIEW MET SAMENWERKINGSPARTNERS VAN RSG TROMP MEESTERS

Deze topiclist is opgesteld ten behoeve van het interview met samenwerkingspartners van RSG Tromp Meesters. Het interview heeft als doel om – door inbreng van meningen en waarden – de visie van de samenwerkingspartner te schetsen, op de samenwerking met RSG Tromp Meesters.

Voorstellen

- *Naam*
- *Organisatie en functie*

Samenwerken

- *Doel*: wat is het doel van de samenwerking met RSG Tromp Meesters?
- *Gezamenlijke verantwoordelijkheid*: hoe krijgt gezamenlijke verantwoordelijkheid vorm binnen de samenwerking met RSG Tromp Meesters? Zowel inhoudelijk (gebieden van problematieken) als op samenwerkingsgebied?
- *Belangrijke vaardigheden/kernwaarden/kwaliteiten/belangen*: die voor de samenwerkingspartner essentieel zijn in de samenwerking.
- *Integrale samenwerking*: hoe zou de integrale samenwerking moeten verlopen met passend onderwijs – of de samenwerking tussen jeugdhulp en onderwijs?

Communicatie

- *Belangrijke communicatieve vaardigheden*: in de samenwerking met RSG Tromp Meesters (en waarom?).
- *Bijdrage*: hoe kan de communicatie bijdragen aan deze samenwerking.
- *Efficiënt en effectief*: wat de samenwerkingspartner een efficiënte en effectieve manier van communiceren.

Ruimte voor eigen inbreng

- De samenwerkingspartner van RSG Tromp Meesters kan visiebepalende thema's inbrengen die niet zijn besproken, maar die wel belangrijk zijn voor de samenwerking en communicatie met RSG Tromp Meesters.

BIJLAGE 5B: BEGRIPPEN TOPICLIJST/TREFWOORDENLIJST

Doel	Wat een organisatie probeert te bereiken
Samenwerking	Het richten van de inspanningen van twee of meer personen of instanties op hetzelfde doel namelijk op de zorgbehoeften van de jongere
Gezamenlijke verantwoordelijkheid	Samen inzetten voor een goed resultaat en eigenaar zijn van dezelfde doelen
Vaardigheden	Geven aan waar iemand bedreven in is: - Luisteren - Vragen - Overtuigen - Respecteren - Helpen - Delen - Deelnemen
Kernwaarden	Belangrijkste waarden van een bedrijf/organisatie/samenwerkingsverband: - Commitment - Betrouwbaarheid - Respect - Duidelijkheid
Kwaliteiten	- Eigen kwaliteit - Andermans kwaliteit - Gezamenlijke kwaliteit bieden
Belangen	Redenen die mensen hebben om voor of tegen een bepaalde oplossing te kiezen
Integrale samenwerking	Integrale samenwerking is een samenwerking waarbij iedere noodzakelijke partij betrokken is
Communicatieve vaardigheden	Communicatie is het met elkaar in verbinding staan van mensen om te overleggen of berichten uit te wisselen. Belangrijke communicatieve vaardigheden: - Luisteren - Doorvragen - Samenvatten - Open vragen stellen - Duidelijkheid bieden - Geen waarom vragen stellen
Efficiënt	Er wordt voor gezorgd dat er met zo weinig mogelijk geld of tijd, zoveel mogelijk resultaat behaald wordt
Effectief	Een persoon of organisatie verricht activiteiten die het doel van die persoon of organisatie realiseren
Zorgbehoeften	De behoeften van mensen om zorg te kunnen krijgen (subjectief), of de behoefte aan zorg volgens een vastgestelde maatstaf (objectief). In de context van dit onderzoek gaat het om de zorgbehoeften van de leerling

BIJLAGE 6: ENQUÊTE

Ik ben:

- a. Ik ben werkzaam voor RSG Tromp Meesters
- b. Samenwerkingspartner van RSG Tromp Meesters.

1. Het Nederlands Jeugd Instituut reikt een achttal ijkpunten aan die een optimale kwaliteit en samenwerking te realiseren in de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp (NJI, 2015). In de volgende stellingen worden deze ijkpunten aan u voorgelegd. Geef aan in welke mate u deze ijkpunten terugziet in de samenwerking tussen RSG Tromp Meesters en de samenwerkingspartners binnen jeugdhulp.

I.) In de belangrijkste basisvoorzieningen is hulp voor jeugdigen snel, laagdrempelig en zo dichtbij mogelijk beschikbaar.

- a. In hoeverre ziet u dit ijkpunt terug in de huidige situatie?
- b. In hoeverre acht u het van belang dat dit ijkpunt meegenomen wordt voor verbetering van de samenwerking en communicatie?

II.) Jeugdhulppartners dragen bij aan de versterking van de basisondersteuning op scholen; de jeugdhulp werkt schoolgericht en de school heeft de jongere en zijn systeem in beeld.

- a. In hoeverre ziet u dit ijkpunt terug in de huidige situatie?
- b. In hoeverre acht u het van belang dat dit ijkpunt meegenomen wordt voor verbetering van de samenwerking en communicatie?

III.) Bij complexe ondersteuningsbehoeften of hulpvragen wordt een multidisciplinair overleg bijeengeroepen op school, voor weging van de vragen/behoeften en het bepalen van een aanpak.

- a. In hoeverre ziet u dit ijkpunt terug in de huidige situatie?
- b. In hoeverre acht u het van belang dat dit ijkpunt meegenomen wordt voor verbetering van de samenwerking en communicatie?

IV.) Jeugdigen en school zijn nadrukkelijk betrokken bij het formuleren van de ondersteuningsbehoeften en hulpvragen, doelen en oplossingsrichting/aanpak.

- a. In hoeverre ziet u dit ijkpunt terug in de huidige situatie?
- b. In hoeverre acht u het van belang dat dit ijkpunt meegenomen wordt voor verbetering van de samenwerking en communicatie?

V.) Bij de noodzaak van ondersteuning door het onderwijs en hulp door gemeentelijke partners worden gezamenlijk doelen en aanbod bepaald en afspraken gemaakt over evaluatie en coördinatie.

- a. In hoeverre ziet u dit ijkpunt terug in de huidige situatie?
- b. In hoeverre acht u het van belang dat dit ijkpunt meegenomen wordt voor verbetering van de samenwerking en communicatie?

VI.) Vanuit het multidisciplinair overleg kan direct lichte hulp worden geboden aan de jeugdige of er kan via een zeer korte lijn specialistische jeugdhulp ingeschakeld worden.

- a. In hoeverre ziet u dit ijkpunt terug in de huidige situatie?
- b. In hoeverre acht u het van belang dat dit ijkpunt meegenomen wordt voor verbetering van de samenwerking en communicatie?

VII.) De werkprocessen voor de multidisciplinaire samenwerking zijn zorgvuldig, effectief en efficiënt ingericht, rekening houdend met de privacy van de jeugdige en worden regelmatig geëvalueerd.

- a. In hoeverre ziet u dit ijkpunt terug in de huidige situatie?
- b. In hoeverre acht u het van belang dat dit ijkpunt meegenomen wordt voor verbetering van de samenwerking en communicatie?

VIII.) Voor jeugdigen met specifieke ondersteuningsbehoeften en hulpvragen worden gecombineerd arrangementen van onderwijs en jeugdhulp ingericht.

- a. In hoeverre ziet u dit ijkpunt terug in de huidige situatie?
- b. In hoeverre acht u het van belang dat dit ijkpunt meegenomen wordt voor verbetering van de samenwerking en communicatie?

Zowel vraag a als vraag b worden een schaalvraag waarbij bij vraag a. een cijfer gegeven wordt tussen de 1 (niet aanwezig) en 5 (zeer aanwezig) en bij vraag b. een cijfer tussen de 1 (niet van belang) en 5 (zeer van belang). Ook de optie 'niet van toepassing' wordt toegevoegd.

2. I.) RSG Tromp Meesters werkt samen met partners binnen de jeugdhulp rondom verschillende gebieden van problematieken. De gebieden van problematieken die voornamelijk in de samenwerking en communicatie naar voren komen zijn:
 - a. Thuis-/woonsituatie
 - b. Gedrag
 - c. Lichamelijk
 - d. Psychisch
 - e. Seksualiteit
 - f. Verslaving
 - g. Leervaardigheden
 - h. Pesten
 - i. Anders, namelijk:
 - j. Niet van toepassing

Keuze uit verschillende opties, meerdere antwoorden mogelijk. Licht eventueel uw antwoord toe. Optie 'niet van toepassing' toevoegen.

II.) RSG Tromp Meesters werkt samen met partners binnen de jeugdhulp rondom verschillende gebieden van problematieken. Rondom welke gebieden van problematiek(en) zou er volgens u efficiënter en effectiever samengewerkt en gecommuniceerd kan worden?

- a. Thuis-/woonsituatie
- b. Gedrag
- c. Lichamelijk
- d. Psychisch
- e. Seksualiteit
- f. Verslaving
- g. Leervaardigheden
- h. Pesten
- i. Anders, namelijk:
- j. Niet van toepassing

Keuze uit verschillende opties, meerdere antwoorden mogelijk. Licht eventueel uw antwoord toe. Optie 'niet van toepassing' toevoegen.

3. I.) De volgende stellingen gaan over de huidige communicatie tussen RSG Tromp Meesters en partners:
- Binnen de samenwerking tussen RSG Tromp Meesters en partners is het voor mij duidelijk wie voor mij het aanspreekpunt is.
 - De aanspreekpunten/contactpersonen in de samenwerking zijn goed te bereiken.
 - Informatie wordt tijdig doorgegeven.
 - Informatie wordt goed opgepakt.
 - De communicatie verloopt efficiënt.
 - De huidige vorm van communicatie motiveert mij om zelf relevante input te geven.
 - Mijn input wordt door samenwerkingspartners meegenomen in de afstemming rondom de zorg voor de leerling.

Dit wordt een schaalvraag waarbij een cijfer gegeven wordt tussen de 1 (zeer oneens) en 5 (zeer eens).

II.) In hoeverre acht u het van belang dat deze aspecten meegenomen wordt voor verbetering zodat de kwaliteit van de gewenste **communicatie** geoptimaliseerd kan worden?

- Duidelijk aanspreekpunt.
- Bereikbaarheid van aanspreekpunt.
- Informatie wordt tijdig doorgegeven.
- Informatie wordt goed opgepakt.
- Gelegenheid om relevante input te geven.
- Afstemming naar aanleiding van gegeven input.
- Anders, namelijk...
- Niet van toepassing

Dit wordt een schaalvraag waarbij een cijfer gegeven wordt tussen de 1 (weinig van belang) en 5 (zeer van belang). Ook de optie 'niet van toepassing' wordt toegevoegd.

4. I.) De volgende stellingen gaan over de huidige **samenwerking** tussen RSG Tromp Meesters en partners:
- Naar mijn idee zijn er voldoende financiële middelen beschikbaar om integrale samenwerking te realiseren.
 - Er wordt gezamenlijk verantwoordelijkheid gedragen om passende zorg te bieden aan de leerling.
 - Ik heb weleens deelgenomen aan een multidisciplinair overleg (MDO) tussen RSG Tromp Meesters en verschillende samenwerkingspartners.
 - Na een (multidisciplinair) overleg (MDO) is door een goede afstemming voor mij duidelijk wat ieders taken zijn.
 - Afspraken die binnen een multidisciplinair overleg (MDO) gemaakt zijn, zijn helpend geweest voor het bieden van jeugdhulp aan de zorgleerling.

Dit wordt een schaalvraag waarbij een cijfer gegeven wordt tussen de 1 (zeer oneens) en 5 (zeer eens).

II.) In hoeverre acht u het van belang dat deze aspecten meegenomen wordt voor verbetering zodat de kwaliteit van de gewenste **samenwerking** geoptimaliseerd kan worden?

- Financiële middelen.
- Frequentie van overleg/MDO.
- Deelname aan MDO.

- d. Afstemming van taken na overleg.
- e. Afspraken die gemaakt zijn, helpen de zorgleerling voldoende.
- f. Anders, namelijk...
- g. Niet van toepassing

Dit wordt een schaalvraag waarbij een cijfer gegeven wordt tussen de 1 (weinig van belang) en 5 (zeer van belang). Ook de optie 'niet van toepassing' wordt toegevoegd.

- 5. Optie om mailadres in te voeren voor terugkoppeling van de resultaten

BIJLAGE 7: GETRANSCRIBEERDE INTERVIEWS

Ter beantwoording van deelvraag één hebben er visie-bevragende interviews plaatsgevonden. Deze interviews zijn afgenomen bij zowel medewerkers van RSG Tromp Meesters als een aantal van haar samenwerkingspartners. De deelvraag die centraal stond in dit meetinstrument is: *"Wat is de visie van RSG Tromp Meesters en haar partners op de samenwerking en communicatie binnen de jeugdhulp rondom de zorgbehoeften van leerlingen?"* In verband met privacy zijn de transcripties niet opgenomen in dit onderzoeksverslag. Deze transcripties zijn op te vragen bij de projectgroep.

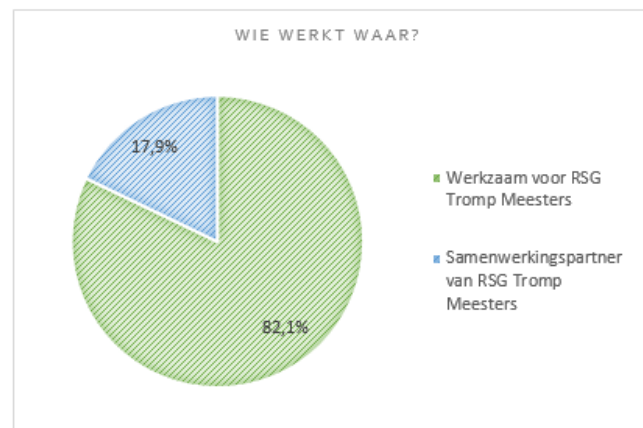
BIJLAGE 8: UITGEWERKTE ENQUÊTE

Ter beantwoording van deelvragen twee, drie en vier, zijn er enquêtes verzonden naar de volledige onderzoeksgroep. Deze deelvragen dienen om in kaart te brengen wat de ervaringen en behoeften zijn en wat er nodig is om in behoeften te voorzien. Deelvraag twee is: "Welke ervaringen hebben de RSG Tromp Meesters en haar partners in de samenwerking en communicatie binnen de jeugdhulp rondom de zorgbehoeften van leerlingen?" Deelvraag drie is: "Welke behoeften zijn er bij de RSG Tromp Meesters en haar partners met betrekking tot de samenwerking en communicatie binnen de jeugdhulp rondom de zorgbehoeften van leerlingen?" Deelvraag vier is: "Wat is er nodig om in deze behoeften van de RSG Tromp Meesters en haar partners te voorzien?" De resultaten van de enquête zijn in het onderstaande te vinden. De enquête wordt geanalyseerd op de volgorde van de vragen die gesteld zijn.

Inleidende vraag

"Wie werkt waar?"

Een ruime meerderheid van de enquête is ingevuld door de personen die werkzaam zijn voor RSG Tromp Meesters. Een klein deel van de enquête is ingevuld door de samenwerkingspartners van RSG Tromp Meesters. De verhouding hiertussen is te zien in figuur 1.

Figuur 1: Werkplek respondenten

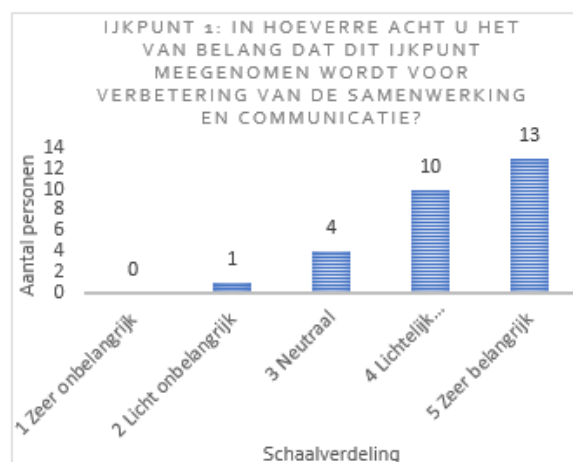
Vraag 1

"Het Nederlands Jeugd Instituut reikt een achttal ijkpunten aan die een optimale kwaliteit en samenwerking te realiseren in de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp. In de volgende stellingen worden deze ijkpunten aan u voorgelegd. Geef aan in welke mate u deze ijkpunten terugziet in de samenwerking tussen RSG Tromp Meesters en de samenwerkingspartners binnen jeugdhulp."

Ijkpunt 1: In de belangrijkste basisvoorzieningen is hulp voor jongeren snel, laagdrempelig en zo dichtbij mogelijk beschikbaar.

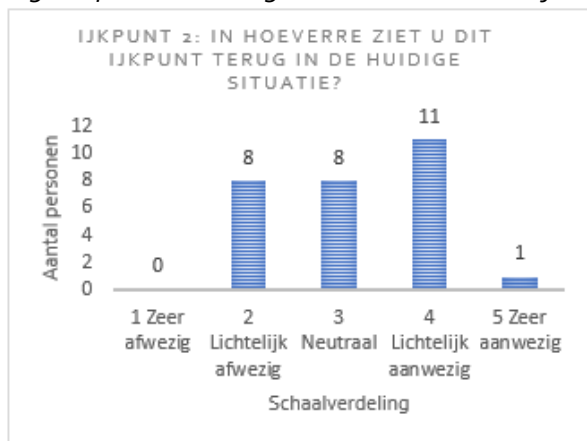
Figuur 2A: Ijkpunt 1 in de huidige situatie

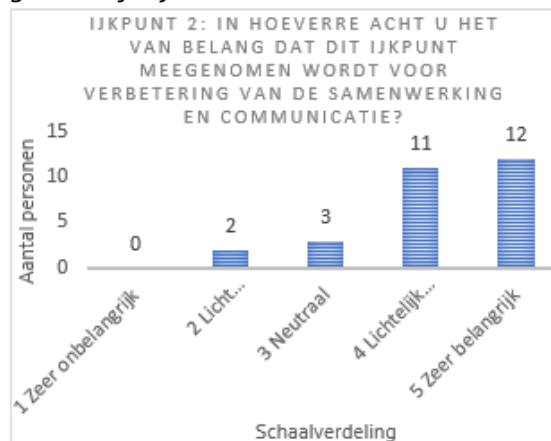
Figuur 2B: Belang van ijkpunt 1

Uit figuur 2A is af te lezen dat de meerderheid van de respondenten heeft aangegeven dat de hulp voor jeugdigen lichtelijk afwezig tot lichtelijk aanwezig is. Daarnaast wordt in figuur 2B aangegeven, door de meerderheid van de respondenten, dat het lichtelijk tot zeer belangrijk is dat ijkpunt één wordt meegenomen in de verbetering van de samenwerking en communicatie.

Ijkpunt 2: Jeugdhulppartners dragen bij aan de versterking van de basisondersteuning op scholen; de jeugdhulp werkt schoolgericht en de school heeft de jongere en zijn systeem in beeld.

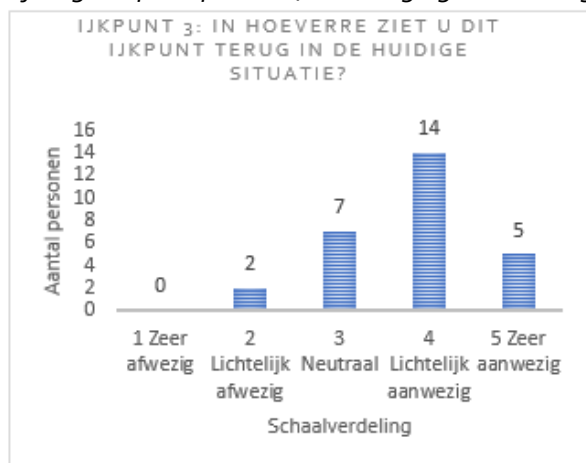
Figuur 3A: Ijkpunt 2 in de huidige situatie

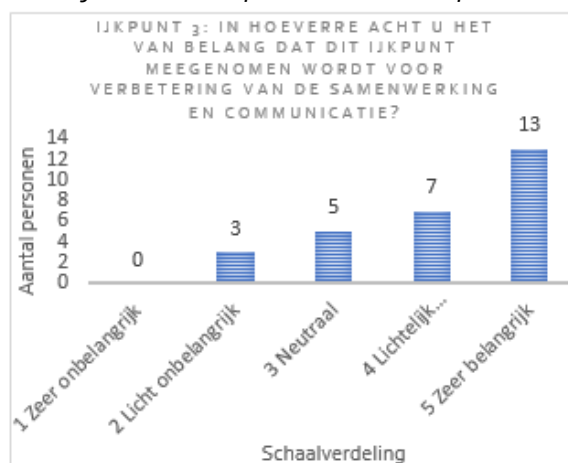
Figuur 3B: Belang van ijkpunt 2

Uit figuur 3A is af te lezen dat de meerderheid van de respondenten heeft aangegeven dat ijkpunt twee lichtelijk afwezig tot lichtelijk aanwezig is in de bijdrage aan de basisondersteuning van de RSG Tromp Meesters. Daarnaast wordt in figuur 3B aangegeven, door de meerderheid van de respondenten, dat het lichtelijk tot zeer belangrijk is dat ijkpunt twee wordt meegenomen in de verbetering van de samenwerking en communicatie.

Ijkpunt 3: Bij complexe ondersteuningsbehoeften of hulpvragen wordt een multidisciplinair overleg bijeengeroepen op school, voor weging van de vragen/behoeften en het bepalen van een aanpak.

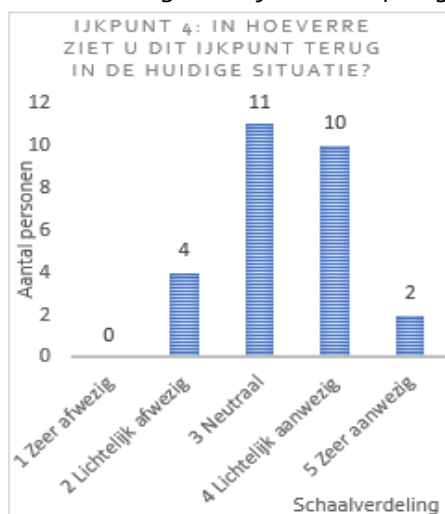
Figuur 4A: Ijkpunt 3 in de huidige situatie

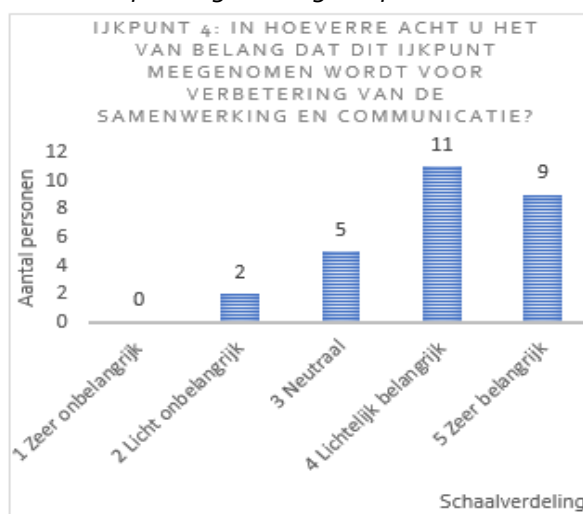
Figuur 4B: Belang van Ijkpunt 3

Uit figuur 4A is af te lezen dat de meerderheid van de respondenten heeft aangegeven dat er multidisciplinair overleg bijeengeroepen wordt bij complexe ondersteuningsbehoeften of hulpvragen. Daarnaast wordt in figuur 4B aangegeven, door de meerderheid van de respondenten, dat het lichtelijk tot zeer belangrijk is dat ijkpunt drie wordt meegenomen in de verbetering van de samenwerking en communicatie.

Ijkpunt 4: Jeugdigen en school zijn nadrukkelijk betrokken bij het formuleren van de ondersteuningsbehoeften en hulpvragen, doelen en oplossingsrichting/aanpak.

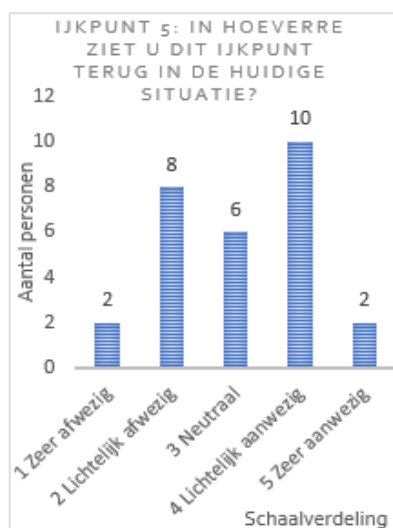
Figuur 5A: Ijkpunt 4 in de huidige situatie

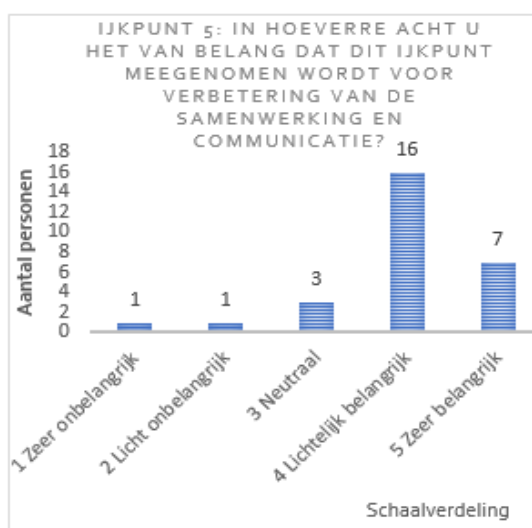
Figuur 5B: Belang van ijkpunt 4

Uit figuur 5A is af te lezen dat de meerderheid van de respondenten heeft aangegeven dat jeugdigen en school betrokken worden bij het formuleren van de ondersteuningsbehoeften en hulpvragen, doelen en oplossingsrichting/aanpak. Daarnaast wordt in figuur 5B aangegeven, door de meerderheid van de respondenten, dat het lichtelijk tot zeer belangrijk is dat ijkpunt vier wordt meegenomen in de verbetering van de samenwerking en communicatie.

Ijkpunt 5: Bij de noodzaak van ondersteuning door het onderwijs en hulp door gemeentelijke partners worden gezamenlijk doelen en aanbod bepaald en afspraken gemaakt over evaluatie en coördinatie.

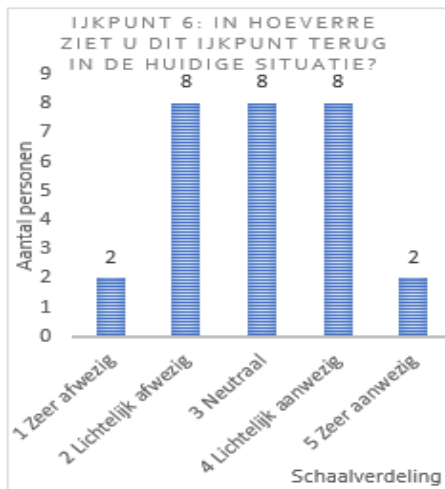
Figuur 6A: Ijkpunt 5 in de huidige situatie

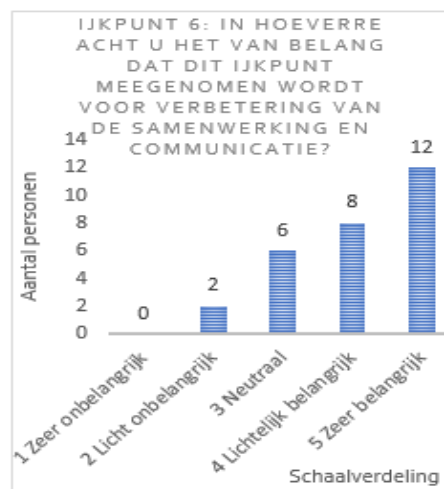
Figuur 6B: Belang van ijkpunt 5

Uit figuur 6A is af te lezen dat ruim een derde van de respondenten heeft aangegeven dat er sprake is van afwezigheid van gezamenlijke doelen en afspraken over evaluatie en coördinatie. Tegelijkertijd geeft meer dan een derde van de respondenten aan dat er wel sprake is van gezamenlijke doelen en afspraken over evaluatie en coördinatie. Daarnaast wordt in figuur 6B aangegeven, driekwart van de personen, dat het lichtelijk tot zeer belangrijk is dat ijkpunt vijf wordt meegenomen in de verbetering van de samenwerking en communicatie.

Ijkpunt 6: Vanuit het multidisciplinair overleg kan direct lichte hulp worden geboden aan de jeugdige of er kan via een zeer korte lijn specialistische jeugdhulp ingeschakeld worden.

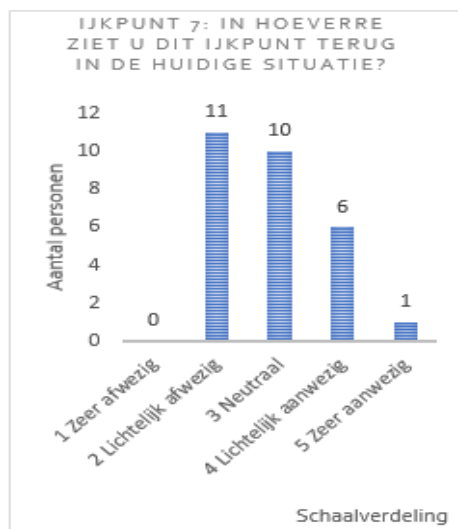
Figuur 7A: Ijkpunt 6 in de huidige situatie

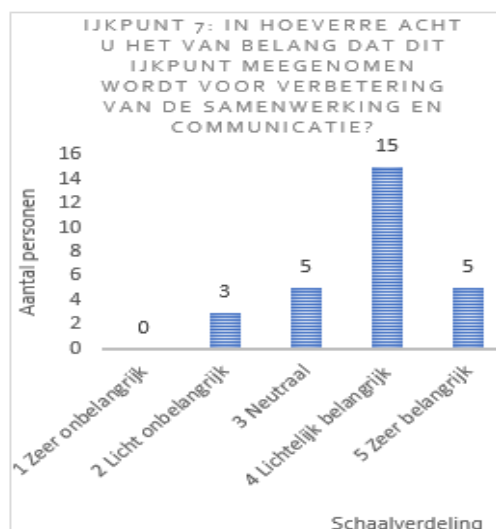
Figuur 7B: Belang van ijkpunt 6

Uit figuur 7A is af te lezen dat ruim driekwart van de respondenten heeft aangegeven dat het aanbod van directe hulp vanuit het multidisciplinair overleg lichtelijk afwezig tot lichtelijk aanwezig is. Daarnaast wordt in figuur 7B aangegeven dat ruim tweederde van de repondenten het lichtelijk tot zeer belangrijk vindt dat ijkpunt zes wordt meegenomen in de verbetering van de samenwerking en communicatie.

Ijkpunt 7: De werkprocessen voor de multidisciplinaire samenwerking zijn zorgvuldig, effectief en efficiënt ingericht, rekening houdend met de privacy van de jeugdige en worden regelmatig geëvalueerd.

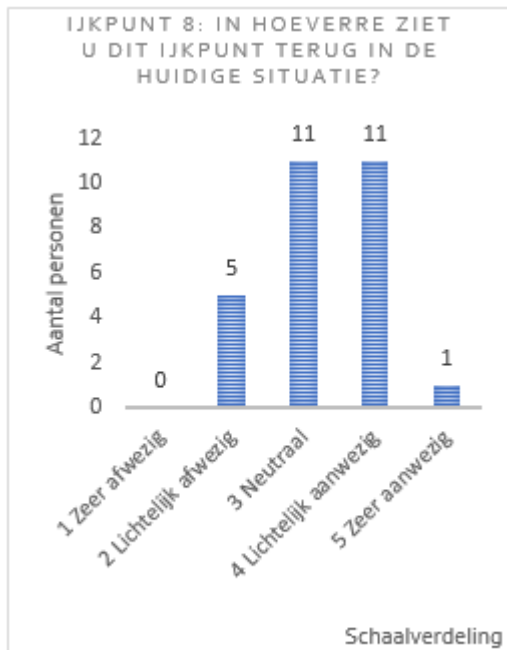
Figuur 8A: Ijkpunt 7 in de huidige situatie

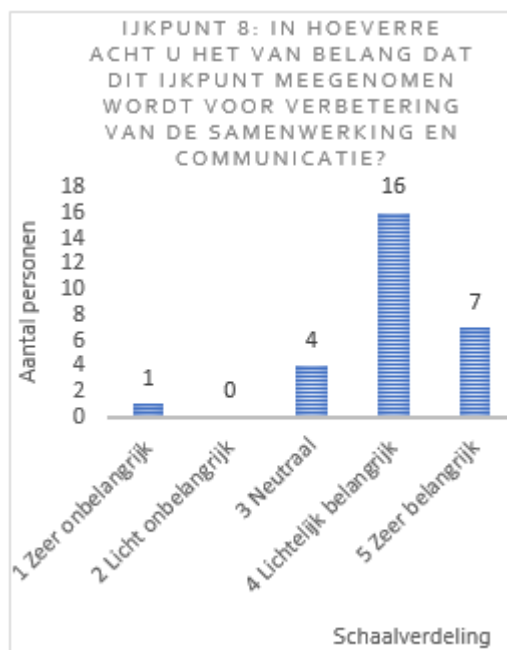
Figuur 8B: Belang van ijkpunt 7

Uit figuur 8A is af te lezen dat een kwart van de respondenten heeft aangegeven dat de werkprocessen voor de multidisciplinaire samenwerking zorgvuldig, effectief en efficiënt ingericht worden. Driekwart van de respondenten geeft echter aan hier neutraal in te staan of een lichtelijke afwezigheid te signaleren. Daarnaast wordt in figuur 8B aangegeven dat de meerderheid van de repondenten het lichtelijk tot zeer belangrijk vindt dat ijkpunt zeven wordt meegenomen in de verbetering van de samenwerking en communicatie.

Ijkpunt 8: Voor jeugdigen met specifieke ondersteuningsbehoeften en hulpvragen worden gecombineerd arrangementen van onderwijs en jeugdhulp ingericht.

Figuur 9A: Ijkpunt 9 in de huidige situatie

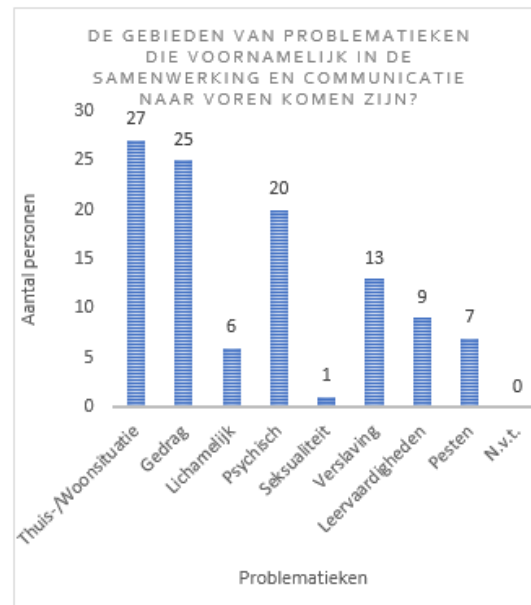
Figuur 9B: Belang van ijkpunt 8

Uit figuur 9A is af te lezen dat de meerderheid van de respondenten heeft – ten opzichte van gecombineerde arrangementen van onderwijs en jeugdhulp – aangegeven hier neutraal in te staan of een lichtelijke afwezigheid te signaleren. Meer dan een derde van de respondenten heeft echter aangegeven dat deze gecombineerde arrangementen lichtelijk tot zeer aanwezig zijn. Daarnaast wordt in figuur 9B aangegeven dat de meerderheid van de respondenten het lichtelijk tot zeer belangrijk vindt dat ijkpunt acht wordt meegenomen in de verbetering van de samenwerking en communicatie.

Vraag 2

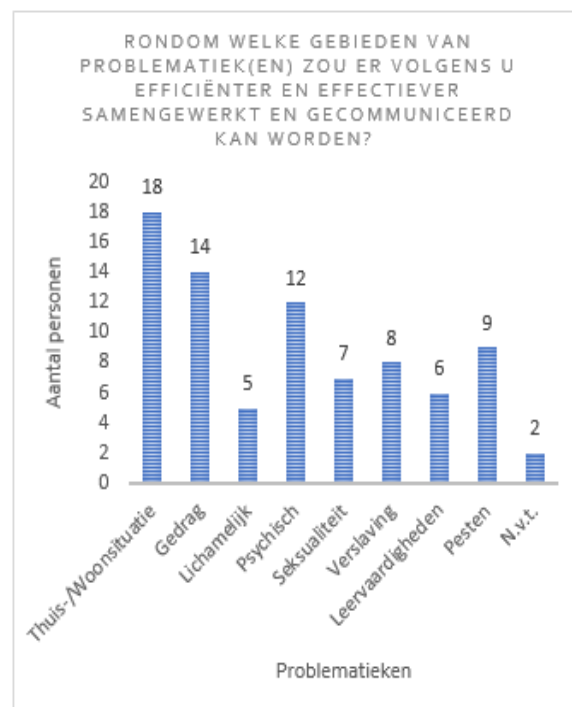
“RSG Tromp Meesters werkt samen met partners binnen de jeugdhulp rondom verschillende gebieden van problematieken (meerdere antwoorden mogelijk).”

Uit figuur 10A is af te lezen dat de meerderheid van de respondenten aangeeft dat er voornamelijk wordt samengewerkt op de gebieden van problematieken rondom de thuis-/woonsituatie, het gedrag, de psychische gesteldheid en verslaving.

Figuur 10A: Gebieden van problematieken

Uit figuur 10B is af te lezen dat de meerderheid van de respondenten aangeeft dat er op het gebied van de problematieken rondom de thuis-/woonsituatie en het gedrag effectiever en efficiënter samengewerkt en gecommuniceerd kan worden.

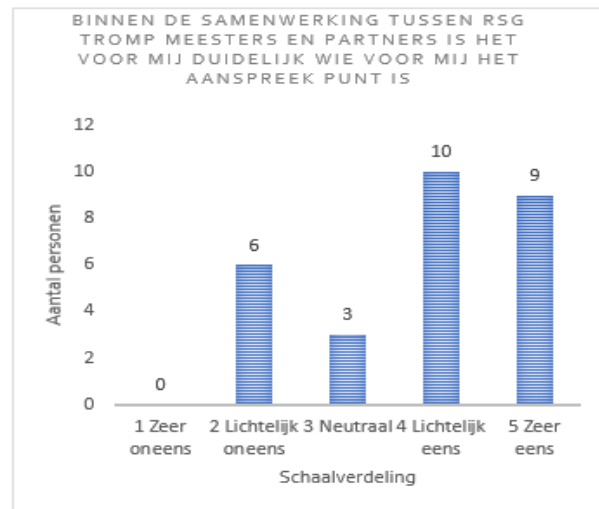

Figuur 10B: Efficiënter en effectiever samenwerken rondom gebieden

Vraag 3.1

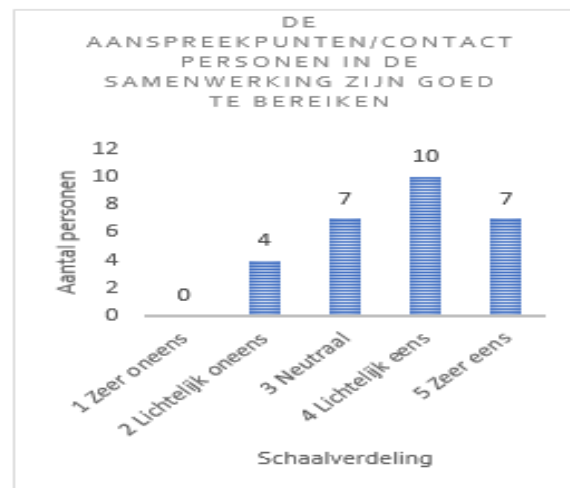
“De volgende stellingen gaan over de huidige communicatie tussen RSG Tromp Meesters en haar samenwerkingspartners.”

Uit figuur 11A is af te lezen dat twee derde van de respondenten heeft aangegeven dat het voor hem of haar duidelijk is wie het aanspreekpunt is in binnen de samenwerking tussen RSG Tromp Meesters. Een derde van de respondenten heeft aangegeven hier neutraal in de staan of het lichtelijk onduidelijk te vinden wie het aanspreekpunt is.

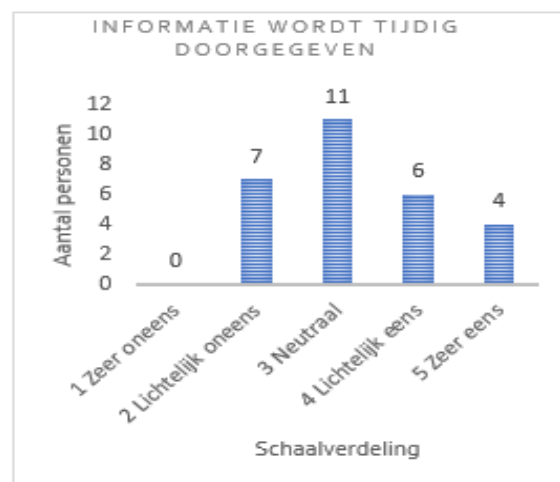
Figuur 11A: Duidelijke aanspreekpunt

Uit figuur 11B is af te lezen dat ruim twee derde van de respondenten heeft aangegeven dat contactpersonen in de samenwerking goed te bereiken zijn. Een derde van de respondenten heeft aangegeven hier neutraal in de staan of lichtelijk van mening te zijn dat de contactpersonen in de samenwerking niet goed te bereiken zijn.

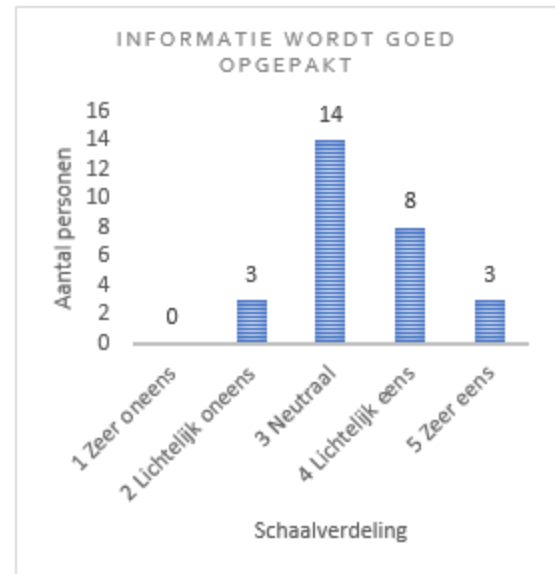
Figuur 11B: Bereikbaarheid contactpersonen

Uit figuur 11C is af te lezen dat een derde van de respondenten heeft aangegeven te ervaren dat informatie tijdig wordt doorgegeven. Een kwart van de respondenten heeft aangegeven lichtelijk de ervaring te hebben dat informatie niet tijdig wordt doorgegeven.

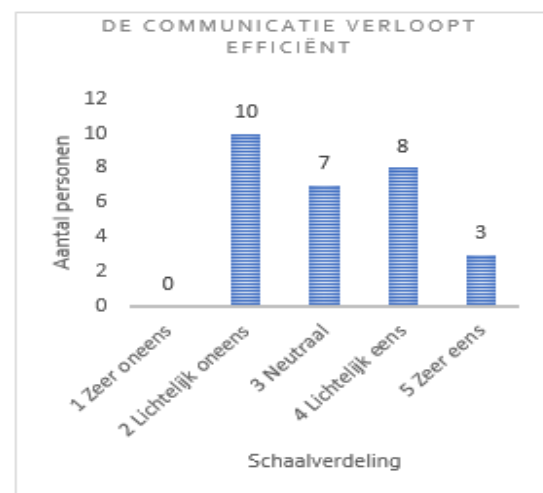
Figuur 11C: Tijdig doorgeven van informatie

Uit figuur 11D is af te lezen dat de helft van de respondenten heeft aangegeven er neutraal in te staan of informatie goed wordt opgepakt. Een derde van de respondenten geeft aan te ervaren dat informatie goed wordt opgepakt.

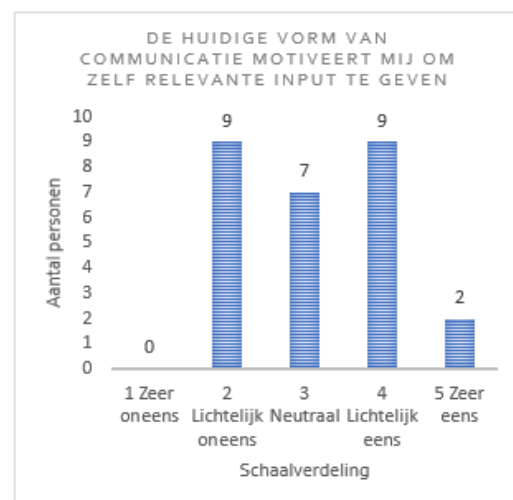
Figuur 11D: Tijdig op pakken van informatie

Uit figuur 11E is af te lezen dat een derde van de respondenten heeft aangegeven het lichtelijk oneens te zijn met de stelling dat de communicatie efficiënt verloopt. Ruim een derde geeft aan het lichtelijk tot zeer eens te zijn met deze stelling.

Figuur 11E: Efficiënt verloop van communicatie

Uit figuur 11F is af te lezen dat meer dan een derde van de respondenten heeft aangegeven dat de huidige vorm van communicatie lichtelijk tot zeer motiveert om zelf relevante input te geven. Een derde van de respondenten geeft aan het lichtelijk oneens te zijn met deze stelling.

Figuur 11F: Huidige vorm van communicatie

Uit figuur 11G is af te lezen dat de helft van de respondenten heeft aangegeven dat gegeven input door samenwerkingspartners wordt meegenomen in de afstemming rondom de zorg voor de leerling. Van de overige respondenten neemt de meerderheid een neutraal standpunt in ten opzichte van deze stelling.

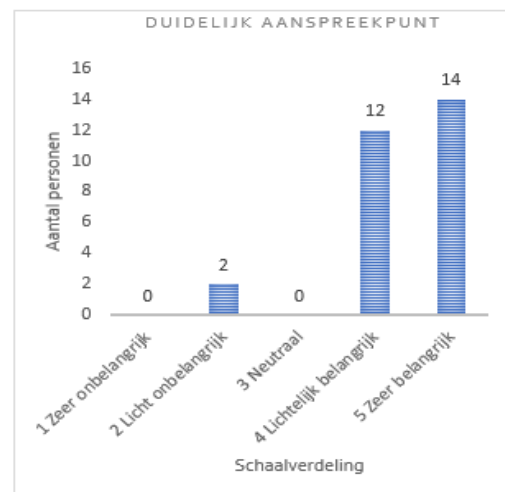

Figuur 11G: Input wordt meegenomen

Vraag 3.2

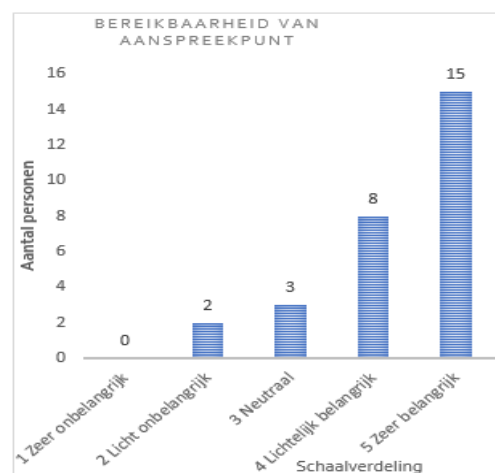
"In hoeverre acht u het van belang dat onderstaande aspecten meegenomen wordt voor verbetering zodat de kwaliteit van de gewenste communicatie geoptimaliseerd kan worden?"

Uit figuur 12A is af te lezen dat bijna alle responden hebben aangegeven dat het wenselijk is om te werken verbetering wat betreft een duidelijk aanspreekpunt. Slechts enkele van de respondenten geven aan het licht onbelangrijk te vinden dat dit aspect meegenomen wordt voor betering.

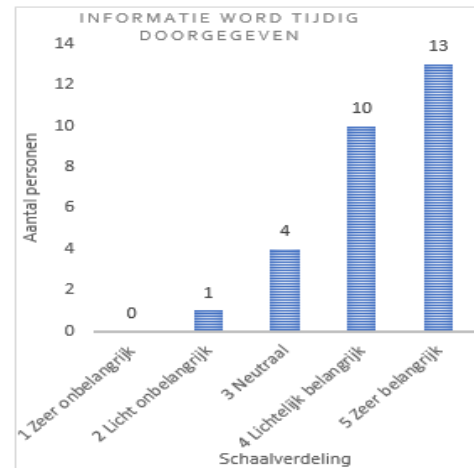
Figuur 12A: Belang van duidelijke aanspreekpunt

Uit figuur 12B is af te lezen dat meer dan driekwart van de respondenten heeft aangegeven het lichtelijk tot zeer belangrijk te vinden om de bereikbaarheid van een aanspreekpunt te verbeteren. Bijna een vierde van de respondenten geeft aan hier neutraal in te staan of dit aspect licht onbelangrijk te vinden om dit aspect mee te nemen in de optimalisering van de communicatie.

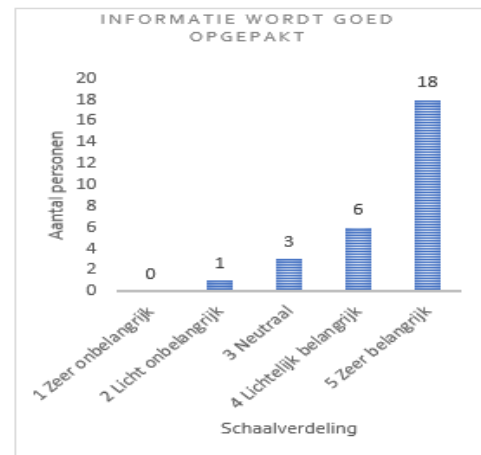
Figuur 12B: Belang van bereikbaarheid aanspreekpunt

Uit figuur 12C is af te lezen dat meer dan driekwart van de respondenten heeft aangegeven het lichtelijk tot zeer belangrijk te vinden verbetering aan te brengen in het tijdig doorgeven van informatie. Bijna een vierde van de respondenten geeft aan hier neutraal in te staan of dit aspect licht onbelangrijk te vinden om dit aspect mee te nemen in de optimalisering van de communicatie.

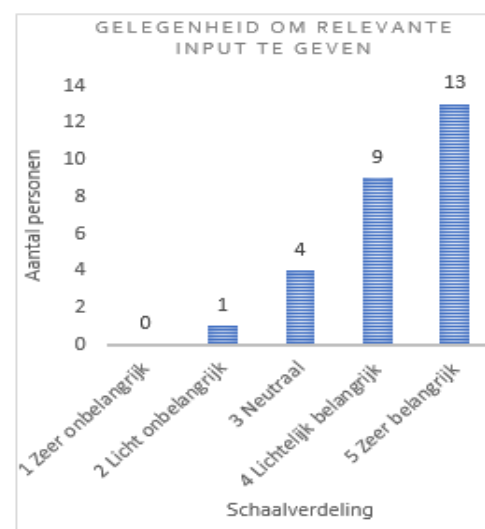
Figuur 12C: Belang van tijdig doorgeven van informatie

Uit figuur 12D is af te lezen dat een grote meerderheid van de respondenten heeft aangegeven het lichtelijk tot zeer belangrijk vinden verbetering aan te brengen in het oppakken van de informatie. Bijna een vierde van de respondenten geeft aan hier neutraal in te staan of dit aspect licht onbelangrijk te vinden om dit aspect mee te nemen in de optimalisering van de communicatie.

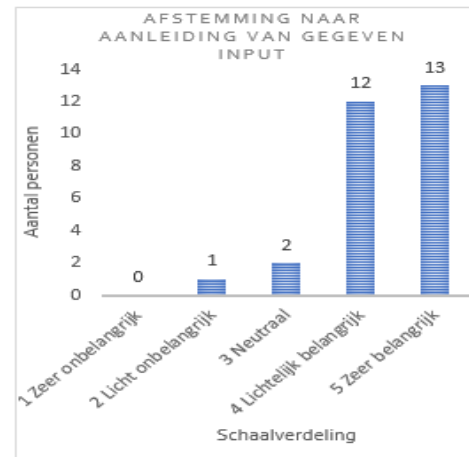
Figuur 12D: Belang van oppakken van informatie

Uit figuur 12E is af te lezen dat een grote meerderheid van de respondenten heeft aangegeven het lichtelijk tot zeer belangrijk vinden verbetering aan te brengen in de gelegenheid om relevante input te geven. Bijna een vierde van de respondenten geeft aan hier neutraal in te staan of dit aspect licht onbelangrijk te vinden om dit aspect mee te nemen in de optimalisering van de communicatie.

Figuur 12E: Belang van relevante input

Uit figuur 12F is af te lezen dat een grote meerderheid van de respondenten heeft aangegeven het lichtelijk tot zeer belangrijk vinden verbetering aan te brengen in de afstemming naar aanleiding van de gegeven input. Slechts enkele van de respondenten geeft aan hier neutraal in te staan of dit aspect licht onbelangrijk te vinden om dit aspect mee te nemen in de optimalisering van de communicatie.

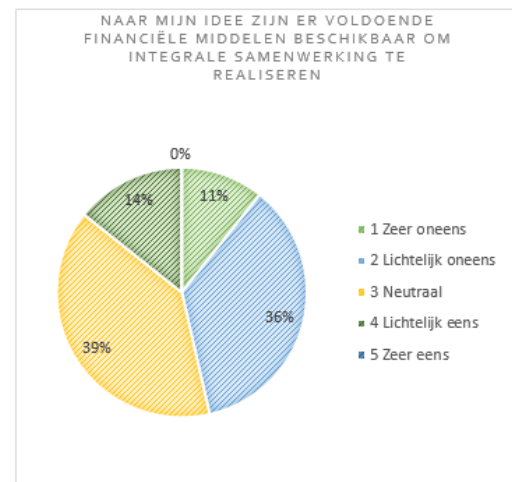

Figuur 12F: Belang van afstemming

Vraag 4.1

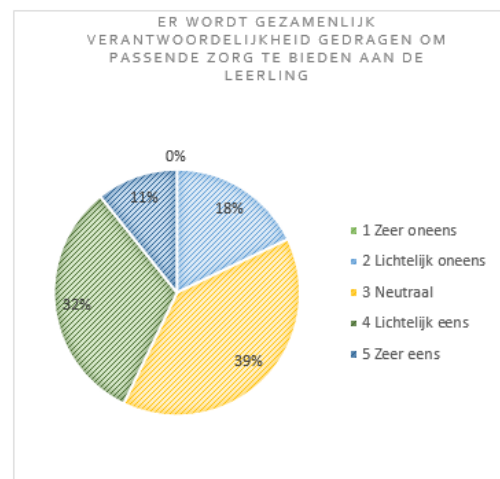
"De volgende stellingen gaan over de huidige samenwerking tussen RSG Tromp Meesters en partners:"

Uit figuur 13A is af te lezen dat bijna de helft van de respondenten heeft aangegeven dat er niet voldoende financiële middelen beschikbaar zijn om integrale samenwerking te realiseren. Opvallend is dat een kwart van de respondenten aan heeft gegeven dat er wel voldoende financiële middelen om de integrale samenwerking te realiseren.

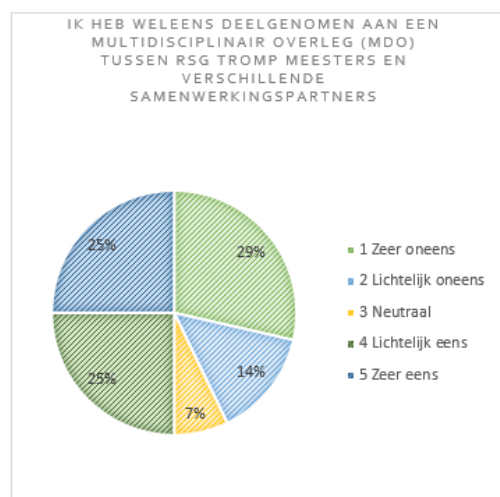
Figuur 13A: Voldoende financiële middelen

Uit figuur 13B is af te lezen dat ruim een derde van de respondenten heeft aangegeven dat er voldoende gezamenlijke verantwoordelijkheid wordt gedragen om passende zorg aan de leerlingen te bieden. Het andere deel van de respondenten geeft aan hier neutraal in te staan of niet voldoende gezamenlijke verantwoordelijkheid ervaart om passende zorg aan de leerlingen te bieden.

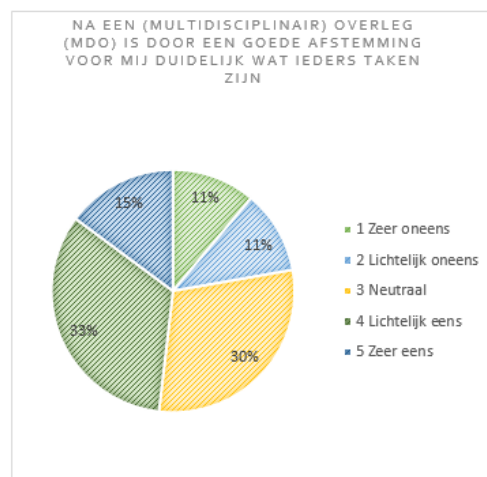
Figuur 13B: Gezamenlijke verantwoordelijkheid

Uit figuur 13C is af te lezen dat de helft van de respondenten wel eens deel heeft genomen aan een multidisciplinair overleg tussen RSG Tromp Meesters en (verschillende) samenwerkingspartners heeft deelgenomen. De andere respondenten geven aan niet aan een multidisciplinair overleg te hebben deel genomen.

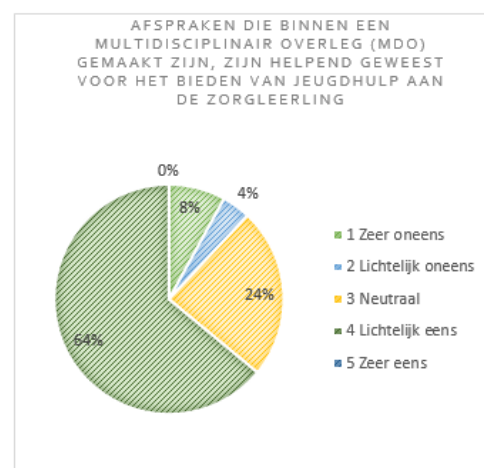
Figuur 13C: Deelname MDO

Uit figuur 13D is af te lezen dat bijna de helft van de respondenten duidelijkheid ervaart na een multidisciplinair overleg over wat een ieders taken zijn. Een derde geeft aan hier neutraal in te staan. Overige respondenten geeft aan dat na een multidisciplinair overleg nog niet duidelijk is wat een ieders taken zijn.

Figuur 13D: Duidelijkheid ieders taken na overleg

Uit figuur 13E is af te lezen dat bijna twee derde van de respondenten heeft aangegeven dat de afspraken die binnen een multidisciplinair overleg helpend zijn geweest voor het bieden van jeugdhulp aan de zorgleerlingen. Een derde van de respondenten geeft aan hier neutraal in te staan of zij ervaren de afspraken die gemaakt zijn als niet helpend voor het bieden van jeugdhulp aan de zorgleerlingen.

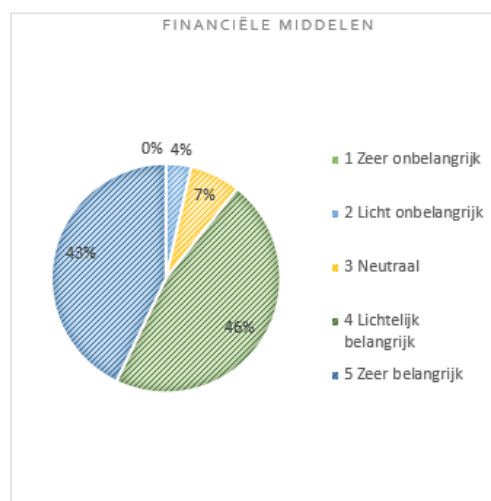

Figuur 13E: Helpende afspraken

Vraag 4.2

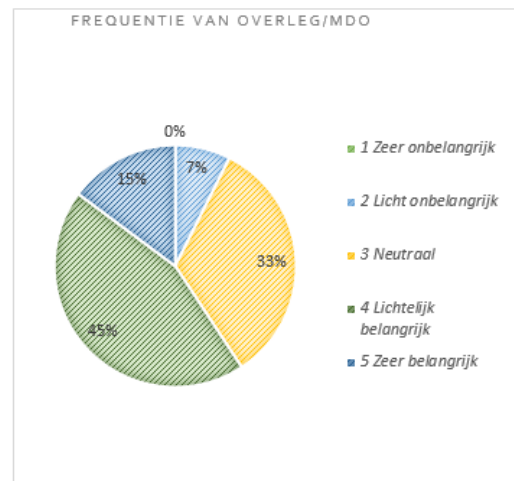
"In hoeverre acht u het van belang dat onderstaande aspecten meegenomen worden voor verbetering zodat de kwaliteit van de gewenste samenwerking geoptimaliseerd kan worden?"

Uit figuur 14A is af te lezen dat meer dan driekwart van de respondenten heeft aangegeven dat het van belang is dat het aspect 'financiële middelen' wordt meegenomen om de kwaliteit van de gewenste samenwerking te optimaliseren. Bijna een kwart van de respondenten geeft aan hier neutraal in te staan of het onbelangrijk te vinden dat het aspect 'financiële middelen' wordt meegenomen in het optimaliseren van de samenwerking.

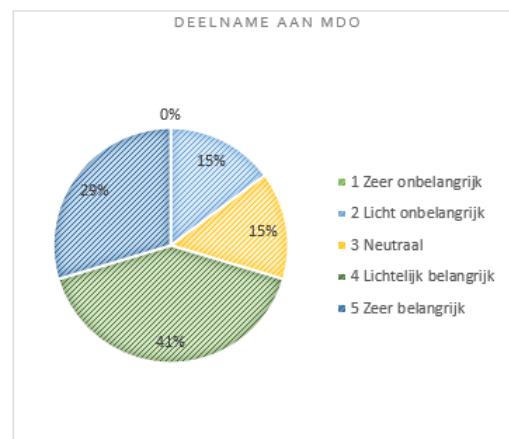
Figuur 14A: Belang financiële middelen

Uit figuur 14B is af te lezen dat meer dan de helft van de respondenten heeft aangegeven dat het van belang is dat het aspect 'frequentie van overleg/MDO' wordt meegenomen om de kwaliteit van de gewenste samenwerking te optimaliseren. Een derde van de respondenten geeft aan hier neutraal in te staan. Overige respondenten geven aan het onbelangrijk te vinden dat het aspect 'frequentie van overleg/MDO' wordt meegenomen in het optimaliseren van de samenwerking.

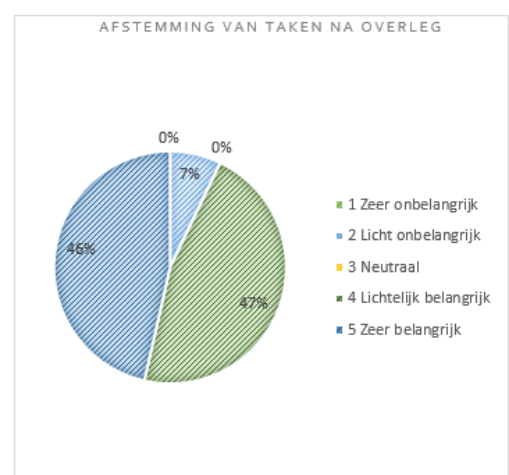
Figuur 14B: Belang van frequentie van overleg/MDO

Uit figuur 14C is af te lezen dat bijna drie kwart van de respondenten heeft aangegeven dat het van belang is dat het aspect 'deelname aan MDO' wordt meegenomen om de kwaliteit van de gewenste samenwerking te optimaliseren. Een kwart van de respondenten geeft aan hier neutraal in te staan of het onbelangrijk te vinden dat het aspect 'frequentie van overleg/MDO' wordt meegenomen in het optimaliseren van de samenwerking.

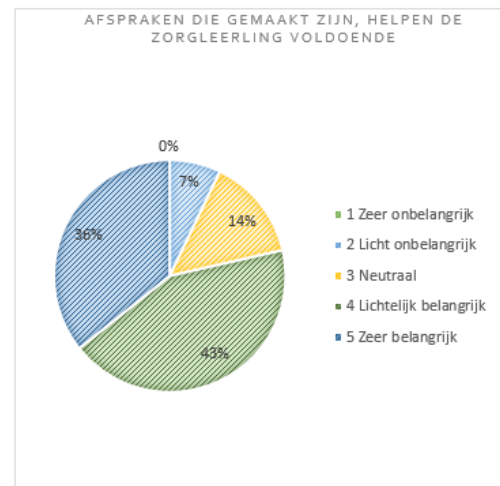
Figuur 14C: Belang deelname aan MDO

Uit figuur 14D is af te lezen dat bijna alle respondenten heeft aangegeven dat het van belang is dat het aspect 'afstemming van taken na overleg' wordt meegenomen om de kwaliteit van de gewenste samenwerking te optimaliseren. Slechts enkele respondenten geven aan het onbelangrijk te vinden dat het aspect 'afstemming van taken na overleg' wordt meegenomen in het optimaliseren van de samenwerking.

Figuur 14D: Belang afstemming van taken na overleg

Uit figuur 14E is af te lezen dat ruim drie kwart van de respondenten heeft aangegeven dat het van belang is dat het aspect 'afspraken die gemaakt zijn, helpen de zorgleerling voldoende' wordt meegenomen om de kwaliteit van de gewenste samenwerking te optimaliseren. Overige respondenten geven aan hier neutraal in te staan of het onbelangrijk te vinden dat het aspect 'afspraken die gemaakt zijn, helpen de zorgleerling voldoende' wordt meegenomen in het optimaliseren van de samenwerking.

Figuur 14E: Gemaakte afspraken zijn helpend voor de leerling.